

Stichting IKEA Pensioenfonds

Jaarrapport 2018

INHOUDSOPGAVE

Pagina

BESTUURSVERSLAG

A	Voorwoord	3
B	Verslag van het bestuur	5
	1. Kerncijfers	6
	2. Karakteristieken van het pensioenfonds	10
	3. Financiële positie	16
	4. Governance	18
	5. Communicatie	21
	6. Pensioenparagraaf	22
	7. Beleggingenparagraaf	30
	8. Financiële paragraaf	38
	9. Risicoparagraaf	42
	10. Toekomstparagraaf	46
C	Verslag van het verantwoordingsorgaan	47
D	Samenvatting rapport visitatiecommissie	52

JAARREKENING

1	Balans per 31 december	57
2	Staat van baten en lasten	58
3	Kasstroomoverzicht	59
4	Toelichting behorende bij de jaarrekening	60
5	Toelichting op de balans	67
6	Toelichting op de staat van baten en lasten	86

OVERIGE GEGEVENS

7	Actuariële verklaring	93
8	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	95

BIJLAGEN

1	Verloopstaat deelnemers	103
2	Verklarende begrippenlijst	104

A VOORWOORD

VOORWOORD

Dit is het jaarrapport 2018 van Stichting IKEA Pensioenfonds (het pensioenfonds).

Het jaarrapport is verdeeld in het bestuursverslag, het verslag van het verantwoordingsorgaan, de samenvatting en aanbevelingen van het intern toezichtsorgaan (de visitatiecommissie) en de reactie van het bestuur daarop, de jaarrekening en overige gegevens.

In het bestuursverslag is informatie opgenomen over de beleidsmatige zaken die in 2018 hebben gespeeld, zowel op het gebied van pensioenen als op het gebied van beleggingen. Ook zijn daarin de karakteristieken zoals onder meer het profiel van het pensioenfonds, de organisatie en de kerncijfers weergegeven.

In de jaarrekening wordt het pensioenfondsvermogen en de mutaties daarin gedurende 2018 gepresenteerd en wordt een toelichting gegeven over de grondslagen voor de waardering en de mutaties in de beleggingsportefeuille.

Onder overige gegevens tot slot zijn de actuariële verklaring en de accountantsverklaring opgenomen.

Het bestuur stelde het jaarrapport 2018 en de daarbij behorende staten voor De Nederlandsche Bank vast in juni 2019.

Het bestuur wil hierbij zijn dank uitspreken aan iedereen die zich in 2018 heeft ingezet voor het pensioenfonds.

Utrecht, 13 juni 2019

Bestuur

Albert Martens
Voorzitter

B VERSLAG VAN HET BESTUUR

1. KERNCIJFERS

Deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden, ultimo jaar

	2018		2017		2016		2015		2014	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Deelnemers	6.927	44,0	6.941	46,3	6.631	47,3	6.417	47,5	6.023	47,9
Gewezen deelnemers	8.484	53,9	7.767	51,8	7.147	51,0	6.914	51,1	6.392	50,8
Pensioengerechtigden	334	2,1	288	1,9	231	1,7	191	1,4	167	1,3
	<u>15.745</u>	<u>100,0</u>	<u>14.996</u>	<u>100,0</u>	<u>14.009</u>	<u>100,0</u>	<u>13.522</u>	<u>100,0</u>	<u>12.582</u>	<u>100,0</u>

Bijdragen van werkgevers en werknemers, saldo overdrachten van rechten, pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten (x € 1.000)

	2018	2017	2016	2015	2014
Premiebijdragen voor risico pensioenfondsen (van werkgevers en werknemers)	31.986	37.573	30.772	25.969	18.519
Saldo overdrachten van rechten voor risico pensioenfondsen	-910	-84	5	-554	144
Pensioenuitkeringen	2.317	1.907	1.646	1.471	1.577
Pensioenuitvoeringskosten	1.315	1.171	1.454	1.300	1.323

Pensioenuitkeringen in 2014 is inclusief € 728 afkopen, hiervan is € 228 regulier en € 500 afkoopactie.

Technische voorzieningen, stichtingskapitaal en reserves, belegd vermogen (x € 1.000) en dekkingsgraad (%)

	31-12-2018	31-12-2017	31-12-2016	31-12-2015	31-12-2014
Technische voorzieningen					
- voor risico pensioenfonds	384.843	342.236	323.662	261.780	212.933
Stichtingskapitaal en reserves	25.005	48.700	13.825	11.104	46.230
Beleggingen					
- voor risico pensioenfonds	411.770	392.797	348.270	276.040	262.477
Overige activa	282	498	351	802	293
Saldo overige vorderingen en schulden	-2.204	-2.359	-11.134	-3.958	-3.607
Totaal aanwezig vermogen	409.848	390.936	337.487	272.884	259.163
Actuele dekkingsgraad	106,5	114,2	104,3	104,2	121,7
Beleidsdekkingsgraad	113,1	111,3	100,5	109,8	-
Minimaal vereiste dekkingsgraad	104,7	104,8	104,9	105,1	105,1
Vereiste dekkingsgraad	121,1	121,7	123,9	122,2	114,7

De technische voorziening wordt berekend op basis van de rentetermijnstructuur (RTS) die wordt voorgeschreven door DNB. In deze RTS wordt vanaf 2012 rekening gehouden met de Ultimate Forward Rate (UFR). Dit is een correctie op de marktrentecurve voor looptijden vanaf 20 jaar.

Per 1 januari 2015 is de driemaands middeling komen te vervallen en medio juli 2015 is de UFR-systematiek gewijzigd (de vaste rente van 4,2% is vervangen door een variabele ultimate forward rate).

Verdeling beleggingsportefeuille voor risico pensioenfonds (x € 1.000)

	31-12-2018		31-12-2017		31-12-2016		31-12-2015		31-12-2014	
		%		%		%		%		%
Vastgoedbeleggingen	4.915	1,2	5.218	1,3	4.542	1,3	2.520	0,9	1.746	0,7
Aandelen	142.729	34,8	160.733	41,1	108.677	32,2	73.821	27,2	55.373	21,4
Vastrentende waarden	232.089	56,6	211.116	53,9	178.328	52,8	151.516	55,8	154.846	59,8
Derivaten	4.635	1,1	380	0,1	-3.349	-1,0	2.991	1,1	16.203	6,3
Overige beleggingen	25.916	6,3	14.049	3,6	49.632	14,7	40.808	15,0	30.698	11,8
	410.284	100,0	391.496	100,0	337.830	100,0	271.656	100,0	258.866	100,0
Bij: Derivaten met een negatieve waarde	1.486		1.301		10.440		4.384		3.611	
	<u>411.770</u>		<u>392.797</u>		<u>348.270</u>		<u>276.040</u>		<u>262.477</u>	

Beleggingsopbrengsten en kosten vermogensbeheer risico pensioenfonds (x € 1.000)

	2018	2017	2016	2015	2014
Directe beleggingsopbrengsten	380	-5.729	5.530	958	10.183
Indirecte beleggingsopbrengsten	-8.013	25.617	32.262	-9.081	51.431
Kosten van vermogensbeheer	-828	-781	-806	-730	-511
	<u>-8.461</u>	<u>19.107</u>	<u>36.986</u>	<u>-8.853</u>	<u>61.103</u>

Beleggingsrendement voor risico pensioenfonds

	2018	2017	2016	2015	2014
	%	%	%	%	%
Beleggingsrendement (bruto)	-1,6	5,7	14,0	-2,5	32,6
Beleggingsrendement (netto)	-2,0	5,3	13,5	-2,9	32,2
Benchmark rendement	-2,0	4,4	13,6	-2,6	31,0

De genoemde rendementpercentages zijn inclusief renteaftrekking.

Kosten pensioenuitvoering

	2018	2017	2016	2015	2014
Pensioenuitvoeringskosten (x € 1.000)	1.315	1.171	1.454	1.300	1.323
Aantal actieve deelnemers + pensioengerechtigden (normdeelnemer)	7.261	7.229	6.862	6.608	6.190
Kosten pensioenuitvoering per normdeelnemer (x € 1)	181	162	212	197	214
Kosten pensioenuitvoering per normdeelnemer (x € 1) na herschikking (*)	181	162	212	197	185

(*) Een deel van de kosten in 2014 hadden betrekking op 2013, om een evenwichtiger beeld te geven zijn de kosten herschikt naar het relevante jaar.

Kosten vermogensbeheer (% ten opzichte van het gemiddeld belegd vermogen)

	2018	2017	2016	2015	2014
	%	%	%	%	%
Beheerkosten	0,29	0,29	0,34	0,35	0,26
Transactiekosten (*)	0,10	0,04	0,03	0,09	0,06
Totale kosten vermogensbeheer	0,39	0,33	0,37	0,44	0,33

(*) Door een "look through" bij de transactiekosten zijn vanaf 2018 ook de transactiekosten binnen de beleggingsfondsen opgenomen. Een uitgebreide toelichting is opgenomen in de paragraaf 'Kostentransparantie'.

2. KARAKTERISTIEKEN VAN HET PENSIOENFONDS

Profiel

Stichting IKEA Pensioenfonds - afgekort STIP - statutair gevestigd te Amsterdam is opgericht op 24 september 2007. De laatste statutenwijziging was per 25 juni 2014. STIP is een ondernemingspensioenfonds en is aangesloten bij de Pensioenfederatie.

Het pensioenfonds stelt zich statutair ten doel het verlenen, het verzekeren of het doen verzekeren van pensioenen en/of andere uitkeringen in de meest ruime zin aan of ten behoeve van deelnemers, gewezen deelnemers en hun nabestaanden. Hiertoe wordt voor de aangesloten werkgevers, IKEA BV Nederland gevestigd te Amsterdam en Inter IKEA Systems BV en (sinds 1 mei 2018) Inter IKEA Services BV beide gevestigd te Delft, eind 2018 voor 6.927 deelnemers, 8.484 gewezen deelnemers/slapers en 334 pensioengerechtigden ruim € 410 miljoen aan vermogen beheerd.

Missie, visie en strategie

Het pensioenfonds heeft een missie, een visie en strategie geformuleerd.

Missie

Stichting IKEA Pensioenfonds wil een betrouwbare uitvoerder zijn van de pensioenregeling van IKEA Nederland BV, Inter IKEA Systems BV en Inter IKEA Services BV. Zij wil deze op een transparante, kostenefficiënte wijze uitvoeren. Zij communiceert met haar belanghebbenden op een heldere en vooral begrijpelijke wijze.

Visie

Stichting IKEA Pensioenfonds is er voor haar deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden. Behoud van koopkracht is belangrijk. Ze streeft naar evenwichtigheid in haar keuzes en kijkt daarbij naar de deelnemers-populatie, kosten, risico en rendement. Stichting IKEA Pensioenfonds vindt pensioenbewustzijn van haar deelnemers belangrijk en hanteert een communicatiestijl die past bij IKEA. Pensioengelden worden zorgvuldig en maatschappelijk verantwoord belegd. Stichting IKEA Pensioenfonds kijkt ook naar buiten en houdt het veranderende pensioenlandschap in de gaten en staat open voor de dialoog met de sponsors over de juiste inrichting van het pensioen van de deelnemers.

Strategie

Uitvoering

Het pensioenfonds streeft een solide, professioneel en kostenbewust beleid na in lijn met de wet- en regelgeving en de Code Pensioenfondsen. De uitvoering wordt regelmatig geëvalueerd.

Beleggingsbeleid

Het pensioenfonds belegt in overeenstemming met de risicohouding zoals bepaald door sociale partners. Investment beliefs vormen een belangrijke basis voor de keuze voor beleggingsproducten, waarbij aandacht is voor duurzaam beleggen. Stichting IKEA Pensioenfonds handelt volgens de principes van prudent person, de pensioengelden worden op een solide en kostenefficiënte wijze beheerd. Er wordt een beleggingsstrategie en jaarlijks beleggingsplan opgesteld. Het beleggingsbeleid wordt regelmatig geëvalueerd.

Communicatie

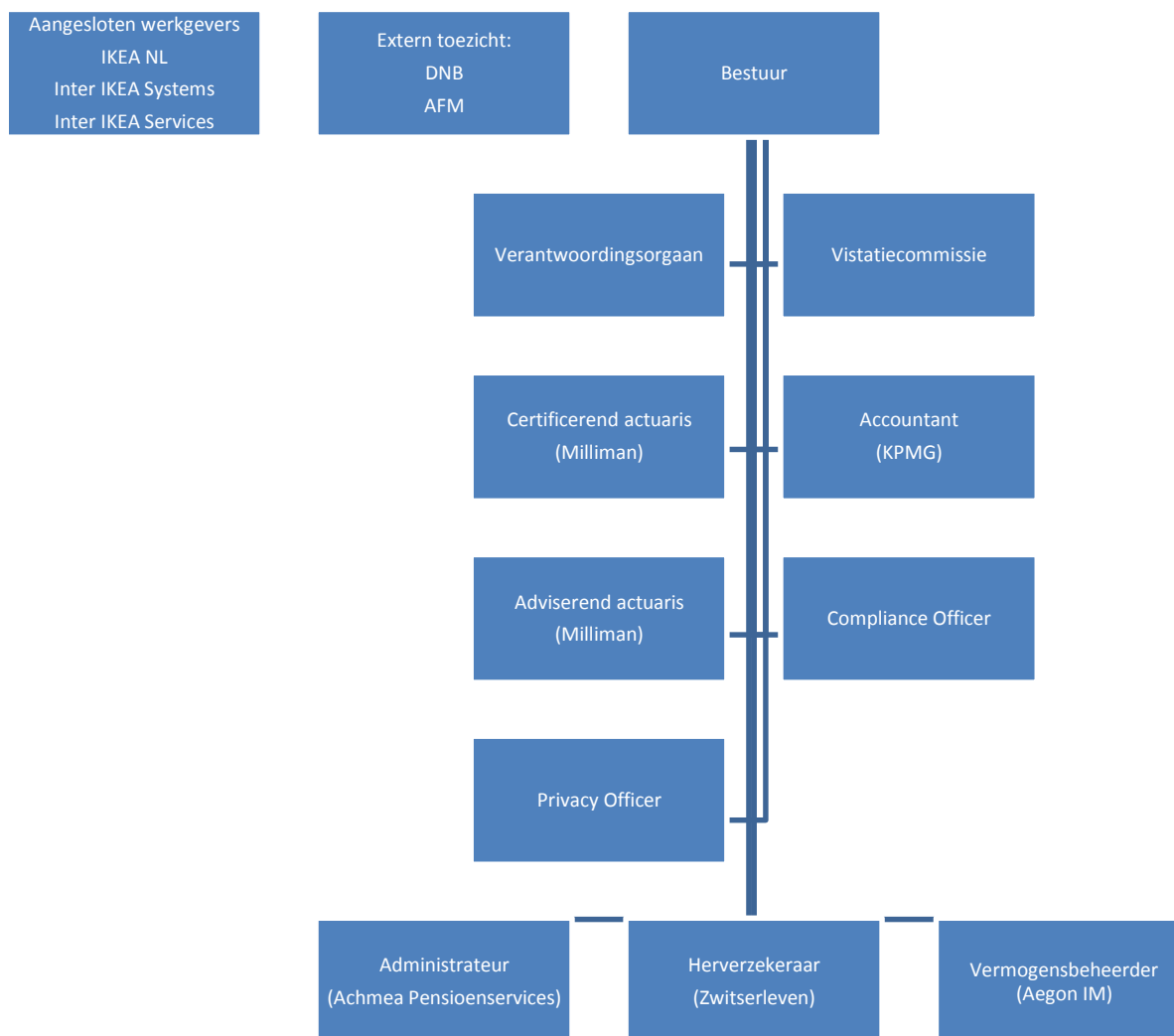
De communicatie van het pensioenfonds is tijdig, correct, duidelijk en evenwichtig, passend bij de deelnemer, gewezen deelnemer en pensioengerechtigde. De communicatie bevat onder meer de risico's van de pensioenregeling en voldoet aan de eisen van Pensioen 1-2-3. Er wordt een communicatiestrategie en jaarlijks communicatieplan opgesteld. Het communicatiebeleid en de communicatiestrategie worden regelmatig geëvalueerd.

Governance

Het bestuur moet op haar taak berekend zijn. Het pensioenfonds besteedt bewust activiteiten uit en gebruikt externe adviseurs. In deze combinatie beschikt het bestuur over voldoende countervailing power. De governance wordt regelmatig geëvalueerd.

Organisatie

In het vervolg van dit hoofdstuk beschrijven wij de organisatie van het pensioenfonds gedurende 2018 aan de hand van onderstaand schema.

Bestuur

STIP kent een paritair bestuursmodel. Het bestuur benoemt de bestuursleden. Drie leden worden voorgedragen door de werkgever. De twee bestuursleden namens de deelnemers worden voorgedragen door de FNV en de Werknemersvereniging IKEA Medewerkers (WIM). Daarnaast kiezen de pensioengerechtigden één bestuurslid. Bestuursleden worden benoemd voor een periode van vier jaar, en treden af conform een rooster van aftreden. Een bestuurslid dat is benoemd in een tussentijdse vacature, treedt af op het tijdstip waarop degene die hij opvolgt, zou zijn afgetreden. Aftredende bestuursleden kunnen direct herbenoemd worden. De maximale zittingstermijn bedraagt 12 jaar.

De voorzitter wordt door het bestuur gekozen voor de duur van twee jaar uit afwisselend de werkgevers- of werknemersvertegenwoordiging; de secretaris/vicevoorzitter wordt in dezelfde periode gekozen uit de andere geleding dan de voorzitter.

Per eind 2018 was de bestuurssamenstelling als volgt:

Naam	Functie	Geleding	Benoemd per	Einde zittingstermijn
Albert Martens	Voorzitter	Werkgever	01.01.2011	Juni 2022
Henk van der Meer	Lid	FNV	24.02.2014	Juni 2021
Angénis van den Clooster	Secretaris	WIM	10.06.2015	Juni 2023
vacature	Lid	Pensioengerechtigden		
Mariska Zegwaard	Lid	Werkgever	16.09.2015	Juni 2020
Rob Werkman	Lid	Werkgever	10.02.2016	Juni 2020

Vanaf 1 januari 2018 is sprake van een vacature voor de vertegenwoordiger in het bestuur namens pensioengerechtigden. Begin 2018 heeft het bestuur pensioengerechtigden opgeroepen zich kandidaat te stellen. Daarop zijn drie reacties binnengekomen. Echter, in de loop van 2018 hebben alle kandidaten besloten hun kandidaatstelling alsnog in te trekken.

Het bestuur van STIP heeft in het verslagjaar besloten tot herbenoeming van Albert Martens per 1 juli 2018 als bestuurslid voor een periode van vier jaar. Het bestuur heeft DNB op 29 mei 2018 geïnformeerd over deze herbenoeming.

Het bestuur werkt met portefeuilles. Per portefeuille zijn steeds twee bestuursleden verantwoordelijk: een eerste en een tweede portefeuillehouder. De eerste portefeuillehouder is eindverantwoordelijk. De tweede portefeuillehouder vervangt de eerste bij afwezigheid. Een bestuurslid is steeds eerste portefeuillehouder op een van de portefeuilles en tweede portefeuillehouder op een andere portefeuille. De invulling van de portefeuilles is zo geregeld dat er bij wegvallen van een portefeuillehouder maximaal twee portefeuilles worden geraakt. Doel van het werken met portefeuilles is dat de beleidsvoorbereiding efficiënter plaatsvindt. Portefeuillehouders houden de ontwikkelingen in hun portefeuille scherp in de gaten, zorgen voor agendering op de bestuursvergaderingen en nemen het voortouw bij de beleidsvoorbereiding.

De volgende portefeuilles worden onderscheiden: pensioenbeleid, vermogensbeheer, financiële zaken, risicomanagement & compliance, uitbesteding en communicatie.

Nevenfuncties

In het kader van de transparantie zijn hieronder de relevante nevenfuncties van de bestuursleden opgenomen.

Bestuurslid	Organisatie	Nevenfunctie
Albert Martens	Ingka Services BV	Senior Advisor
	Retail School Leeuwarden	Lid raad van advies
Henk van der Meer	Bpf MITT	Werknemersvoorzitter en lid beleggingscommissie
	Bpf Tandtechniek	Vereffenaar
	Bpf Slagers	Bestuurslid en voorzitter risicocommissie

Bestuurslid	Organisatie	Nevenfunctie
Angénis van den Clooster	Kruijt Consultancy & Training	Onafhankelijk financieel planner, trainer
	Vereniging van Levensexecuteurs	Secretaris
	Stichting Levensexecutele Nederland	Secretaris
Mariska Zegwaard	Inter IKEA Systems BV	Finance Manager
	IKEA Museum AB	Bestuurslid
	Inter IKEA Management Consulting Shanghai Co. Ltd (China)	Bestuurslid
	Inter IKEA Systems Service AB	Bestuurslid
Rob Werkman	IKEA Group	Business Navigation Operations and Finance manager (BNOF/CFO)

Beleggingsadviescommissie (BAC)

Per eind 2018 bestond de BAC uit Haitse Hoos (namens werkgevers) en Henk van der Meer (namens werknemers). Bestuurslid Rob Werkman is sinds 14 juni 2018 toevoerder vanuit zijn functie als portefeuillehouder risicomanagement. De BAC wordt ondersteund door een extern beleggingsadviseur van Mercer. De BAC controleert de uitvoering van het door het bestuur vastgestelde beleggingsbeleid en adviseert over mogelijke aanpassingen van dit beleid.

Verantwoordingsorgaan

Het bestuur legt verantwoording af over het gevoerde beleid aan het verantwoordingsorgaan. Jaarlijks beoordeelt het verantwoordingsorgaan de werkwijze, het beleid en de keuzes van het bestuur van STIP. Het verantwoordingsorgaan geeft een schriftelijk en beargumenteerd oordeel, dat wordt opgenomen in het jaarverslag. Het verantwoordingsorgaan bestaat uit vijf vertegenwoordigers namens de deelnemer, één vertegenwoordiger namens de pensioengerechtigden en één vertegenwoordiger namens de werkgever. Met uitzondering van deze laatste zijn de leden van het verantwoordingsorgaan gekozen na verkiezingen onder de deelnemers / pensioengerechtigden. De vertegenwoordiger namens de werkgever is aangewezen door de aangesloten werkgevers.

De samenstelling van het verantwoordingsorgaan per 31 december 2018 was als volgt:

Naam	Functie	Geleding	Benoemd per	Einde zittingstermijn
Jan van Ommeren	Voorzitter	Deelnemers	01.07.2014	31.08.2020
Caroline Heijman	Secretaris	Deelnemers	01.07.2014	31.08.2022
Frank Stellenboom	Lid	Deelnemers	16.12.2016	31.08.2020
Anne-Laure Filleul	Lid	Deelnemers	01.09.2018	31.08.2022
Peter Meuris	Lid	Deelnemers	01.09.2018	31.08.2020
Cecile Meulendijks	Lid	Pensioengerechtigden	01.07.2014	30.06.2022
Harald Tielkes	Lid	Werkgever	01.07.2014	<i>onbepaalde tijd</i>

Cecile Meulendijks is door het bestuur per 1 juli 2018 herbenoemd als het lid in het verantwoordingsorgaan dat de pensioengerechtigden vertegenwoordigt voor een termijn van 4 jaar. Na een oproep van het bestuur aan pensioengerechtigden in april 2018 om zich kandidaat te stellen zijn twee aanmeldingen ontvangen. Voor het lid dat de pensioengerechtigden vertegenwoordigt in het verantwoordingsorgaan geldt dat alleen pensioengerechtigden van het pensioenfonds zichzelf kandidaat kunnen stellen. Een van de twee aanmeldingen was van een nog niet gepensioneerde deelnemer. Die heeft desgevraagd aangegeven zijn kandidaatstelling in te trekken. Cecile Meulendijks was de enig overgebleven kandidaat namens de pensioengerechtigden. Cecile is zonder verkiezing benoemd voor een nieuwe zittingstermijn van 4 jaar vanaf 1 juli 2018.

In juli 2018 vonden verkiezingen plaats voor alle zetels van het verantwoordingsorgaan namens de deelnemers, voor een zittingstermijn vanaf 1 september 2018. Oorspronkelijk ging het om een termijn vanaf 1 juli 2018; in overleg met het verantwoordingsorgaan is op 14 juni 2018 door het bestuur besloten om het verantwoordingsorgaan in functie te laten blijven tot 1 september 2018. Ter voorkoming van een te groot verlies aan ervaring en kennis na de verkiezingen voor het verantwoordingsorgaan in 2022, zijn drie van de vijf leden die in 2018 zijn verkozen namens de deelnemers benoemd voor een periode van 2 jaar. Deze drie leden kunnen zich bij de verkiezingen in 2020 opnieuw verkiesbaar stellen en na die verkiezing worden benoemd voor een termijn van vier jaar. De twee leden namens de deelnemers die in 2018 voor de duur van vier jaar zijn benoemd zijn die twee kandidaten die bij de verkiezing in 2018 het hoogste aantal stemmen hebben gekregen volgens de vastgestelde en volledig bekend gemaakte uitslag van de verkiezingen 2018.

De arbeidsovereenkomst van Harald Tielkes met de werkgever is per 31 januari 2019 beëindigd en daarmee ook zijn lidmaatschap van het verantwoordingsorgaan. Sinds die datum was sprake van een vacature. Het bestuur heeft de werkgever gevraagd om een nieuwe kandidaat voor te dragen voor benoeming door het bestuur. Het bestuur heeft in zijn vergadering van 16 mei 2019 Vincent Ijpelaar (1982) benoemd als lid van het verantwoordingsorgaan namens de werkgever.

Visitatiecommissie

Het bestuur heeft het intern toezicht vormgegeven door middel van een visitatiecommissie. In 2019, voor de visitatie over 2018, bestaat de visitatiecommissie - na een bindende voordracht door het verantwoordingsorgaan - uit Piet Hein Oyens en Diana Horsmeier en Annemiek Vollenbroek.

Certificerend actuaris

De certificerend actuaris van het pensioenfonds is René van der Meer van Milliman Pensioenen. Hij controleert jaarlijks de technische voorzieningen en beoordeelt de financiële positie van het pensioenfonds. De certificerend actuaris sluit zijn controle af met een certificeringsrapport en een actuariële verklaring.

Accountant

De onafhankelijke accountant van het pensioenfonds is Frank van den Wildenberg van KPMG Accountants N.V. Hij controleert het bestuursverslag, de jaarrekening en de verslagstaten ten behoeve van DNB. Hij doet verslag van zijn werkzaamheden in de vorm van een controleverklaring en een verslag aan het bestuur. Hierin zijn opmerkingen en aanbevelingen over de administratieve organisatie en interne controle van STIP opgenomen.

Adviserend actuaris

Martin Wouda van Milliman Pensioenen adviseert het bestuur op actuariële gebied. Hoewel Milliman zowel als waarmerkend actuaris als adviserend actuaris optreedt, zijn de teams die deze werkzaamheden uitvoeren (en de informatie die ze daarvoor gebruiken) intern volledig gescheiden.

Compliance Officer

De compliance officer vervult een onafhankelijke rol binnen het pensioenfonds. De compliance officer controleert de naleving van de gedragscode. Hij adviseert en informeert, gevraagd én ongevraagd, verbonden personen over de uitleg en toepassing van de gedragscode. Henk-Anne Rijpma is de compliance officer van STIP. Hij is in dienst van Inter IKEA Systems BV.

Privacy Officer (sinds 25 mei 2018)

De privacy officer ondersteunt het bestuur bij het opereren binnen de wettelijke kaders en zorgt ervoor dat privacy-aangelegenheden uniform en gecoördineerd worden opgepakt, ook naar derde partijen (verwerkers). In het verslagjaar fungeerde bestuurslid Rob Werkman tijdelijk als privacy officer. Het bestuur streeft naar een structurele invulling in 2019.

Administrateur

De uitvoering van de pensioenregeling is uitbesteed aan Achmea Pensioenservices N.V. te Zeist. De administrateur verzorgt zowel de deelnemersadministratie als de financiële administratie van het pensioenfonds. Omdat de bestuursondersteuning ook wordt verzorgd door Achmea Pensioenservices, kan er sprake zijn van conflicterende belangen. Binnen Achmea Pensioenservices is daarom een strikte functiescheiding tussen ondersteuning en accountmanagement. Binnen het bestuur en de overige adviseurs is voldoende tegenkracht om adviezen van de bestuursadviseur op dit aspect te beoordelen.

Herverzekeraar

Sinds 1 januari 2011 houdt STIP grotendeels de sterfte- en arbeidsongeschiktheidsrisico's in eigen beheer. Het calamiteitsrisico is middels een stop-loss verzekering herverzekerd bij Zwitserleven. Het herverzekeringscontract met Zwitserleven heeft een looptijd van 5 jaar tot 31 december 2020.

Vermogensbeheerder

Het vermogensbeheer wordt verzorgd door Aegon Investment Management B.V. te Den Haag. De vermogensbeheerder belegt de pensioenpremies volgens de door het bestuur vastgestelde beleggingsrichtlijnen. De beleggingsrichtlijnen bevatten de regels waarbinnen de vermogensbeheerder moet opereren.

3. FINANCIËLE POSITIE

Financieel Toetsingskader

Vanaf 1 januari 2015 is het huidige Financieel Toetsingskader (FTK) van toepassing. Met deze regelgeving beoogt de wetgever het Nederlands pensioenstelsel minder gevoelig voor dagkoersen, en daarmee stabiel te maken. De regels voor toeslagverlening zijn sinds 2015 strenger geworden. Toeslagen moeten toekomstbestendig zijn. Toekomstbestendig betekent dat als een toeslag op de pensioenen wordt verleend niet alleen het komend jaar, maar ook naar verwachting de daaropvolgende jaren kan worden toegekend.

Dekkingsgraden

Voor de berekening van de actuele dekkingsgraad schrijft DNB het gebruik van een rentetermijnstructuur inclusief Ultimate Forward Rate (UFR) voor. De UFR is een modelmatige benadering van de marktrente voor pensioenverplichtingen met een termijn langer dan 20 jaar. Het bestuur is van mening dat de UFR een rekenrente is, die niet volledig aansluit bij de werkelijke marktsituatie. De ontwikkeling van de financiële situatie wordt daarom ook gevolgd op basis van de lagere dekkingsgraad op marktrente, dus zonder rekening te houden met de UFR.

De beleidsdekkingsgraad is leidend voor alle beleidsmaatregelen. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden en is daarmee minder afhankelijk van de dagkoersen dan de actuele dekkingsgraad. Daar staat tegenover dat fluctuaties op de financiële markten 12 maanden zullen doorwerken.

Het is belangrijk dat de beleidsdekkingsgraad waarop het bestuur stuurt, wordt berekend op basis van de juiste tussentijdse (financiële) informatie over de pensioenverplichtingen. Juiste en tijdige informatie is tevens van wezenlijk belang voor de maand- en kwartaalrapportages aan DNB. Daarom zijn afspraken gemaakt over de manier waarop de beleidsdekkingsgraad wordt vastgesteld.

Aan het einde van het tweede kwartaal van 2015 was de beleidsdekkingsgraad gedaald tot onder de vereiste dekkingsgraad en ontstond er een tekort. Het bestuur heeft hierop een herstelplan opgesteld en ingediend bij DNB. Het pensioenfonds heeft op 23 maart 2018 een geactualiseerd herstelplan ingediend bij DNB. Op 18 mei 2018 heeft DNB laten weten in te stemmen met het herstelplan. Op 21 maart 2019 is opnieuw een geactualiseerd herstelplan ingediend. In deze prognose wordt een volledig herstel (de beleidsdekkingsgraad is hoger of gelijk dan de vereiste dekkingsgraad) bereikt ruim binnen de wettelijke termijn van 10 jaar. Hierbij is rekening gehouden met de door DNB voorgeschreven (maximale) parameters ten aanzien van de rendementen en de ontwikkeling van de rente, en een ongewijzigd premiebeleid.

Op 23 mei 2019 heeft DNB laten weten in te stemmen met het herstelplan 2019.

De actuele dekkingsgraad liet in 2018, met uitzondering van de maanden juli en september, een dalende lijn zien. Een belangrijke rol hierin speelt de daling van de rente. De contante waarde van de verplichtingen nam hierdoor toe en zorgde voor een daling van de dekkingsgraad. Voor STIP was deze daling groter dan gemiddeld vanwege het jonge deelnemersbestand (en daardoor een lange looptijd en hoge rentegevoeligheid van de verplichtingen). Het jaar 2018 was bovendien geen goed jaar voor de beleggingen van het pensioenfonds. De aandelenmarkten lieten (door de forse dalingen in het vierde kwartaal) per saldo negatieve rendementen voor 2018 zien, waarbij aandelen van opkomende markten nog slechter scoorden dan aandelen van ontwikkelde markten.

De beleidsdekkingsgraad was eind 2018 met 113,1% wel hoger dan eind 2017 (111,3%). Omdat het 12-maand-gemiddelde in 2018 hoger was dan dat in 2017.

De actuele dekkingsgraad van het pensioenfonds op basis van de UFR is eind 2018 uitgekomen op 106,5%. En op basis van de marktrente op 100,1%. De beleidsdekkingsgraad is eind 2018 - als genoemd - 113,1%. De minimaal vereiste dekkingsgraad is ultimo 2018 104,7% en de vereiste dekkingsgraad is 121,1%. Het pensioenfonds heeft dus nog een reservetekort.

Naast bovenstaande dekkingsgraden kent het pensioenfonds ook nog de reële dekkingsgraad. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat het pensioenfonds volledig kan indexeren met de prijsinflatie conform een toekomstbestendig toeslagbeleid. Een toekomstbestendig toeslagbeleid houdt in:

1. Er mag geïndexeerd worden vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%.
2. Indexatie is alleen toegestaan als er voldoende vermogen is om deze indexatie ook in de toekomst te kunnen verlenen.

Gedeeltelijke toeslagverlening per 1 januari 2019 is mogelijk op basis van de financiële positie van STIP per 31 december 2018 en een beleidsdekkingsgraad boven de toeslaggrens van 110% (namelijk 113,1%). Begin 2019 heeft het bestuur besloten tot het verlenen van een toeslag van 0,36% voor actieve deelnemers en 0,29% voor gewezen deelnemers en pensioengerechtigden.

De reële dekkingsgraad ultimo 2018 bedraagt 90,4%.

AG Prognosetafel 2018

Op 12 september 2018 heeft het Koninklijk Actuarieel Genootschap de nieuwe prognosetafel AG2018 gepubliceerd. Er is sprake van een afname van de verwachte stijging van de levensverwachting. Het bestuur van het pensioenfonds heeft in het verslagjaar besloten om vanaf de dekkingsgraadrapportage van september 2018, en in het jaarwerk per ultimo 2018, de technische voorzieningen te bepalen op basis van prognosetafel AG2018 en om de ervaringssterfte niet aan te passen. De ervaringssterfte zal per eind 2019 weer worden onderzocht op basis van de nieuwe publicatie van CBS-gegevens in het derde kwartaal van 2019.

4. GOVERNANCE

Zorgvuldig bestuur

Het pensioenfondsbestuur is zich bewust van zijn verantwoordelijkheden. Onder de verantwoordelijkheden van het bestuur valt het naleven van de statuten, de reglementen, de relevante wet- en regelgeving en het beheersen van de risico's. Daarbij stelt het bestuur zich onafhankelijk op en werkt naar de principes van evenwichtige belangenbehartiging. Het pensioenfonds heeft een klachten- en geschillenprocedure. De eindverantwoordelijkheid voor de administratieve organisatie en de externe uitvoerders ligt ook bij het bestuur.

Code Pensioenfondsen

Tijdens de totstandkoming van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen stelden de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid de Code Pensioenfondsen op. Doel van de Code Pensioenfondsen is de verhoudingen binnen het pensioenfonds transparanter te maken, communicatie met de belanghebbenden te versterken en bij te dragen aan het versterken van 'goed pensioenfondsbestuur'. De Code Pensioenfondsen is per 1 juli 2014 wettelijk verankerd. De Monitoringcommissie Code Pensioenfondsen ziet toe op de naleving van de Code Pensioenfondsen.

Doel van de Code is het functioneren van pensioenfondsen verder te verbeteren én dit inzichtelijk te maken. De Code gaat in op de rol van het bestuur, het verantwoordingsorgaan en het intern toezicht. De Code bevat ook thema's als integraal risicomanagement, beloningen, diversiteit en verantwoord beleggen. Daarnaast geeft de Code weer hoe benoeming, ontslag en zittingstermijnen van bestuursleden en leden van andere organen worden geregeld.

De Monitoringcommissie Code Pensioenfondsen toetst of pensioenfondsen de Code naleven en kan aanbevelingen doen om de Code te verbeteren. In 2017 deed de commissie een aanbeveling voor een compactere Code. Een werkgroep van de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid ging hiermee aan de slag. Dat resulteerde in een nieuw voorstel waar de besturen van de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid akkoord mee gegaan zijn. In de nieuwe Code zijn de normen herschikt onder acht thema's (Vertrouwen waarmaken, Verantwoordelijkheid nemen, Integer handelen, Kwaliteit nastreven, Zorgvuldig benoemen, Gepast belonen, Toezicht houden en inspraak waarborgen, Transparantie bevorderen). Het aantal normen is teruggebracht van 83 naar 65. De normen zijn korter en duidelijker geformuleerd.

Minister Koolmees publiceerde de Code Pensioenfondsen 2018 in de Staatscourant van 3 oktober 2018. Daardoor is de Code wettelijk verankerd. Pensioenfondsen zijn verplicht de normen van de Code toe te passen, tenzij ze onderbouwd kunnen uitleggen een norm niet toe te passen ('pas toe of leg uit').

Het bestuur heeft voorgaande jaren al vastgesteld dat de meeste normen uit de Code worden nageleefd. In onderstaand overzicht wordt aangegeven aan welke norm nog niet wordt voldaan. De normen die betrekking hebben op het Belanghebbendenorgaan en de Raad van Toezicht zijn voor STIP niet van toepassing.

Norm 33: In zowel het bestuur als in het VO of het BO is er ten minste één vrouw en één man. Er zitten zowel mensen van boven als van onder de 40 jaar in. Het bestuur stelt een stappenplan op om diversiteit in het bestuur te bevorderen.

Het bestuur heeft een diversiteitsbeleid, conform de normen van de Code Pensioenfondsen. Het bestuur is van mening dat diversiteit geen doel op zich is, maar moet leiden tot meer vertrouwen in en grotere betrokkenheid bij het pensioenfonds bij de direct belanghebbenden en minder risico's door meer genuanceerde besluitvorming binnen de pensioenfondsorganen. Het bestuur streeft ernaar dat de verschillende pensioenfondsorganen een zo goed mogelijke afspiegeling vormen van de deelnemers in het pensioenfonds naar leeftijd en geslacht. Concreet betekent dit dat er minimaal één man en één vrouw en minimaal één persoon jonger en één persoon ouder dan 40 jaar zitting zouden moeten hebben in zowel bestuur als verantwoordingsorgaan.

Per 31 december 2018 bestaat het bestuur uit drie mannen en twee vrouwen. Er zijn geen bestuursleden jonger dan 40. Het verantwoordingsorgaan bestaat per 31 december 2018 uit vier mannen en drie vrouwen. Er zijn geen leden jonger dan 40. Per eind 2018 wordt daarmee niet geheel voldaan aan de diversiteitsdoelstelling ten aanzien van het bestuur en het verantwoordingsorgaan. Voor zowel het bestuur als het verantwoordingsorgaan geldt dat er in het verslagjaar geen kandidaten jonger dan 40 jaar gevonden respectievelijk gekozen zijn. Harald Tielkes is per 16 mei 2019 opgevolgd door Vincent Ijpelaar (1982) als lid van het verantwoordingsorgaan namens de werkgever. Vanaf die datum wordt geheel voldaan aan de diversiteitsdoelstelling ten aanzien van het verantwoordingsorgaan.

De norm voor het opstellen van een stappenplan om diversiteit te bevorderen is nieuw in de Code Pensioenfondsen 2018. Het bestuur heeft dit nog niet besproken.

Oprachtaanvaarding sociale partners - STIP

De oprachtaanvaarding van de over 2018 uitgevoerde pensioenregeling is vastgelegd in de uitvoeringsovereenkomsten die met de aangesloten werkgevers zijn afgesloten.

Geschiktheidsbevordering

Het bestuur vindt permanente scholing noodzakelijk, voor het bestuur als geheel en voor bestuursleden afzonderlijk. Het bestuur heeft in 2018 een studiedag gevolgd op het gebied van risicomanagement van de beleggingsrisico's. Verder hebben de bestuursleden literatuur bijgehouden, seminars en lezingen op pensioengebied bijgewoond en ervaringen met andere bestuursleden uitgewisseld.

Zelfevaluatie bestuur

Het bestuur heeft het functioneren van het bestuur als geheel en van de individuele bestuursleden in het verslagjaar geëvalueerd. Bij de evaluatie is aan de orde gekomen of het bestuur voldoende geschikt en divers is en is bovendien gekeken naar gedrag en cultuur. Een externe en onafhankelijke consultant begeleidt het proces van de evaluatie eens per 3 jaar. Dat is gebeurd bij de evaluatie in 2016.

Diversiteit

Het bestuur heeft een diversiteitsbeleid, conform de normen van de Code Pensioenfondsen. Het bestuur is van mening dat diversiteit geen doel op zich is, maar moet leiden tot meer vertrouwen in en grotere betrokkenheid bij het pensioenfonds bij de direct belanghebbenden en minder risico's door meer genuanceerde besluitvorming binnen de pensioenfondsorganen. Het bestuur streeft ernaar dat de verschillende pensioenfondsorganen een zo goed mogelijke afspiegeling vormen van de deelnemers in het pensioenfonds naar leeftijd en geslacht. Concreet betekent dit dat er minimaal één man en één vrouw en minimaal één persoon jonger en één persoon ouder dan 40 jaar zitting zouden moeten hebben in zowel bestuur als verantwoordingsorgaan.

Per 31 december 2018 bestaat het bestuur uit drie mannen en twee vrouwen. Er zijn geen bestuursleden jonger dan 40. Het verantwoordingsorgaan bestaat uit vier mannen en drie vrouwen. Er zijn geen leden jonger dan 40. Per eind 2018 wordt daarmee niet geheel voldaan aan de diversiteitsdoelstelling ten aanzien van het bestuur en het verantwoordingsorgaan.

Klachten- en geschillenregeling

STIP beschikt over een klachten- en geschillenregeling. De klachten- en geschillenregeling is voor belanghebbenden eenvoudig toegankelijk via de website van het pensioenfonds. In 2018 zijn geen klachten ingediend en is er geen gebruik gemaakt van de geschillenregeling.

Integriteitsbeleid / Gedragscode / Incidenten- en klokkenluidersregeling

STIP beschikt tevens over een integriteitsbeleid. Het bestuur analyseert systematisch het integriteitsrisico, inclusief het risico van belangenverstrengeling.

Ter voorkoming van belangenconflicten en van misbruik of oneigenlijk gebruik van de bij STIP aanwezige informatie heeft STIP een gedragscode opgesteld. Deze gedragscode geldt voor de bestuursleden, leden van het verantwoordingsorgaan en de door het bestuur aangewezen personen. In 2018 zijn geen onregelmatigheden geconstateerd.

Incidenten kunnen een gevaar vormen voor de integere en beheerste bedrijfsvoering van het pensioenfonds. Het bestuur van het pensioenfonds heeft een incidentenregeling vastgesteld. De incidentenregeling geeft aan welke stappen worden gevolgd als het vermoeden bestaat dat er sprake is van een incident binnen het pensioenfonds. Het doel van de regeling is het voorkomen van schade aan de beheerste en integere bedrijfsvoering en de goede naam van het pensioenfonds, alsmede het beperken van mogelijke gevolgschade. De regeling geeft aan hoe verbonden personen van het pensioenfonds incidenten kunnen melden en hoe met een melding zal worden omgegaan. De regeling bevat waarborgen voor de bescherming van de verbonden persoon die te goeder trouw melding maakt van een incident (klokkenluidersregeling).

In het verslagjaar is vier maal sprake geweest van een incident (geen datalekken) bij de pensioenadministrateur. Het bestuur is van die incidenten snel en adequaat op de hoogte gebracht. De incidenten zijn naar tevredenheid van alle betrokkenen opgelost en er zijn maatregelen genomen om herhaling te voorkomen.

Uitbesteding

Voor de deelnemersadministratie, de financiële administratie en de bestuursondersteuning is in het verslagjaar verlenging van het contract afgesproken met Achmea Pensioenservices N.V. voor een periode van drie jaar (2019-2021) met een optie voor nog eens 2 jaar. Achmea Pensioenservices zal zich voor het pensioenfonds in de nieuwe contractperiode vooral inzetten op digitalisering, efficiency en kostenbesparing. Over het algemeen is het bestuur tevreden over de kwaliteit van de dienstverlening door Achmea Pensioenservices. Er was in het verslagjaar geen aanleiding voor een nieuw aanbestedingstraject.

Achmea Pensioenservices is voor de uitvoering van de werkzaamheden van het pensioenfonds in het bezit van een ISAE 3402 type II rapportage en - voor het eerst over boekjaar 2018 - een ISAE 3000 (SOC 2) rapportage voor de IT processen (informatiebeveiliging, beschikbaarheid, integriteit van processen, betrouwbaarheid en/of privacy). Deze rapportages zijn gecontroleerd door de accountant (EY) van Achmea Pensioenservices. In deze rapportages wordt geconcludeerd dat de beschreven bedrijfsprocessen bestaan en functioneerden gedurende de verslagperiode.

Het vermogensbeheer wordt verzorgd door Aegon Investment Management B.V. te Den Haag. De vermogensbeheerder belegt de pensioenpremies volgens de door het bestuur vastgestelde beleggingsrichtlijnen. De beleggingsrichtlijnen bevatten de regels waarbinnen de vermogensbeheerder moet opereren.

Aegon Investment Management is voor de uitvoering van de werkzaamheden van het pensioenfonds in het bezit van een ISAE 3402 type II rapportage. Deze rapportages zijn gecontroleerd door de accountant (PwC) van Aegon Investment Management. In deze rapportages wordt geconcludeerd dat de beschreven bedrijfsprocessen bestaan en functioneerden gedurende de verslagperiode.

Naleving wet- en regelgeving

In 2018 zijn voor zover bekend bij het bestuur geen overtredingen van wet- en regelgeving die het pensioenfonds betreffen voorgekomen. DNB heeft geen aanwijzingen, dwangsommen of boetes opgelegd.

5. COMMUNICATIE

Communicatie blijft de aandacht houden van het bestuur. In het verslagjaar is veel aandacht besteed aan de communicatie met de actieve deelnemers, pensioengerechtigden en andere deelnemersgroepen.

Conversieberichten, reglementswijzigingen en UPO's

In het voorjaar van 2018 zijn (gewezen) deelnemers en hun ex-partners schriftelijk geïnformeerd over (de conversie van hun pensioenaanspraken naar) de nieuwe reglementaire pensioeningangsdatum van 68 jaar per 1 januari 2018, over andere relevante reglementswijzigingen per die datum en over het toeslagbesluit 2018. Later in 2018 ontvingen zij van het pensioenfonds ook een uniform pensioenoverzicht (UPO).

Website: digitale hart van de communicatie

De tweetalige website (Nederlands en Engels) bevat informatie betreffende het pensioenfonds en de pensioenregeling. Veel documenten die in het kader van de Pensioenwet voor alle betrokkenen bij het pensioenfonds beschikbaar moeten zijn, kunnen vanaf de website gedownload worden. Sinds 1 juli 2016 is de Pensioen 1-2-3 opgenomen op de website.

Sinds 1 juli 2018 vindt de communicatie van STIP primair plaats via digitale kanalen. Hiertoe is STIP per 1 juli 2018 overgegaan naar een nieuwe portaalomgeving waarbij digitaal communiceren met deelnemers centraal staat. In juli 2018 is het digitale platform geïntroduceerd bij alle deelnemers van het pensioenfonds. Naast het communiceren over de overgang naar het digitale platform was het doel om zoveel mogelijk e-mailadressen te laten registreren om zo het uitgangspunt 'digitaal, tenzij' waar te kunnen maken. De resultaten van de inspanningen zijn onvoldoende. Het pensioenfonds wil de (gewezen) deelnemers digitaal kunnen bereiken. Om dat te realiseren zijn er extra communicatie-inspanningen nodig. Speerpunt in 2019 is dan ook het verder digitaliseren van de pensioencommunicatie via de website en de portalen.

Actualiteit

Maandelijks is er in 2018 een nieuwsbericht op de website van STIP gepubliceerd. Vaak haakte deze in op landelijke campagnes of regelgeving. Maar er werd ook stilgestaan bij de ontwikkeling van de financiële situatie van STIP.

Meerjarig communicatiebeleid

Eerder is in samenwerking met de werkgevers en het verantwoordingsorgaan een gedegen meerjarig communicatiebeleidsplan 2017-2020 opgesteld. Hierin is voor de langere termijn vastgesteld wat de doelstellingen zijn, de overkoepelende strategie en acties met daaraan gekoppeld de meetmomenten en -methodes. Daarnaast stelt het bestuur jaarlijks een communicatiejaarplan op waarin alle acties zijn opgenomen, ook de gezamenlijke acties met de werkgevers.

6. PENSIOENPARAGRAAF

Pensioenregeling

Algemeen

IKEA en de vakbonden hebben de afspraken over de pensioenregeling vastgelegd in de pensioenovereenkomst. Bij IKEA is de pensioenovereenkomst onderdeel van de collectieve arbeidsovereenkomst (CAO) waarbij de FNV en WIM (Werknemersvereniging IKEA Medewerkers) optreden als vertegenwoordigers van de werknemers. De gemaakte afspraken legt STIP vast in een pensioenreglement. Daarbij werd tot en met 2018 onderscheid gemaakt naar deelnemers geboren voor 1 januari 1950 en deelnemers geboren na 31 december 1949; elke groep met een eigen pensioenreglement. Inmiddels zijn alle deelnemers van 1949 en eerder inactief; per 1 januari 2019 geldt daarom nog maar één pensioenreglement. Daarnaast gelden voor een erg kleine groep werknemers oude pensioenafspraken. Deze zijn vastgelegd in zogenoemde pioniersreglementen: één voor deelnemers geboren voor 1 januari 1950 en één voor deelnemers geboren na 31 december 1949. In deze overige regelingen zijn geen actieve deelnemers meer. Deze reglementen zijn/worden niet aangepast.

In het verslagjaar gold de per 1 januari 2018 door sociale partners afgesproken basis pensioenregeling voor deelnemers geboren na 31 december 1949, die per 1 januari 2018 door het bestuur zijn overgenomen in het pensioenreglement voor deelnemers geboren na 31 december 1949.

Onderstaand overzicht geeft de belangrijkste kenmerken van de basisregeling die is uitgevoerd over het jaar 2018.

Karakter van de regeling

De pensioenovereenkomst is een uitkeringsovereenkomst als bedoeld in artikel 10 van de Pensioenwet.

Pensioensysteem

Voorwaardelijk geïndexeerd middelloon. Dit betekent dat de pensioenen worden bepaald op basis van het gemiddelde loon over de diensttijd bij IKEA. Indien het vermogen van het pensioenfonds toereikend is worden de opgebouwde pensioenrechten verhoogd met de loonindex (voor actieve deelnemers) of de prijsindex maar maximaal de loonindex (voor pensioengerechtigden en gewezen deelnemers).

Pensioengevend salaris

De som van de maandsalarissen (of vervangende uitkeringen) in een kalenderjaar vermeerderd met de uitbetaalde vakantietoeslag, de uitbetaalde dertiende maand, de uitbetaalde vakantiedagen, de uitbetaalde flexuren inclusief flexurentoeslag. Het pensioengevend salaris is gemaximeerd tot € 105.075 (2018) en wordt jaarlijks per 1 januari aangepast met de in de Wet Inkomstenbelasting 2001 genoemde contractloonontwikkelingsfactor, inclusief eventuele afronding.

Pensioengrondslag

De pensioengrondslag is gelijk aan het pensioengevend salaris verminderd met de franchise. De pensioengrondslag wordt voor elke deelnemer op jaarbasis (achteraf) vastgesteld.

Franchise

De franchise bedraagt € 13.344 (2018). De franchise wordt jaarlijks aangepast aan de ontwikkelingen van de Algemene Ouderdomswet (AOW) waarbij de ontwikkeling van de AOW voor een samenwonende als uitgangspunt wordt genomen.

Pensioendatum

De dag waarop de (gewezen) deelnemer 68 jaar wordt.

Pensioensoorten

De deelnemer heeft aanspraak op:

- Levenslang ouderdomspensioen;
De opbouw is op jaarbasis gelijk aan 1,875% van de pensioengrondslag in dat kalenderjaar. Hiervan wordt een twaalfde deel per maand opgebouwd waarbij een gedeelte van een maand wordt verwaarloosd.
- WIA-excedentpensioen;
Het WIA-excedentpensioen bij gehele arbeidsongeschiktheid is gelijk aan 70% van dat gedeelte van het pensioengevend salaris dat uitgaat boven SV-grens (2018 € 54.617). Het WIA-excedentpensioen is maximaal € 68.898 (niveau 2018) per jaar.
- Levenslang partnerpensioen;
Uitgangspunt is een opbouw van 70% van het te bereiken ouderdomspensioen. In verband met de verhoging van de pensioenleeftijd van 65 naar 67 zijn de opgebouwde aanspraken per 1 januari 2014 herberekend. In verband met de verhoging van de pensioenleeftijd van 67 naar 68 zijn de opgebouwde aanspraken ook per 1 januari 2018 herberekend. Als gevolg hiervan is het levenslange partnerpensioen voor degene die reeds op 31 december 2017 deelnemer was aan de basisregeling niet exact gelijk aan 70% van het te bereiken ouderdomspensioen, omdat uitsluitend het ouderdomspensioen in de herberekening is meegenomen.
- Wezenpensioen;
14% van het te bereiken ouderdomspensioen (zie ook opmerking verhoging pensioenleeftijd hiervoor).
- ANW-hiaat pensioen
Het jaarlijkse ANW-hiaatpensioen bedraagt € 8.654 (2018) en wordt jaarlijks op 1 januari herzien aan de hand van de ontwikkeling van de wettelijke ANW-uitkeringen.

Ontwikkelingen op het gebied van wet- en regelgeving

Wet waardeoverdracht klein pensioen

Pensioenfondsen kunnen er vanaf januari 2019 voor kiezen om kleine pensioenen automatisch over te dragen naar de nieuwe pensioenuitvoerder. Het bestuur heeft vanwege het grote aantal korte dienstverbanden en hoge mutatiegraad besloten dat vanaf (1 september) 2019 wordt meegewerkt aan automatische waardeoverdracht van kleine pensioenen, zowel inkomend als uitgaand. Ook komen dan hele kleine pensioenen (< € 2) van voor 1 januari 2019 te vervallen.

IORP II

De Europese Richtlijn "Institutions for Occupational Retirement Provisions Directive (IORP II)" is herzien. Deze herziene IORP II-richtlijn is op 13 januari 2019 geïmplementeerd in de Nederlandse wet. Het bestuur heeft zich in 2018 voorbereid op de implementatie. Een van de belangrijkste aspecten van de richtlijn is dat pensioenfondsen over drie sleutelfuncties moeten beschikken: een risicobeheerfunctie, een interne auditfunctie en een actuariële functie. Het bestuur heeft keuzes gemaakt voor de inrichting van de sleutelfuncties. De certificerende actuaire wordt zowel de houder als de vervuller van de rol van de actuariële functie. Twee bestuursleden worden (waarnemend) houder van de risicobeheerfunctie respectievelijk de interne auditfunctie; bij de vervulling van hun functie zullen zij zich laten ondersteunen. DNB vormt zich in 2019 een oordeel over de inrichting van de sleutelfuncties bij het pensioenfonds. Daarna gaat het bestuur over tot definitieve besluitvorming voor wat betreft de inrichting en de bemensing.

Met het oog op IORP II heeft het bestuur in het verslagjaar het eerder in 2018 in concept vastgestelde Integraal Risicomanagementbeleid aangescherpt en definitief vastgesteld.

Het bestuur heeft in 2019 ook beleid vastgesteld voor een Eigen Risico Beoordeling (ERB). De ERB dient in aanmerking te worden genomen bij strategische beslissingen van het pensioenfonds. Nadere besluitvorming naar aanleiding van IORP II door het bestuur vindt plaats in 2019.

Uit de Implementatiewet van de IORP II-richtlijn volgt verder dat pensioenfonds niet alleen in de verklaring inzake beleggingsbeginselen, maar ook in hun bestuursverslag informatie moeten verstrekken over de wijze waarop in hun beleggingsbeleid rekening wordt gehouden met ESG-aspecten. ESG staat voor "environment, social and governance". Door de wetgever wordt dit vertaald als "milieu en klimaat, mensenrechten en sociale verhoudingen". De aandacht voor ESG in de IORP II-richtlijn vloeit voort uit het streven van 'Brussel' om Europese pensioenfonds aan te moedigen (althans niet te belemmeren) om ESG een rol te geven in hun beleid. Het bestuur van het pensioenfonds werkt het ESG beleid in 2019 verder uit en de ESG risico's zullen vanaf 2019 worden betrokken in de risicomanagementcyclus van het pensioenfonds. In de beleggingenparagraaf verderop in dit bestuursverslag verstrekt het bestuur van het pensioenfonds informatie over de wijze waarop in het beleggingsbeleid rekening wordt gehouden met ESG-aspecten.

Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)

De Europese privacywetgeving is herzien. Het resultaat is de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG), die per 25 mei 2018 inwerking is getreden. Het pensioenfonds is hiermee in het verslagjaar aan de slag gegaan en heeft:

- een privacybeleid opgesteld en een privacyverklaring gepubliceerd op de website;
- een verwerkingsregister opgesteld;
- een privacy officer aangesteld; en
- aanvullende contractuele afspraken gemaakt met de adviserend actuaire en de pensioenadministrateur over verwerking van gegevens van het pensioenfonds.

Toeslagbeleid

Het toeslagbeleid van het pensioenfonds kent twee soorten indexatie. Het pensioenfonds streeft naar indexatie op basis van de loonindex voor alle actieve deelnemers en prijsindex voor alle slapers en pensioengerechtigden. Daarbij zal het percentage, waarmee de aanspraken en rechten van slapers en pensioengerechtigden worden verhoogd, nooit meer bedragen dan de loonindex.

Indexaties moeten toekomstbestendig zijn. Toekomstbestendig betekent dat niet alleen het komend jaar, maar ook naar verwachting de daaropvolgende jaren de betrokken indexatie kan worden toegekend. Maatstaf voor de toeslagverlening is de beleidsdekkingsgraad. Dit is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraad over de afgelopen 12 maanden. Bij een beleidsdekkingsgraad van minder dan 110% mogen geen toeslagen worden verleend. Daarboven wel, maar pas volledig als dat toekomstbestendig kan.

Omdat de beleidsdekkingsgraad per 31 december 2018 hoger was dan 110% en rekening houdend met de financiële positie van STIP en de te verwachten ontwikkeling daarin, heeft het bestuur begin 2019 besloten om toeslag te verlenen per 1 januari 2019: 0,36% voor de actieven en 0,29% voor de niet-actieven.

Premiebeleid

Naar aanleiding van een akkoord tussen sociale partners over een nieuwe pensioenregeling met gewijzigde financieringsafspraken per 1 januari 2018 heeft het bestuur van het pensioenfonds, na een positief advies van het verantwoordingsorgaan, besloten tot wijziging van het premiebeleid per 1 januari 2018. Voor iedere aangesloten onderneming wordt driejaarlijks een premiepercentage berekend op basis van een schatting van de kostendeckende premie met premiedemping op basis van het verwacht rendement. De eerste periode van drie jaar loopt van 1 januari 2018 tot en met 31 december 2020.

De gedempte kostendeekkende premie bestaat uit:

- a) de netto actuariële premie, berekend op basis van de voor het pensioenfonds prudente verzekeringstechnische grondslagen. En voorts gedempt op basis van verwacht rendement met een binnen wettelijke begrenzings maximale dempingsrendementscurve. Daarbij wordt rekening gehouden met:
  - * toeslagverlening ter hoogte van ten minste de wettelijk minimale verwachtingswaarde voor de groeivoet van het prijsindexcijfer, indien en voor zover dat tot een opslag leidt die hoger is dan de solvabiliteitsopslag; en
  - * het rendement op vastrentende waarden wordt vastgezet voor vijf jaar op basis van de actuele marktrente bij aanvang van deze periode, voor het eerst per 31 december 2017.
  - * voorts wordt deze netto premie vermeerderd met de voor het pensioenfonds geldende opslag voor excassokosten;
- b) de solvabiliteitsopslag;
- c) een opslag voor de begrote uitvoeringskosten van het pensioenfonds, verminderd met de jaarlijkse (excasso)vrijval uit de voorziening voor uitvoeringskosten.

De verschuldigde premie is een percentage van de pensioengrondslag dat eens in de drie jaar wordt vastgesteld ter grootte van de gedempte kostendeekkende premie, vermeerderd met een opslag zodanig dat de gemiddelde verwachte premiedekkingsgraad voor de (dan) komende drie jaar gelijk is aan 105%.

Bijstorting

De werkgever is op eerste verzoek van het pensioenfonds in aanvulling op de hiervoor genoemde premie verplicht om een bijstorting in het pensioenfonds te doen indien en voor zover pensioenkortingen door het pensioenfonds op grond van de alsdan actuele wet- en regelgeving in enig jaar op geen enkele andere wijze kunnen worden voorkomen dan wel uitgesteld.

Risicohouding en (aanvangs)haalbaarheidstoets

De risicohouding van STIP is zowel voor de korte als de lange termijn gekwantificeerd. Voor de korte termijn aan de hand van het strategisch beleggingsbeleid en voor de lange termijn met behulp van een aanvangshaalbaarheidstoets, waarin het huidige pensioenfondsbeleid is geïntegreerd.

De korte termijn risicohouding is vastgelegd als een bandbreedte voor het vereist eigen vermogen (VEV). Het VEV is de belangrijkste indicator van het beleggingsrisico. Op basis van de normwegingen in het strategische beleggingsbeleid is het VEV van het pensioenfonds per 30 september 2018 berekend op 21,5% van de voorziening. Het pensioenfonds hanteert bandbreedtes voor wat betreft het zakelijke waarden- en renterisico. Daardoor komt de bandbreedte voor het VEV uit op VEV +/- 3%, ofwel tussen 18,5% en 24,5%. Toekomstige wijzigingen van het VEV veroorzaakt door fluctuaties in de rentestand zijn toegestaan.

De lange termijn risicohouding is bepaald op basis van de aanvangshaalbaarheidstoets. Met de invoering van het huidige FTK heeft de aanvangshaalbaarheidstoets zijn intrede gedaan. Met een (aanvangs)haalbaarheidstoets kijkt het pensioenfonds of de afgesproken pensioenambities worden gerealiseerd, of het premiebeleid voldoende realistisch en haalbaar is en of het pensioenfonds voldoende herstelcapaciteit heeft. Bij grote veranderingen zoals een nieuwe pensioenregeling of een andere significante wijziging voert het pensioenfonds een aanvangshaalbaarheidstoets uit. Vervolgens doet het pensioenfonds ieder jaar de jaarlijkse haalbaarheidstoets en rapporteert die uiterlijk 30 juni aan DNB.

De haalbaarheidstoets wordt uitgevoerd als monitor van gestelde normen. Aan de hand van de uitkomsten van de haalbaarheidstoets beoordeelt het pensioenfonds of het verwacht pensioenresultaat en het pensioenresultaat in het 'slecht weer'-scenario in lijn zijn met de door het pensioenfonds zelf gekozen ondergrenzen. Deze zelf gekozen ondergrenzen moeten passen binnen de risicohouding van het pensioenfonds.

In 2015 voerde het pensioenfonds de aanvangshaalbaarheidstoets uit op basis van de vaste scenarioset van DNB. Het pensioenfonds stelde drie grenzen vast:

1. Een ondergrens voor het verwacht pensioenresultaat vanuit de situatie dat precies aan de vereisten van het vereist eigen vermogen wordt voldaan. Deze is door het pensioenfonds vastgesteld op 90%. Dit is gelijk aan een jaarlijkse aanpassing van de pensioenen met 70% van de loon- c.q. prijsinflatie.
2. Een ondergrens voor het verwacht pensioenresultaat vanuit de feitelijke financiële positie. Deze is ook vastgesteld op 90%.
3. Een maximale afwijking van het pensioenresultaat in het slechtweerscenario. Het bestuur heeft deze vastgesteld op 35%.

In verband met de aanpassing van de premiesystematiek per 1 januari 2018 is eind 2017 een nieuwe aanvangshaalbaarheidstoets uitgevoerd. Deze aanvangshaalbaarheidstoets heeft aangetoond dat:

- a. het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau boven de door STIP in 2015 gekozen ondergrens voor dit pensioenresultaat blijft;
- b. het premiebeleid over de gehele berekeningshorizon voldoende realistisch en haalbaar is;
- c. STIP voldoende herstelcapaciteit heeft om - naar verwachting vanuit de situatie dat aan de vereisten voor het minimaal vereist eigen vermogen wordt voldaan - binnen de looptijd van het herstelplan te voldoen aan de vereisten voor het vereist eigen vermogen;
- d. het pensioenresultaat op fondsniveau in het slechtweerscenario niet te veel afwijkt van het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau; hiervoor heeft STIP in 2015 de maximale afwijking vastgesteld.

De resultaten van de nieuwe aanvangshaalbaarheidstoets, die voldoen aan de risicohouding, zijn afgestemd met sociale partners.

De nieuwe aanvangshaalbaarheidstoets is bij DNB ingediend in 2018. Hiermee was een jaarlijkse haalbaarheidstoets in 2018 niet nodig.

KOSTENTRANSPARANTIE

STIP is voorstander van transparantie en tracht zo goed mogelijk gevolg te geven aan de Aanbevelingen Uitvoeringskosten zoals die in maart 2012 zijn uitgewerkt en in februari 2016 zijn geactualiseerd door de Pensioenfederatie. Dit betreffen zowel de kosten van pensioenuitvoering als die van vermogensbeheer en de transactiekosten die hierbij zijn gemaakt.

Kosten van pensioenuitvoering

De pensioenuitvoeringskosten zijn in 2018 hoger dan in 2017 maar lager dan in 2016; € 1.315.000 tegenover € 1.171.000 in 2017 en € 1.454.000 in 2016.

De hogere kosten in 2018 kunnen als volgt verklaard worden;

- In 2018 waren de administratiekosten hoger dan in 2017 door eenmalige extra verrichtingen ten aanzien van de deelnemersadministratie; o.a. aanpassing pensioenleeftijd van 67 naar 68 jaar.
- In 2018 heeft er een ALM-studie plaats gevonden en is er gestart met het actualiseren van het Integraal Risicomanagement. Dit heeft tot een stijging van de advieskosten geleid.
In 2017 zijn er alleen maar reguliere advieswerkzaamheden geweest en geen specifieke projecten.
De advieskosten waren in 2016 hoger onder andere door éénmalige kosten vanwege advies met betrekking tot de aanbestedingsprocedure voor de pensioenadministratie en bestuursondersteuning vanaf 2017.
- De bestuurskosten zijn in 2018 lager dan in 2017 omdat er één betaalde bestuurder minder was.
- Meer aandacht voor communicatie heeft geleid tot hogere (éénmalige) kosten in 2017 maar ook in 2018. In 2018 is de Nieuwe Digitale Klantbediening (NDK) geïntroduceerd.

	2018	2017	2016
administratiekosten en bestuursondersteuning	918	817	1.021
controlekosten	55	59	59
advieskosten	171	91	202
bestuurskosten	88	104	117
communicatie- en overige kosten	83	100	55
totale uitvoeringskosten (x € 1.000)	1.315	1.171	1.454
actieve deelnemers	6.927	6.941	6.631
pensioengerechtigden	334	288	231
totaal normdeelnemers	7.261	7.229	6.862
uitvoeringskosten/normdeelnemer (x €1)	181	162	212

De kosten van de uitvoering van de regeling bedragen in 2018 per deelnemer € 181 (2017: € 162). Het "aantal deelnemers" is de som van alle actieve deelnemers en alle pensioengerechtigden.

De pensioenuitvoeringskosten bestaan uit administratieve verrichtingen (pensioentoekenningen, betalen uitkeringen, verwerken waardeoverdrachten etc.), controle- en advieskosten, bestuurskosten en overige kosten (onder andere heffingen van de toezichthouders).

Kosten vermogensbeheer

De totale kosten vermogensbeheer van STIP zijn in 2018 gestegen naar 0,39% van het totaal gemiddelde belegde vermogen (in 2017 bedroegen deze nog 0,33%).

Het percentage van de totale kosten vermogensbeheer van 0,39% is uit te splitsen in 0,29% vermogensbeheerkosten en 0,10% transactiekosten. De performance related fees bedragen 0%. Met betrekking tot de vermogensbeheerkosten zijn alle aan het vermogensbeheer toe te rekenen kosten in het percentage meegenomen.

In onderstaande tabel is de opbouw van de vermogensbeheerkosten per beleggingscategorie op basis van doorkijk weer gegeven. De percentages geven de kosten aan ten opzichte van het totaal gemiddeld belegd vermogen op basis van de standen aan het einde van de maanden in het betreffende jaar.

	2018		2017	
	x € 1.000	%	x € 1.000	%
Vermogensbeheerkosten per beleggingscategorie				
- vastgoed	15	0,00	14	0,00
- aandelen	381	0,09	322	0,09
- vastrentende waarden	477	0,12	364	0,10 (*)
- hedgefonds	0	-	47	0,01
- overige beleggingen	0	-	2	0,00
Totaal exclusief overlay	873	0,21	749	0,21
- overlay beleggingen	153	0,04	153	0,04 (*)
Totaal directe vermogensbeheerkosten	1026	0,25	902	0,25
Overige vermogensbeheerkosten				
- advieskosten vermogensbeheer	87	0,02	95	0,03
- overige kosten o.a. rapportage kosten	51	0,02	38	0,01
Totaal overige vermogensbeheerkosten	138	0,04	133	0,04
Transactiekosten				
- transactiekosten binnen de fondsen	226	0,05		- (**)
- instap- en uitstapkosten	204	0,05	138	0,04
Totaal transactiekosten	430	0,10	138	0,04
Totaal vermogensbeheerkosten	1.164	0,29	1.035	0,29
Totaal transactiekosten	430	0,10	138	0,04
Totale kosten vermogensbeheer	1.594	0,39	1.173	0,33
Gemiddeld belegd vermogen				
vermogen 1 januari	391.496		337.830	
vermogen 31 december	410.284		391.496	
gemiddeld vermogen (primo jaar + ultimo jaar) /2	400.890		364.663	
gemiddeld vermogen op basis van ultimo maandstanden	407.954		360.196	

(*) De vergelijkende cijfers 2017 zijn aangepast. Vanaf 2018 is de omvangskorting gesplitst en ook toegerekend aan overlayfondsen. De zelfde systematiek is alsnog over 2017 toegepast.

(**) De transactiekosten binnen de fondsen over 2017 zijn niet beschikbaar. Deze kosten zijn door de vermogensbeheerder vanaf 2018 geleverd.

De vermogensbeheerkosten zijn in 2018 procentueel gelijk gebleven op 0,29% ten opzichte van 2017.

Voor het aandelenbeheer in 2018 bedroegen de vermogensbeheerkosten 0,25% en voor vastrentende waarden (inclusief de kosten voor de renteoverlay) ook 0,25% van het in dat specifieke deel van het belegde vermogen.

De vastrentende waarden worden actief beheerd, in tegenstelling tot de aandelen die passief worden beheerd. De vermogensbeheerkosten van STIP van 0,29% in 2018 zijn lager dan de 0,48% die in 2017 gemiddeld gold voor Nederlandse pensioenfondsen en de 0,33% die gemiddeld gold voor de categorie pensioenfondsen "klein", die bestaat uit de pensioenfondsen met een belegd vermogen tussen €100 miljoen en €1 miljard (bron: LCP). De transactiekosten van STIP van 0,10% in 2018 zijn gelijk aan de 0,10% die in 2017 gemiddeld gold voor Nederlandse pensioenfondsen en iets hoger dan de 0,08% die gemiddeld gold voor de categorie pensioenfondsen "klein" (bron: LCP).

Met betrekking tot de transactiekosten betreft dit in 2018 enerzijds de op- en afslagen die in 2018 bij aan- en verkooptransacties in beleggingsfondsen zijn betaald, maar daarnaast ook transactiekosten binnen de beleggingsfondsen. De Pensioenfederatie heeft in haar in 2016 geactualiseerde Aanbevelingen aangegeven dat ook look through moet worden toegepast met betrekking tot de transactiekosten die in de beleggingsfondsen worden gemaakt. Dit zijn de kosten bij aan-en verkoop van beleggingstitels, acquisitiekosten binnen die beleggingsfondsen of - in geval van fund-of-funds structuren - in- en uitstapvergoedingen bij onderliggende beleggingsfondsen. Deze aanbeveling was in principe al van toepassing vanaf boekjaar 2017. Het pensioenfonds had vorig jaar al graag dit inzicht willen meenemen, maar was daarbij afhankelijk van haar vermogensbeheerder. Deze heeft vorig jaar aangegeven aan te willen sluiten bij de Aanbevelingen van de Pensioenfederatie, maar dat deze kosten pas vanaf boekjaar 2018 geleverd konden worden, mede omdat dit pas vanaf 2018 vanuit Mifid verplicht is en de complexiteit van de opzet hiervan enige tijd/IT-capaciteit vergt. STIP had hiervoor begrip.

De stijging van de transactiekosten van het pensioenfonds wordt dus veroorzaakt doordat die "look through" transactiekosten over 2017 niet bekend waren en dus ook niet meegenomen waren bij de transactiekosten. Het is dus niet zo dat het pensioenfonds feitelijk meer is gaan betalen aan transactiekosten in 2018, maar doordat deze kosten in 2018 voor het eerst volledig zijn weergegeven.

Het bestuur is van mening dat de totale vermogensbeheerkosten in 2018 marktconform zijn. Wel zal het bestuur in 2019 kijken of het aandelenbeheer goedkoper ingevuld kan worden. Aan de vastrentende kant verwacht het bestuur volgend jaar juist een stijging van de kosten door een beleidswijziging (door meer te gaan beleggen in minder liquide vastrentende beleggingen, zoals hypotheeklen en een verschuiving naar meer High Yields en Emerging Market Debt).

7. BELEGGINGENPARAGRAAF

Beleggingsklimaat

Het jaar 2018 was geen goed jaar voor de beleggingen van het pensioenfonds. De aandelenmarkten lieten (door de forse dalingen in het vierde kwartaal) per saldo negatieve rendementen voor 2018 zien, waarbij aandelen van opkomende markten nog slechter scoorden dan aandelen van ontwikkelde markten.

Door onder andere de politieke spanningen, het weliswaar afnemende, maar nog steeds stimulerende beleid van de ECB en de verlaging van de groeiverwachting daalde de euro in waarde tegenover de meeste andere belangrijke valuta's. Het Britse pond daalde echter nog harder, grotendeels door de onzekerheid rondom de voorgenomen Brexit. De afdekking van het valutarisico van de Amerikaanse dollar, het Britse pond en de Japanse yen binnen de aandelenportefeuille en het afdekken van alle valutarisico's binnen de vastrentende waarden portefeuille heeft daardoor dit jaar per saldo een negatieve impact gehad op de behaalde performance van het pensioenfonds.

De lange termijn eurorente daalde iets in 2018, de 30-jaars swaprente met ruim 0,1%-punt. De daling van de rente had een positief effect op euro staatsobligaties. Niet-staatsobligaties daarentegen lieten over het algemeen een negatieve performance zien. De kredietopslagen van niet-staatspapier versus staatspapier stegen in 2018. Door de stijging van deze kredietopslagen daalden High Yield obligaties (bedrijfsobligaties van lagere kredietkwaliteit), Emerging Market Debt (obligaties van opkomende landen) en reguliere bedrijfsobligaties in waarde in 2018.

Het beperkt afdekken van het renterisico heeft tot een wat hoger rendement van het pensioenfonds geleid, maar heeft bij de rentedaling van 2018 een negatieve invloed gehad op de dekkingsgraadontwikkeling van het pensioenfonds.

De asset allocatie van STIP in 2018

Het beleggingsbeleid kenmerkt zich door een strategische allocatie naar aandelen van 40% en van 60% voor vastrentende waarden. Verder bedraagt de strategische renteafdekking 45% (op basis van waardering van verplichtingen op marktrente).

Het pensioenfonds heeft in de eerste helft van 2018 opnieuw een ALM-studie uit laten voeren, met name om te bekijken of het huidige strategische beleggingsbeleid dient te worden aangepast bij een gelijkblijvend risicoprofiel.

Het beleggingsbeleid in 2018 werd op basis van de uitkomsten deze ALM-studie op een aantal punten aangepast. Binnen de vastrentende waarden portefeuille heeft STIP ervoor gekozen om de allocatie naar minder liquide hypotheekleningen verder uit te breiden van 9% van de portefeuille naar 12,5%. Het pensioenfonds heeft daarvoor nieuwe commitments afgegeven, na de selectie van het hypotheekleningenfonds. Door een wachtrij zullen de extra beleggingen in hypotheekleningen waarschijnlijk pas in het tweede kwartaal in 2019 worden opgevraagd en feitelijk worden belegd. Tot die tijd blijft dit geld nog in bedrijfsobligaties belegd.

Daarnaast heeft het pensioenfonds besloten tot een strategisch hogere allocatie (7,5% in plaats van 3%) in minder liquide, staatsgerelateerde leningen. Hypotheekleningen en staatsgerelateerde leningen zijn een minder liquide vorm van beleggen, wat extra rendement oplevert in de vorm van een extra rendementsvergoeding (illiquiditeitspremie). Door de relatief jonge populatie van het pensioenfonds is het juist voor STIP mogelijk om gelden voor langere tijd weg te zetten en is de mindere liquiditeit van dat soort beleggingen geen probleem.

Andere wijzigingen, die op basis van de ALM-studie in het beleggingsbeleid hebben plaatsgevonden, betreffen het verhogen van de allocatie naar Asset Backed Securities, High Yields en Emerging Market Debt ten laste van gewone bedrijfsobligaties en beperkt ook van aandelen.

Door al deze veranderingen wordt het verwachte lange termijn rendement van de beleggingsportefeuille van het pensioenfonds verhoogd, zonder dat het totale risico van het pensioenfonds groter wordt. Het wijzigen van de portefeuille is per 1 november 2018 gestart en zal op 1 april 2019 grotendeels zijn afgerond. Door de wijzigingen in de portefeuille geleidelijk aan door te voeren is het marktrisico van de veranderingen beperkt geweest en heeft het pensioenfonds ook, gedeeltelijk, gebruik kunnen maken van inkomende premies om de veranderingen in het beleid door te voeren. Bij de aandelenportefeuille zijn in 2018 geen echte wijzigingen geweest, behalve dat het sinds medio 2018 niet meer is toegestaan voor de beheerder om de aandelen uit te lenen. Deze wijziging heeft de beheerder op verzoek van het pensioenfonds doorgevoerd. Het pensioenfonds zal in de loop van 2019 kijken of ook vastgoedaandelen (ten laste van gewone aandelen) aan de portefeuille kunnen worden toegevoegd. Allereerst zal echter een review van (en mogelijk ook een aanpassing van) de beheerstructuur plaatsvinden en zal worden bekeken op welke wijze een beheerder hiervoor zal worden geselecteerd.

In de onderstaande tabel is opgenomen de strategische beleggingsmix per 31 december 2018 en de feitelijke beleggingsmix op 31 december 2018 van STIP (voorafgaand aan de jaarlijkse rebalancing per ultimo jaar).

	Strategisch	Feitelijk	Bandbreedte
Aandelen	40,0%	36,9%	34%-46%
Vastrentende waarden	60,0%	62,7%	54%-56%
<ul style="list-style-type: none"> • Staatsobligaties + renteafdekking • Staatsgegarandeerde leningen • Credits • Hypotheken • Asset Backed Securities • High Yields • Emerging Market Debt 	<ul style="list-style-type: none"> 23,6% 7,0% 5,5% 9,2% 8,7% 3,0% 3,0% 	<ul style="list-style-type: none"> 25,2% 7,4% 5,7% 9,2% 9,3% 3,0% 2,9% 	
Liquide middelen	0,0%	0,4%	0%-5%
TOTAAL	100,0%	100,0%	

De feitelijke invulling van de portefeuille van STIP geschiedt volledig met institutionele beleggingsfondsen. STIP heeft de beschikking over de fondsvoorwaarden van deze fondsen en ontvangt verder op kwartaalbasis de factsheets van de fondsen alsmede een "look through" van de fondsen waarin wordt belegd.

Op jaarbasis kijkt STIP ook naar het belang dat het heeft in de verschillende beleggingsfondsen; of er voldoende andere participanten zijn in ieder beleggingsfonds en of de belangen van STIP niet zodanig groot zijn dat de onderliggende liquiditeit een issue zou kunnen worden. Ook in 2018 is door de BAC geconstateerd dat de positie van STIP niet te groot is.

Strategische renteafdekking

Het bestuur heeft in 2012 (bij de introductie van de UFR) besloten om bij de renteafdekking vooral te blijven sturen op het marktrentekader, echter wel zonder dat het UFR-kader uit het oog wordt verloren. Dit beleid is ook in de jaren erna nog steeds gehandhaafd.

Voor wat betreft het renterisico van het pensioenfonds wordt dit slechts beperkt afgedekt via de staatsobligaties, staatsgerelateerde leningen, credits, hypotheekleningen en Asset backed Securities. Het grootste deel van het renterisico van het pensioenfonds wordt afgedekt via het SLM (Strategic Liability Matching)-fonds; het SLM-fonds is een overlayfonds. Het SLM-fonds is gebaseerd op het verplichtingenprofiel van een gemiddeld pensioenfonds. Dit zorgt er voor dat STIP voor dat er in een marktrentekader op sommige momenten sprake is van een minder effectieve renteafdekking, omdat STIP een relatief jonger pensioenfonds is. Deze afwijking wordt door het bestuur echter als acceptabel beschouwd.

Beheerder Aegon heeft het SLM-fonds verder zodanig ingeregeld dat alle swapposities volledig zijn overgegaan op Central Clearing, waardoor het collateralbeleid (onderpandbeleid) met betrekking tot tegenpartijen minder relevant is geworden. Aegon voldoet verder ook aan de gewenste rapportage-eisen die samenhangen met EMIR (dit is de Europese verordening die regels bevat voor het afwickelen van derivaten door een centrale tegenpartij en de daarmee samenhangende zaken). STIP hoeft hiervoor zelf niets te regelen.

In 2018 was de strategische renteafdekking conform het beleggingsbeleid 45% en dit beleid is ook bij de ALM-studie van 2018 opnieuw bevestigd. Het gewicht van de renteafdekking mag fluctueren met een bandbreedte van 5% boven of 5% onder de geformuleerde strategische norm. Ultimo 2018 is het werkelijke afdekkingspercentage op basis van marktrente uitgekomen op 41%. Per saldo heeft STIP in 2018 geen participaties in het SLM-fonds hoeven kopen of verkopen, omdat de afdekking zich, ondanks de toename van de verplichtingen, steeds binnen de afgesproken bandbreedte van +/- 5% heeft bewogen.

Alle bovenstaande afdekkingspercentages zijn gebaseerd op het marktrentekader (waarbij geen rekening wordt gehouden met de door DNB voorgeschreven UFR). Op basis van de UFR is de rentegevoeligheid van de verplichtingen veel lager en komt het renteafdekkingspercentage van STIP ultimo 2018 uit op 57%.

De vermogensbeheerder ontvangt op maandbasis de verplichtingenstromen van het pensioenfonds. Het mandaat van de beheerder is zodanig geformuleerd dat de beheerder verantwoordelijk is voor een automatische bijsturing van de renteafdekking op het moment dat het overeengekomen minimum of maximum (+/- 5% ten opzichte van 45%) wordt overschreden. Dit is in 2018 niet nodig geweest.

Prudent person

STIP is van mening dat het gekozen en gevoerde beleggingsbeleid voldoet aan het "Prudent person" beginsel.

- De activa worden belegd in het belang van de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden;
- De activa worden op zodanige wijze belegd dat de veiligheid, kwaliteit, liquiditeit en het rendement van de portefeuille als geheel worden gewaarborgd;
- De activa worden voldoende gespreid belegd;
- Er is sprake van een goede organisatie met deskundige leiding, adequaat toezicht, transparantie en verantwoording;
- De beleggingsrisico's worden voldoende gemonitord en beheerst.

De doelstelling van het beleggingsbeleid alsmede de invulling van het beleid door het pensioenfonds zullen steeds in lijn zijn met voornoemde regel.

De Beleggingsadviescommissie (BAC)

De BAC vertaalt onder andere de aanbevelingen uit de ALM studie in een vermogensbeheerbeleid voor de korte en lange termijn en is namens het bestuur het eerste aanspreekpunt voor de vermogensbeheerder. Ook zorgt de commissie voor het analyseren van de maand- en kwartaalrapportages van de beheerder en geeft daar, indien nodig, opvolging aan en is zij in eerste instantie verantwoordelijk voor de analyse van de risicorapportage van de beleggingen.

Minimaal op kwartaalbasis (in 2018 echter zeven keer) heeft de BAC daartoe een bijeenkomst gehad. Deels waren deze vergaderingen samen met de vermogensbeheerder, waarbij onder meer het door de beheerder gevoerde beleggingsbeleid, de behaalde performance en de economische verwachtingen steeds zijn besproken. Ieder vergadering werd verder steeds één van de beleggingsfondsen uitgebreid besproken. Het tweede deel van de BAC-vergadering is zonder de vermogensbeheerder, daarin bespreekt de BAC de overige relevante zaken. Hieronder viel in 2018 onder meer het beleid inzake het uitlenen van effecten, de ISAE 3402-verklaring van de beheerder, de wijze van invulling van de aandelenportefeuille en de ALM-studie die heeft geresulteerd in de eerder genoemde wijzigingen in de vastrentende beleggingen. Waar nodig is er ook tussen de vergaderingen door contact geweest met de vermogensbeheerder.

In 2018 zijn weer een aantal stukken geactualiseerd en voor goedkeuring voorgelegd aan het bestuur. Het pensioenfonds heeft het beleidsdocument vermogensbeheer, waarin al het beleid inzake beleggingen is vastgelegd, twee keer geactualiseerd. Verder heeft een review van het huidige en selectie van het hypotheekfonds plaatsgevonden voor de nieuwe commitments in hypotheek.

Begin 2018 heeft de commissie ook de jaarlijkse update gemaakt van de toegevoegde waarde van het actieve beheer van de huidige vermogensbeheerder en heeft de jaarlijkse evaluatie van de vermogensbeheerder over 2017 plaatsgevonden. Deze was positief en heeft het bestuur begin 2018 doen besluiten om (nog) geen wijzigingen in de beheerstructuur en het vermogensbeheer te implementeren. Het bestuur heeft in 2018 antwoord gehad van de beheerder op haar brief met daarin de visie van het pensioenfonds op het uitlenen van effecten binnen de beleggingsfondsen en dat het bestuur hier, in principe, op tegen is. De beheerder heeft op basis daarvan besloten om het uitlenen van effecten binnen het aandelenfonds stop te zetten.

In 2018 heeft DNB, net als bij een aantal andere pensioenfondsen, bij STIP een beleggingsonderzoek uitgevoerd. DNB heeft op basis van dit onderzoek een aantal aandachtspunten/verbeterpunten geformuleerd. Hierbij kwam onder meer aan de orde dat het vermogensbeheer in zijn geheel door één partij wordt beheerd, waarbij DNB zich afvraagt of dit in het belang van de deelnemers is. De aandachtspunten/verbeterpunten zijn door het bestuur bekeken en in 2018 deels opgepakt. In 2019 zal het bestuur hier verder mee gaan en zal de huidige beheerstructuur onder de loep worden genomen door BAC en bestuur en bekeken of deze naar de toekomst toe anders ingevuld zou moeten worden (zeker nu het pensioenfonds afgelopen jaren behoorlijk in omvang is gegroeid).

Eind 2018 is door de BAC ook weer een beleggingsplan en een strategische kalender opgesteld met werkzaamheden voor 2019. Gedurende het jaar wordt deze kalender steeds geactualiseerd.

Met betrekking tot de risicorapportages van het pensioenfonds hebben er in 2018 wijzigingen plaatsgevonden. Niet meer Aegon, de beheerder, maar Mercer, de onafhankelijk adviseur, stelt sinds 2018 de risicodashboards van het pensioenfonds op. Deze zijn zowel besproken binnen de BAC en het bestuur. Zowel bestuur als BAC zijn van mening dat ze zo goed inzicht krijgen in de financiële risico's die het pensioenfonds loopt.

Performance beleggingen STIP

De aandelenportefeuille heeft in 2018 een netto resultaat behaald van -9,2%. De vastrentende waarden portefeuille exclusief de extra renteaftdekking heeft dit jaar een resultaat van -0,2% behaald. Daarmee kwam de totale portefeuille zonder rekening te houden met de strategische renteaftdekking uit op een rendement van -4,3% (ná aftrek kosten).

De strategische renteafdekking heeft in 2018 een positieve bijdrage geleverd aan de totale absolute performance van het pensioenfonds, doordat de rente in 2018 is gedaald. De totale beleggingsperformance van STIP is in 2018 uitgekomen op -2,0% (ná aftrek van de beheerkosten). Echter, deze performance kan niet los gezien worden zonder de ontwikkeling van de verplichtingen. De relatief beperkte strategische renteafdekking (van 45% op basis van de verplichtingen gewaardeerd op marktrente), alsmede het feit dat het pensioenfonds een extreem jong pensioenfonds is, hebben ervoor gezorgd dat de renteontwikkeling een negatieve impact heeft gehad op de dekkingsgraadontwikkeling van het pensioenfonds.

Het actieve en tactische beleid van Aegon heeft in 2018 een beperkte toegevoegde waarde opgeleverd van +0,1% (ná aftrek van kosten).

Hieronder wordt (zowel absoluut als relatief) weergegeven hoe de performance (ná aftrek van beheerkosten) van STIP in 2018 was voor de verschillende onderdelen van de portefeuille ten opzichte van de bijbehorende benchmark.

Categorie	Portefeuillerendement na aftrek van beheerkosten	Benchmark	Toegevoegde waarde beheerder
Aandelen	- 9,2%	- 9,6%	+ 0,4%
Vastrentende waarden	- 0,2%	- 0,1%	- 0,1%
• Staatsobligaties	- 0,1%	0,7%	- 0,8%
• Staatsgegarandeerde leningen	1,2%	1,8%	- 0,6%
• Bedrijfsobligaties	- 1,1%	- 1,3%	+ 0,2%
• Hypotheken	1,7%	2,3%	- 0,6%
• Asset Backed Securities	0,2%	- 0,2%	+ 0,4%
• High Yields	- 4,3%	- 4,5%	+ 0,2%
• Emerging Market Debt	- 8,8%	- 7,0%	- 1,8%
Totaal portefeuille excl. renteafdekking	- 4,3%	- 4,4%	+ 0,1%
Impact renteafdekking	2,3%		
Totaal portefeuille incl. renteafdekking voor aftrek van beheerkosten	- 1,6%		
Totaal portefeuille incl. renteafdekking na aftrek van beheerkosten	- 2,0%		

Het totaalrendement 2018 inclusief renteafdekking na aftrek van beheerkosten (maar vóór omvangskorting) is uitgekomen op -2,0%. Indien ook de terug ontvangen omvangskorting wordt meegenomen, wordt het behaalde netto totaalrendement iets hoger, dit rendement wordt geschat op -1,9%.

Aandelen

De aandelenportefeuille van STIP behaalde in 2018 een rendement van -9,2%. Het afdekken van de belangrijkste valutarisico's binnen de aandelenportefeuille (van de Amerikaanse dollar, het Britse pond en de Japanse yen) heeft in 2018 per saldo een negatief effect (van ongeveer 5%-punt) gehad op de absolute aandelenperformance, doordat de euro in 2018 zwakker werd tegenover de Amerikaanse dollar en de Japanse yen (maar wel sterker tegenover het Britse pond).

Vanaf 1 april 2017 wordt aandelen passief belegd, waardoor er in de toekomst geen grote afwijkingen (positief dan wel negatief) meer zullen zijn bij aandelen. Het passieve aandelenbeheer is verder wat goedkoper voor het pensioenfonds. De beheerder behaalde in 2018 +0,4%-punt outperformance versus de benchmark, met name doordat het aandelenfonds waarin het pensioenfonds belegt de ingehouden dividendbelasting kan terugvorderen. Feitelijk is dit dus geen outperformance die is behaald door de beheerder. Het bestuur is zich daarvan bewust en neemt dit ook mee in haar oordeel over de toegevoegde waarde van de beheerder.

Vastrentende waarden

Over het algemeen scoorden de vastrentende waarden markten negatief of rond de 0 in 2018.

STIP belegt via het Europese staatsobligatiefonds zowel in obligaties van Eurozone landen, maar ook bijvoorbeeld in het Verenigd Koninkrijk. Over 2018 heeft dit fonds een rendement van -0,1% behaald ten opzichte van 0,7% voor de benchmark. De beheerder is er met het actieve beleid dus niet in geslaagd om na aftrek van kosten een outperformance te behalen.

De relatief nieuwe categorie staatsgerelateerde leningen behaalde een positieve performance van +1,2%, dit bleef wel 0,6% achter bij de (staatsobligatie)benchmark, doordat de spread tussen renteswaps en staatsobligaties in 2018 is opgelopen. Dit effect zat wel in de benchmarkperformance, maar was iets waar de leningenportefeuille zelf niet van profiteert.

De portefeuille met hoogwaardige bedrijfsobligatie heeft een performance van -1,1% behaald, 0,2%-punt boven de benchmark; de kredietopslagen (spreads) stegen wat in 2018 hetgeen voor de negatieve absolute performance zorgde.

Het hypotheekfonds DMF scoorde met +1,7% absoluut het beste rendement binnen de vastrentende waarden portefeuille, maar behaalde wel een underperformance van 0,6% ten opzichte van de staatsobligatiebenchmark, ook doordat de spread tussen renteswaps en staatsobligaties in 2018 is opgelopen. Dit effect zat wel in de benchmarkperformance, maar was iets waar de hypotheekportefeuille zelf niet van profiteert.

Asset Backed Securities, dit zijn veelal obligaties met hypotheek als onderpand, hebben in 2018 net een positief resultaat behaald (van +0,2%). De benchmark behaalde een performance van -0,2%, ofwel de fondsbeheerder behaalde in 2018 een outperformance.

High Yield bedrijfsobligaties (bedrijfsobligaties van een lagere kredietkwaliteit) hadden met -4,3% behoorlijk last van toegenomen kredietopslagen, waardoor de waardering van de portefeuille daalde. Het fonds heeft de benchmark wel verslagen, met +0,2%-punt.

Emerging Market Debt (staatsobligaties van opkomende landen) behaalde in 2018 een zeer slechte performance van -8,8% door gestegen kredietopslagen; de beheerder scoorde daarnaast -1,8%-punt slechter dan de benchmark.

In totaliteit scoorde de beheerder op vastrentende waarden met zijn actieve beleid na aftrek van kosten een toegevoegde waarde van -0,1%-punt ten opzichte van de benchmark, ofwel een negatieve toegevoegde waarde in 2018.

Het SLM-fonds heeft gezorgd voor de (gedeeltelijke) strategische renteafdekking van de verplichtingen. Binnen dit fonds vindt geen actief beheer plaats. De absolute impact van de (extra) renteafdekking op de totaal behaalde performance van het pensioenfonds was in 2018 +2,3%-punt.

Tactisch beleid

Het tactische beleid dat gedurende 2018 door de beheerder is gevoerd binnen de portefeuille van STIP heeft een beperkt negatief rendement gegenereerd.

Invloed van beleggingsperformance op de dekkingsgraad

Door het slechte vierde kwartaal was de performance van het pensioenfonds negatief. Mede door de gedaalde rente in 2018 bedroeg de officiële aan DNB te publiceren actuele (UFR)-dekkingsgraad per 31 december 2018 106,5%, een daling ten opzichte van eind 2017, toen deze nog 114,2% bedroeg. De beleidsdekkingsgraad kwam eind 2018 wel hoger uit op 113,1% (terwijl deze in 2017 nog 111,3% bedroeg). De beleidsdekkingsgraad is gebaseerd op de laatste 12 officieel aan DNB gerapporteerde maandelijkse (UFR)-dekkingsgraadcijfers.

Verantwoord Beleggen

Het primaire doel van STIP is een goed en betaalbaar pensioen voor de deelnemers te verzorgen. Het pensioenfonds hanteert daar toe een beleggingsbeleid dat meer waarde creëert op lange termijn met een voortdurende zorgvuldige afweging tussen rendement en risico.

STIP wil als pensioenfonds financieel en maatschappelijk verantwoord beleggen en zo bijdragen aan een duurzame economische groei voor volgende generaties. De premies ingelegd door de deelnemers willen wij als STIP beleggen met oog voor mens en milieu.

STIP wil ook de deelnemers betrekken in het vaststellen van het beleid verantwoord beleggen en jaarlijks informeren over de voortgang. Hierover gaat het bestuur in gesprek met het verantwoordingsorgaan. STIP wil evenals IKEA een vooruitstrevende rol spelen in maatschappelijk verantwoord opereren inclusief beleggen.

Deelnemers moeten er van uit kunnen gaan dat STIP belegt in ondernemingen die bonafide activiteiten verrichten. Uiteraard zijn de 'opvattingen' van deelnemers over wat verantwoord is niet statisch en kan waar wenselijk worden aangepast.

De Pensioenwet en de Code Pensioenfondsen vormen samen het vertrekpunt terwijl de 'fiduciare plicht' van het pensioenfonds uiteraard voorop blijft staan.

In het jaarverslag en in overleg met het verantwoordingsorgaan wordt het gevoerde beleid besproken. Hierbij wordt aangegeven in hoeverre er bij het beleggen rekening is gehouden met milieu, klimaat, mensenrechten en sociale verhoudingen.

Het doel van beleggen is de waarde te laten stijgen en dit moet en kan op een verantwoorde manier. De vastgestelde uitgangspunten kunnen uiteraard effect hebben op het te behalen resultaat.

De externe partijen waar STIP zaken mee doet moeten voldoen aan het verantwoorde beleid zoals STIP dat heeft vastgelegd, inclusief het gebruik maken van stemrecht op aandeelhoudersvergaderingen.

STIP belegt zowel in bedrijven die voldoen aan de gestelde eisen alsook in projecten die een meerwaarde creëren voor mens en milieu.

Voor STIP zijn de volgende zaken van belang bij het maken van keuzes voor beleggingen:

- De principes zoals vastgelegd in de ESG (environment social and governance) factoren vormen een uitgangspunt bij het nemen van beleggingsbeslissingen
- Goed bestuur en betrokken aandeelhouderschap (Corporate Governance)
- Geen belasting ontduiking, fraude en corruptie
- Respecteren van mensen rechten
- Respecteren van ILO conventies
- Actief beleid om een klimaat bestendige economie te realiseren
- Actief beleid voor circulaire economie
- Geen beleggingen in controversiële wapenen (of niet beleggen in wapenindustrie)
- Niet beleggen in landen die systematisch mensen rechten schenden

Het bestuur is ervan overtuigd dat maatschappelijk beleggen hand in hand kan gaan met het realiseren van een optimaal rendement.

Het bestuur wil op basis van de uitgangspunten actieve stappen nemen voor een maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid. Het pensioenfonds onderzoekt verder in hoeverre er (op termijn) nog beter invulling kan worden gegeven aan het ESG-beleid, binnen de mogelijkheden die het beleggen in beleggingsfondsen biedt. Mede daarom wordt sinds medio 2017 door STIP ook belegd in een beleggingsfonds dat belegt in staatsgegarandeerde leningen die deels "impact investments" betreffen, leningen aan bedrijven die een positieve bijdrage aan de maatschappij leveren, zoals sociale woningbouw, ziekenhuizen, sportverenigingen, ontwikkelingsbanken en duurzame energiebronnen.

Het pensioenfonds heeft in 2018 ook het Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB)-convenant van de Pensioenfederatie getekend. Hiermee wil het bestuur mede haar commitment met betrekking tot ESG laat zien. In 2019 en 2020 zal het pensioenfonds verder stappen ondernemen om op gepaste wijze (binnen de mogelijkheden die het pensioenfonds heeft) invulling aan dit convenant te gaan geven.

8. FINANCIËLE PARAGRAAF

Samenvatting van de financiële positie van het pensioenfonds en de ontwikkelingen gedurende het jaar (x € 1.000):

Ontwikkeling dekkingsgraad

	Vermogen	Technische voorziening	Dekkingsgraad (%)
Stand per 31 december 2017	390.936	342.236	114,2
Beleggingsresultaten	-8.461	23.806	-9,9
Premiebijdragen	31.986	28.681	-0,6
Uitkeringen	-2.317	-2.290	0,1
Overig	-2.296	-7.590	2,7
Stand per 31 december 2018	<u>409.848</u>	<u>384.843</u>	<u>106,5</u>

	31-12-2018	31-12-2017	31-12 2016	31-12 2015	31-12 2014
	%	%	%	%	%
Actuele dekkingsgraad	106,5	114,2	104,3	104,2	121,7
Beleidsdekkingsgraad	113,1	111,3	100,5	109,8	-
Minimaal vereiste dekkingsgraad	104,7	104,8	104,9	105,1	105,1
Vereiste dekkingsgraad	121,1	121,7	123,9	122,2	114,7

De vereiste dekkingsgraad van 121,1% is op basis van de strategische beleggingsmix (2017: 121,7%). Vanaf 2015 kan deze alleen nog maar berekend worden op basis van de strategische beleggingsmix.

Het financieel toetsingskader (FTK) is per 1 januari 2015 aangepast. Vanaf 2015 gelden nieuwe regels voor pensioenfondsen die moeten zorgen voor stabielere pensioenen en meer transparantie. Dit betekent onder andere dat naast de actuele dekkingsgraad sprake is van een beleidsdekkingsgraad waarop pensioenfondsen hun beleidsbeslissingen moeten baseren.

De beleidsdekkingsgraad is het voortschrijdende gemiddelde van de actuele dekkingsgraden over de afgelopen 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad ultimo 2018 was 113,1% (2017: 111,3%).

Vanaf 2015 moet de reële dekkingsgraad per jaareinde worden gerapporteerd aan DNB. In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. De reële dekkingsgraad ultimo 2018 bedraagt 90,4% (2017: 88,0%).

Uitkomst van de solvabiliteitstoets

Het pensioenfonds bevindt zich in een niet toereikende financiële situatie.

Er is sprake van een reservetekort, aangezien de beleidsdekkingsgraad (113,1%) lager is dan de vereiste dekkingsgraad (121,1%). De beleidsdekkingsgraad (113,1%) is hoger dan de minimaal vereiste dekkingsgraad (104,7%). Hierdoor is er géén sprake van een dekkingstekort.

Actuariële analyse van het resultaat

De samenstelling van het resultaat over 2018 en 2017 en de wijzigingen daarin blijken uit het volgende overzicht (x € 1.000):

	2018	2017
Resultaat op wijziging rentetermijnstructuur	-7.518	4.843
Resultaat op interest/beleggingen	-24.749	19.854
Resultaat op premie	1.603	6.960
Resultaat op kosten	198	204
Resultaat op waardeoverdrachten	-106	-19
Resultaat op uitkeringen	-27	25
Resultaat op toeslagen	-336	-
Resultaat op sterfte	111	1.560
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	1.759	1.187
Resultaat op overige kanssystemen	238	79
Wijziging actuariële uitgangspunten	5.132	635
Overige incidentele mutaties	-	-453
Resultaat	<u>-23.695</u>	<u>34.875</u>

Wijziging rentetermijnstructuur

Ultimo 2018 bedraagt de gemiddelde rekenrente 1,57% (ultimo 2017: 1,71%).

De lagere rente levert een negatief resultaat op.

Resultaat op interest/beleggingen.

Het in 2018 behaalde beleggingsrendement was lager dan de benodigde interest voor de verplichtingen, hierdoor is er een negatief resultaat.

Resultaat op premie

De ontvangen premie is lager dan de zuiver kostendeckende premie, na het opnemen van een schuld van €367.000 in totaal op de premiebijdragende ondernemingen. Het bedrag is een saldo van een vordering op de ene onderneming en schulden aan de andere drie ondernemingen.

Het positieve resultaat op premie wordt voornamelijk veroorzaakt door de vrijval van de solvabiliteitsopslag.

Resultaat op kosten

Het resultaat op kosten is positief omdat de kostenopslag in de premie (2,8% over de pensioenopbouw) hoger is dan de kostenopslag in de voorziening (2,0% over de pensioenopbouw).

Resultaat op toeslagen

In 2018 heeft het bestuur besloten om de aanspraken en ingegane uitkeringen te verhogen per 1 januari 2018 met 0,11% voor actieve deelnemers en 0,09% voor gewezen deelnemers en pensioengerechtigden.

Resultaat op sterfte

Het resultaat op sterfte is te splitsen naar resultaat op lang leven (verzekerden worden ouder dan werd verondersteld op basis van de fondsgrondslagen) en het resultaat op kort leven (verzekerden sterven eerder dan werd verondersteld op basis van de fondsgrondslagen).

Het resultaat op sterfte levert in 2018 een positief resultaat op, bestaande uit een positief resultaat op lang leven en een negatief resultaat op kort leven.

Resultaat op arbeidsongeschiktheid

Het resultaat op arbeidsongeschiktheid heeft betrekking op de in het pensioenfonds lopende arbeidsongeschiktheidsuitkeringen, premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid (schadereserve) en IBNR-voorziening.

Wijziging actuariële grondslagen

Eind 2018 is het pensioenfonds overgegaan naar de prognosetafel AG2018. Dit levert een positief resultaat van € 5.132.000 op.

Premies

De kostendekkende, gedempte kostendekkende en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt (x € 1.000):

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Kostendekkende premie	36.614	37.573
Gedempte kostendekkende premie	25.269	-
Feitelijke premie	31.986	37.573

De samenstelling van de kostendekkende premie is als volgt (x €1.000):

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Actuarieel benodigde koopsom	29.043	29.411
Opslag voor uitvoeringskosten	1.269	1.133
Solvabiliteitsopslag	6.302	7.029
	<u>36.614</u>	<u>37.573</u>

De Pensioenwet vereist dat de premie een toeslag bevat om de reserves in stand te houden. De hoogte van deze solvabiliteitsopslag bij het pensioenfonds hangt af van het strategisch beleggingsbeleid. Dit houdt in dat voor de berekening van de kostendekkende premie 2018 een solvabiliteitsopslag van 21,7% van de inkoopkosten inclusief risicopremies is gehanteerd (2017: 23,9%).

De Pensioenwet staat toe dat een pensioenfonds een gedempte kostendekkende premie hanteert. STIP maakt sinds 1 januari 2018 gebruik van deze mogelijkheid.

Bij de bepaling van de gedempte kostendekkende premie wordt gebruik gemaakt van het verwacht rendement.

De samenstelling van de gedempte kostendeekkende premie is als volgt:

	2018	2017
Actuarieel benodigde koopsom	12.731	-
Opslag voor uitvoeringskosten	1.269	-
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	2.763	-
Toeslagen (gefinancierd uit premie)	8.506	-
	<u>25.269</u>	<u>-</u>

Overeenkomstig artikel 96 van de Pensioenwet wordt vermeld dat:

- het pensioenfonds in het boekjaar 2018 geen dwangsommen en boetes zijn opgelegd,
- het pensioenfonds in het boekjaar 2018 geen aanwijzing als bedoeld in artikel 171 van de Pensioenwet is gegeven,
- in het boekjaar 2018 geen bewindvoerder als bedoeld in artikel 173 van de Pensioenwet is aangesteld.

Oordeel van de externe actuaris op de financiële positie

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar niet lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, doch ten minste gelijk aan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

De vermogenspositie van Stichting IKEA Pensioenfonds is niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

9. RISICOPARAGRAAF

De missie van het pensioenfonds is om een betrouwbare uitvoerder te zijn van de pensioenregeling van de aangesloten werkgevers. Zij wil deze op een transparante en kostenefficiënte wijze uitvoeren. Zij communiceert met haar belanghebbenden op een heldere en vooral begrijpelijke wijze.

Bij het realiseren van de fondsmis­sie loopt het pensioenfonds risico's. Via Integraal Risico Management beheert het pensioenfonds risico's die het realiseren van de doelen kunnen bedreigen en zoekt c.q. neemt het pensioenfonds bewust en beheert risico's die als kans kunnen bijdragen aan de fondsdoelen.

Ter uitvoering van de missie moet het pensioenfonds een beheerste en integere bedrijfsvoering hanteren. In het verslagjaar heeft het bestuur een beleidsdocument Integraal Risico Management vastgesteld waarin het risicomanagement als onderdeel van de bedrijfsvoering is beschreven. Het beleid past binnen de context van het pensioenfonds dat relatief klein is qua omvang en alle operationele taken heeft uitbesteed. Het beleid houdt rekening met de aard, omvang en complexiteit van het pensioenfonds. Het beleid voldoet aan de normen die de toezichthouder DNB stelt. Het beleid houdt rekening met de implementatie van de nieuwe IORP II wetgeving (inwerking getreden op 13 januari 2019).

De opzet van het integraal risicomanagement is gebaseerd op het '3 lines of defence' model binnen de governance van het pensioenfonds. Het bestuur vervult de functie van de 1e lijn. In IORP II is sprake van een drietal sleutelfuncties: de risicomanagement functie (2e lijn), de actuariële functie (2e lijn) en de (interne) auditfunctie (3e lijn). Aanvullend spelen de accountant en de certificerende actuaaris een belangrijke rol in de verdedigingslinie. Zij voorzien het bestuur van aanvullende zekerheid over de risicobeheersing. Het risico jaarplan ondersteunt het uitvoeren van het risicomanagement proces.

Er is een nauwkeurige beschrijving gemaakt van de risico's die STIP loopt aan de hand van het FIRM (Financiële Instellingen Risico-analyse Methode) model van DNB. Risico's die STIP loopt op het gebied van rente, valuta, prijs, krediet, verzekeringstechnische aard, omgeving, operationeel uitbesteding, IT, integriteit en op juridisch vlak worden omschreven. Per risicofactor verleent het bestuur een weging aan het specifieke risico. Vervolgens worden gerealiseerde en gewenste beheersingsmaatregelen in kaart gebracht en de nog te nemen acties. Op grond van de wegingsfactoren kunnen de risico's met de meeste prioriteit worden aangewezen.

STIP ontvangt twee maal per jaar (vanaf 2019: vier maal per jaar) een uitgebreide risicorapportage met betrekking tot de financiële risico's en specifiek met betrekking tot alle beleggingsrisico's. De uitvoeringsorganisaties hebben hun eigen lines of defense (uitvoering en controle). Daarover rapporteren zij naar het pensioenfonds (SLA-rapportages, ISAE-rapportages, performancerapportages).

De belangrijkste risico's van STIP kunnen als volgt worden samengevat.

Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de beleggingsportefeuille zich anders ontwikkelen dan de voorziening pensioenverplichtingen als gevolg van (ongunstige) veranderingen in de marktrente. Bij de ALM-studie 2018 is bevestigd dat de strategische rente-afdekking zal worden gehandhaafd op 45% (berekend op basis van marktrente).

De beheerder heeft een mandaat, waarin het strategische gewenste afdeckingspercentage van de renteafdekking van STIP op marktwaarde is opgegeven alsmede het toegestane minimum en maximum. Daarnaast ontvangt de beheerder op maandbasis de kasstromen van de verplichtingen. De beheerder berekent op maandbasis het feitelijke rente-afdeckingspercentage, waarna aanpassing van de renteafdekking door de beheerder geschiedt op het moment dat het in het mandaat opgenomen minimum of maximum wordt overschreden (van 5% onder en 5% boven de strategische norm). Binnen de bandbreedte mag het renteafdeckingspercentage bewegen. Als het minimum of maximum wordt geraakt zorgt de beheerder ervoor dat wordt teruggegaan naar het strategische normpercentage van 45%.

Invulling van de renteafdekking vindt bij Aegon met name plaats via het SLM (Strategic Liability Matching)-overlayfonds. Voor het vaststellen van de renteafdekking worden alle vastrentende waarden met uitzondering van High Yields en Emerging Market Debt meegenomen.

De rentegevoeligheid van de verplichtingen is in het UFR-kader een stuk lager, daarmee komt het renteafdeckingspercentage op basis van UFR een stuk hoger uit dan op basis van marktrente. Eind 2018 was het UFR-renteafdeckingspercentage 57% (tegenover 41% met de verplichtingen op basis van de marktrente).

Het renterisico ten opzichte van de verplichtingen wordt op maandbasis bewaakt door de beheerder. De administrateur berekent het marktrente-afdeckingspercentage ook en rapporteert hierover in de maandrapportage.

De beheerder rapporteert zelf op maandbasis over (de effectiviteit van) de renteafdekking via het ALM-dashboard. Op kwartaalbasis ontvangt STIP verder ook een uitgebreid onafhankelijk risicodashboard, waarin de hoogte van de renteafdekking (zowel op marktrente als op UFR) alsmede de effectiviteit van de renteafdekking zijn opgenomen.

Marktrisico / zakelijke waarden risico

Marktrisico omvat het financiële risico dat de marktwaarde van de beleggingen fluctueert als gevolg van de wijziging in marktprijzen van die beleggingen. Dit risico is aanwezig in de portefeuille doordat wordt belegd in aandelen. Het risico wordt door STIP bewust genomen om een verwacht meerrendement te kunnen behalen. De mate waarin dit risico wordt gelopen is bepaald door middel van de ALM-studie. In 2018 is op basis van de ALM-studie besloten om naast aandelen ook een belang in beursgenoteerd vastgoed te gaan opbouwen ten laste van aandelen. Het bestuur heeft in 2018 ook opnieuw besloten om niet te gaan beleggen in grondstoffen.

Het specifieke prijsrisico naar specifieke bedrijven is beperkt door een grote diversificatie binnen de portefeuille te hebben.

In het risicodashboard dat STIP ontvangt staat ook een gevoeligheidsanalyse van de dekkingsgraad voor rente- en aandelenbewegingen.

Kredietrisico

Wat betreft kredietrisico geldt dat strategisch ongeveer 50% van de vastrentende waarden in Staatsobligaties en staatsgegarandeerde leningen (dit is inclusief de renteoverlay) wordt belegd. Daarnaast wordt strategisch meer dan 30% belegd in hypotheek en asset backed securities die een relatief hoge kredietkwaliteit hebben. Het belang in obligaties met een lagere kredietkwaliteit is vanaf 1 november 2018 uitgebreid naar ongeveer 17%. Tegenover deze lagere kredietkwaliteit staat een duidelijk hoger lange termijn verwachte rendement dan bij bedrijfsobligaties van hogere kwaliteit, als vergoeding voor dit extra kredietrisico.

Er wordt gebruik gemaakt van verschillende beleggingsfondsen die elk een goede spreiding hebben over achterliggende debiteuren waardoor het risico op specifieke debiteuren goed is gediversifieerd.

STIP heeft via de look-through rapportages en het risicodashboard inzage in de exacte verdeling van het kredietrisico naar ratings en de spreiding naar sectoren en specifieke debiteuren.

Concentratierisico

In het algemeen geldt dat een concentratierisico kan optreden als een adequate spreiding van activa en passiva ontbreekt. Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. De concentratierisico's van het pensioenfonds zijn zeer beperkt. Er wordt enerzijds belegd in meerdere asset-klassen/fondsen, verder is er per fonds een goede spreiding qua onderliggende debiteuren aanwezig.

De grootste concentraties in de beleggingsportefeuille van STIP zijn in Duitse en Franse staatsobligaties. Deze beleggingen worden echter als de meest veilige obligaties in het eurogebied beschouwd en zijn van AAA- en AA-kwaliteit. Het bestuur is van mening dat daarbij geen extra risico wordt gelopen waarvoor een extra buffer voor concentratierisico zou moeten gelden.

STIP heeft via het risicodashboard en de look-through rapportages inzage in de verdeling van het concentratierisico. Hierbij wordt zowel gekeken naar landenconcentratie, sectorconcentratie als bedrijfsconcentratie.

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen waardoor STIP op korte termijn niet aan zijn verplichtingen zou kunnen voldoen. Dit risico wordt beheerst doordat het pensioenfonds nog steeds op maandbasis toevoegingen doet aan de beleggingsportefeuille. Verder moet minimaal 75% van de beleggingsfondsen waarin wordt belegd een dagelijkse liquiditeit hebben. De enige beleggingsfondsen van STIP die eind 2018 minder liquide zijn, zijn die van hypotheke (sinds 2016) en van staatsgerelateerde leningen (sinds 2017). STIP heeft bewust voor deze beleggingen gekozen, omdat het voor deze illiquide belegging een extra rendement ontvangt. STIP heeft via het risicodashboard op kwartaalbasis inzage in de hoogte van het liquiditeitsrisico.

Tegenpartijrisico

STIP is van mening dat de tegenpartijrisico's door de beheerder voldoende zijn gewaarborgd door een selectie van partijen waarmee zaken wordt gedaan, door spreiding aan te brengen in de partijen waarmee (binnen de fondsen) posities openstaan en door te werken met maxima per partij per soort activiteit. Ook is een duidelijk en strikt onderpandbeleid vastgelegd door de vermogensbeheerder en heeft de beheerder iedere dag inzage in de risico's per tegenpartij, zodat meteen bijsturing kan plaatsvinden.

STIP heeft via het risicodashboard inzage in de rating-verdeling en de uitstaande posities bij de verschillende partijen en heeft zo goed inzicht in het tegenpartijrisico.

Valutarisico

Het maximale risico naar een valuta is steeds gekoppeld aan de omvang van de onderliggende beleggingscategorie. Valuta's vormen geen afzonderlijke beleggingscategorie bij het pensioenfonds.

Als valutabeleid geldt dat valutarisico's (indien aanwezig) op vastrentende waarden door de beheerder binnen de fondsen worden afgedekt. Voor zakelijke waarden worden de Amerikaanse dollar, het Britse pond en de Japanse yen afgedekt (dit zijn de grootste valutarisico's) binnen het aandelenfonds. De andere valutarisico's zijn gespreid en relatief beperkt van aard; deze overige valuta's worden niet afgedekt. De totaal nog aanwezige valutaexposure (ná valuta-afdekking) mag maximaal 25% van de waarde van de beleggingen in zakelijke waarden bedragen en maximaal 15% van de totale portefeuille. STIP heeft via het risicodashboard op kwartaalbasis inzage in de exacte hoogte en verdeling van het valutarisico.

Langlevenrisico

Op 12 september 2018 heeft het Koninklijk Actuarieel Genootschap de nieuwe prognosetafel AG2018 gepubliceerd. Er is sprake van een afname van de verwachte stijging van de levensverwachting. Het bestuur van het pensioenfonds heeft in het verslagjaar besloten om in/vanaf de dekkingsgraadrapportage van september 2018 en in het jaarwerk per ultimo 2018 de technische voorzieningen te bepalen op basis van prognosetafel AG2018 en om de ervaringssterfte niet aan te passen. De ervaringssterfte zal per eind 2019 weer worden onderzocht op basis van de nieuwe publicatie van CBS-gegevens in het derde kwartaal van 2019. Hiermee hanteert het pensioenfonds naar de mening van het bestuur prudente grondslagen.

Overige risico's

Naast beleggingsrisico's heeft STIP te maken met een aantal andere risico's die verbonden zijn aan de verzekeringstechnische grondslagen die het pensioenfonds hanteert, aan de wijze van organisatie en uitvoering, de omgeving en aan de uitbesteding. De belangrijkste risico's zijn het omgevingsrisico en het uitbestedingsrisico.

De grondslagen die het pensioenfonds hanteert zijn prudent en actueel. Bovendien zijn grote schades als gevolg van calamiteiten gedekt door afdekking van het catastroferisico bij de herverzekeraar. Hierdoor is het verzekeringstechnische risico gering. Het omgevingsrisico is hoog. De ontwikkelingen op de financiële markten gaan snel en vereisen snel ingrijpen van het bestuur. STIP heeft een crisisplan opgesteld om te waarborgen dat snel gehandeld kan worden en dat wordt gehandeld in het belang van alle betrokkenen. Bovendien is de ABTN geactualiseerd zodat ook een sluitende financiële opzet is geborgd.

Het uitbestedingsrisico heeft vooral betrekking op de kwaliteit, integriteit en continuïteit van de uitbestede processen. Door zoveel mogelijk te kiezen voor gecertificeerde partijen en door kwaliteitsafspraken vast te leggen in service level agreements en deze periodiek te monitoren acht het bestuur dit risico in voldoende mate te beheersen. Ook verkrijgt het pensioenfonds op jaarbasis de zogenaamde ISAE 3402 type 2 rapportages van de belangrijkste uitbestedingspartijen. Hierin wordt verslag gedaan van het onderzoek van een onafhankelijke accountant op de belangrijkste administratieve processen bij de uitbestedingspartijen.

10. TOEKOMSTPARAGRAAF

De ontwikkeling van de financiële positie is voor STIP een belangrijk aandachtspunt. In de huidige situatie is de beleidsdekkingsgraad voldoende om zonder (kortings)maatregelen tijdig te herstellen. Het bestuur houdt de financiële situatie nauwlettend in het oog. De kans op een verhoging van de pensioenen (toeslag) is in de komende jaren erg klein.

Belangrijk blijft hoe sociale partners tegen de pensioenregeling aankijken. Gezien de huidige situatie, met een stabiele premie voor 3 jaar (2018-2020), is dat de basis voor de uitvoering van de pensioenregeling voor de enkele jaren. STIP gaat dan ook uit van going concern. Het bestuur heeft al voor de totstandkoming van de nieuwe pensioenovereenkomst tussen sociale partners geconcludeerd dat er vooralsnog geen directe aanleiding is om over te stappen op een andere uitvoeringsvorm. Met de uitvoering door STIP van de nieuwe pensioenovereenkomst per 1 januari 2018 staat die conclusie op dit moment nog steeds overeind. Het bestuur zal in de komende periode voor zichzelf opnieuw de huidige uitvoeringsvorm evalueren.

Amsterdam, 13 juni 2019

Stichting IKEA Pensioenfonds
Het bestuur

Albert Martens (voorzitter)

Angénis van den Clooster (secretaris)

Henk van der Meer

Mariska Zegwaard

Rob Werkman

C VERSLAG VAN HET VERANTWOORDINGSORGAAN

VERSLAG VAN HET VERANTWOORDINGSORGAAN 2018

INLEIDING

Het verantwoordingsorgaan (VO) maakt door dit verslag gebruik van haar bevoegdheid om een oordeel uit te spreken over het gevoerde beleid van het bestuur, de wijze waarop het is uitgevoerd en de keuzes voor de toekomst. Het VO hanteert een door haar ontwikkelde normenkader voor algemene normen en fondsspecifieke normen.

Het VO heeft 7 keer overlegd. Er zijn 4 gezamenlijke vergaderingen met het bestuur geweest. Een aantal keren is een combinatie gemaakt van een vergadering en een training.

De bevindingen van de visitatiecommissie (VC) spelen een belangrijke rol bij het oordeel.

ALGEMENE NORMEN

Het VO hanteert het rapport van de visitatiecommissie voor de onderdelen evenwichtige belangenafweging en adequate risicobeheersing als leidend.

Bevindingen

Het VO onderschrijft de bevindingen van de VC over de voorbereiding van de bestuursbesluiten en de evenwichtige belangenafweging.

Het VO onderschrijft de bevindingen van de VC over de risicobeheersstructuur.

Oordeel

Het VO is positief over de manier waarop het bestuur omgaat met de evenwichtige belangenafweging.

Het VO onderschrijft het oordeel van de VC over de risicobeheersstructuur.

Aanbeveling

Het VO heeft over de evenwichtige belangenafweging geen aanbevelingen.

Het VO beveelt aan om aan de invulling en borging van de BAC een hoge prioriteit te geven.

OPDRACHTAANVAARDING

Het VO monitort jaarlijks het pensioenresultaat of deze in lijn ligt met de risicohouding en de doelstellingen.

Bevindingen

Het VO vindt dat het pensioenresultaat in 2018 is verbeterd.

Uit de laatste maar ook eerdere haalbaarheidstoetsen blijkt in bepaalde scenario's een hoger pensioenresultaat voor jongeren dan voor ouderen. In andere scenario's is dit andersom. Het VO gaat er van uit dat het bestuur uit hoofde van de evenwichtige belangenbehartiging waakzaam blijft waar het gaat om het zoveel als mogelijk beperken van een onderling ongelijk pensioenresultaat.

Oordeel

Het VO is van mening dat het bestuur conform de afspraken en ambities heeft gehandeld.

Aanbeveling

Het VO beveelt het bestuur aan om onderzoek te doen naar een meer evenwichtige verdeling van het pensioenresultaat over de verschillende leeftijdsgroepen. Mede gezien dat er al jarenlang niet volledig geïndexeerd is en oudere medewerkers dus al een achterstand hebben.

GOVERNANCE

Het bestuur scheidt een klimaat waarin een dialoog gevoerd kan worden op basis van transparante en tijdige informatie. De bestuurlijke principes, de code pensioenfondsen worden toegepast en de overwegingen van de besluiten worden helder gecommuniceerd.

Bevindingen

De VC en het VO hebben geen kennisgenomen van het opleidingsplan-en register van het bestuur.

Het VO onderschrijft de bevinding van de VC voor wat betreft de complexiteit, de invulling van de vacatures en de hoeveelheid taken van het bestuur.

Oordeel

Het VO heeft in 2018 haar taak kunnen uitvoeren zoals in de wet wordt beschreven.

Het VO onderschrijft het oordeel van de VC dat de bestuurlijke capaciteiten aandacht behoeven, dat het bestuur kwetsbaar is als het gaat om het gedaan krijgen van de bestuurlijke agenda en dat het bestuur eerder reactief reageert dan proactief.

Aanbeveling

Het VO beveelt het bestuur aan om bij het vervullen van de vacatures ook onder andere werkgevers dan IKEA Nederland BV (i.e. Inter IKEA Systems BV en Inter IKEA Services BV) te rekruteren.

Het VO beveelt het bestuur aan om het huidige bestuursmodel in gezamenlijkheid te evalueren.

PREMIEBELEID

Het VO beoordeelt de premie op basis van stabiliteit en kostendekkendheid. Dit moet leiden tot een evenwichtige verdeling (geen benadeling groepen deelnemers).

Bevindingen

Het VO vindt dat het premiebeleid is ingericht conform het nieuwe vastgestelde 3-jarige feitelijke premiebeleid.

Het VO vindt dat er nog een adviesrecht over de hoogte van de componenten bestaat gedurende het 3-jarige feitelijke premiebeleid.

Oordeel

Het VO is van oordeel dat het premiebeleid conform het nieuw vastgestelde 3-jarige feitelijke premiebeleid is uitgevoerd.

Aanbeveling

Het VO beveelt het bestuur aan jaarlijks een adviesaanvraag over de hoogte van componenten van het feitelijke premiebeleid overeenkomstig artikel 115 A lid J van de Pensioenwet in te dienen bij het VO.

FINANCIËEL BELEID

Een gedragen beleid voor risico's en rendement moet leiden tot een waardevast pensioen voor de deelnemers op korte en lange termijn. De investment beliefs zijn een belangrijk uitgangspunt. De verantwoording hierover moet in dialoog met het VO (Code 19 en 22) worden besproken. Het bestuur creëert draagvlak voor maatschappelijk verantwoord beleggen in dialoog met het VO en de deelnemers.

Bevindingen

Het VO vindt dat er geen dialoog heeft plaatsgevonden met het VO over de investment beliefs.

Het VO vindt dat het rendement in lijn is met het risicoprofiel van STIP maar niet met het gemiddelde rendement van alle Nederlandse ondernemingspensioenfondsen.

Het VO vindt dat het behaalde rendement teleurstellend is.

Het VO onderschrijft de bevindingen van de VC voor wat betreft de aandacht voor het fiduciair management.

Het VO vindt dat er in 2018 geen dialoog met het VO noch de deelnemers van STIP heeft plaatsgevonden over maatschappelijk verantwoord beleggen.

Oordeel

Het VO oordeelt dat het bestuur al het mogelijke heeft gedaan om een zo goed mogelijk rendement te genereren.

Het VO oordeelt dat het bestuur geen draagvlak heeft weten te creëren met betrekking tot het maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid.

Aanbeveling

Het VO beveelt aan om voort te gaan met de tijdige en adequate invulling van de nieuwe beheersstructuur voor het vermogensbeheer met aansluitend de vaststelling van het reglement voor de BAC.

Het VO beveelt het bestuur aan om in 2019 zo snel mogelijk te starten met het creëren van draagvlak voor maatschappelijk verantwoord beleggen.

COMMUNICATIE

Het bestuur zorgt voor een adequaat communicatiebeleid. Dit beleid zorgt er in ieder geval voor dat persoonlijke pensioen-informatie goed toegankelijk is. Ook bevordert het beleid het pensioenbewustzijn van belanghebbenden. Het bestuur meet hoe effectief de ingezette communicatiemiddelen zijn. Dit doet het periodiek, maar ten minste elke drie jaar.

Bevindingen

Het VO vindt dat het bestuur een gedegen communicatiebeleid voert.

Het VO onderschrijft de bevinding van de VC dat het bestuur de HR-afdelingen nog steeds niet heeft betrokken bij de communicatie.

Oordeel

Er is een gedegen communicatieplan.

Aanbeveling

Het VO beveelt het bestuur aan om de emailadressen van de actieve deelnemers te verkrijgen via IKEA B.V. Nederland door hier opnieuw actieve over in gesprek te gaan.

Het VO beveelt het bestuur aan de werkgever nadrukkelijker aan te sporen te starten met het opleiden van de People & Culture- afdelingen.

TOT SLOT

Ten slotte ziet het VO dat de bestuurlijke druk toeneemt en de voordrachten van geschikte bestuursleden door sociale partners moeizaam verloopt. Beleid op minder dringende dossiers wordt naar voren geschoven. Het oordeel van het VO is dat dit mogelijk geen recht doet aan de verwachtingen van de deelnemers over de wijze waarop hun pensioen wordt beheerd. Dit doet niets af aan de inzet en gedrevenheid van de bestuurders om haar taken zo goed mogelijk uit te voeren.

Wij bevelen het bestuur aan om het huidige paritaire bestuursmodel te evalueren en te onderzoeken of andere bestuursmodellen of/en bestuurlijke uitbreiding mogelijk is waardoor de bestuurlijke druk afneemt en een verdere professionaliseringsslag gemaakt kan worden. De belanghebbenden bij het pensioenfonds zijn hiermee gediend.

Het verantwoordingsorgaan

13 juni 2019

REACTIE BESTUUR OP VERSLAG VERANTWOORDINGSORGAAN

Het bestuur heeft kennis genomen van het verslag van het verantwoordingsorgaan (VO). Het bestuur bedankt het VO voor de samenwerking in het afgelopen jaar.

Het oordeel van het VO is ook dit jaar overwegend positief. Daar is het bestuur blij mee. De meeste aanbevelingen van het VO bieden houvast en een goede basis om op verder te bouwen. Met het VO gaat het bestuur nader in gesprek om samen te bekijken hoe bepaalde zaken anders kunnen worden gedaan.

Het bestuur

13 juni 2019

D SAMENVATTING RAPPORT VISITATIECOMMISSIE

SAMENVATTING VAN HET RAPPORT VAN DE VISITATIECOMMISSIE 2018

De taak van de visitatiecommissie (hierna VC) bestaat uit het toezicht houden op het beleid van het bestuur van Stichting IKEA Pensioenfonds (hierna het pensioenfonds), op de algemene gang van zaken in het pensioenfonds en het toezien op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. De VC heeft de periode 1-1-2018 tot en met 31-12-2018 onderzocht. De VC volgt bij het uitvoeren van haar rol de toezichtcode van de Vereniging Intern Toezichthouders Pensioensector (hierna VITP).

De VC wordt jaarlijks door het bestuur benoemd. Het selectieproces is door de Visitatiecommissie B.V. uitgevoerd. De voorgestelde visiteurs zijn overgenomen door het bestuur. Over de keuze is advies gevraagd aan het verantwoordingsorgaan (hierna VO). De VC legt jaarlijks haar bevindingen vast in een rapport en legt verantwoording af aan het VO, aan het bestuur en aan de werkgever. In deze samenvatting geeft de VC de belangrijkste oordelen en aanbevelingen weer. Voor alle oordelen en aanbevelingen verwijst de VC naar het visitatierapport over het boekjaar 2018.

Het functioneren van de governance

De VC is van oordeel dat de bestuurlijke capaciteit een knelpunt is voor het goed functioneren van de governance van het pensioenfonds, ondanks dat het bestuur tot op heden de bestuurlijke agenda in voldoende mate heeft kunnen oppakken. Het bestuur realiseert zich dat opvolging van met name de vacature in het bestuur te veel tijd in beslag neemt en overweegt om daarvoor nadrukkelijker de hulp van de werkgever in te roepen en eventueel extern een bestuurslid te werven. Ten tijde van de visitatie waren nog geen concrete maatregelen getroffen om de situatie te verbeteren. De VC krijgt de indruk dat de werkgever in beslag wordt genomen door interne reorganisaties en daardoor onvoldoende tijd heeft om de bemensing en de ondersteuning van het pensioenfonds adequaat te ondersteunen. Daarom is de VC van mening dat het bestuur ook andere maatregelen zal moeten treffen om de bestuurlijke continuïteit te borgen.

De VC is van oordeel dat het VO in de loop van 2018 een professionaliseringsslag heeft ingezet en is positief over deze ontwikkeling. De VC is van mening dat met het formuleren van heldere actiepunten en met name van een helder normenkader aan de hand waarvan het VO het intern toezicht uitvoert de kwaliteit van de samenwerking met het intern toezicht verder toeneemt.

De VC beveelt aan:

- Om de werkgever nadrukkelijker te betrekken bij de opvolging van de vacatures in het bestuur en VO en het pensioenfonds de nodige ondersteuning te bieden; zowel wat betreft het beschikbaar stellen van tijd aan bestuursleden, bemensing van de organen en communicatie met de deelnemers;
- Om maatregelen ten behoeve van een goede opvolging te realiseren, bijvoorbeeld in het bewust omgaan met 'kweekvijvers' voor bestuurskandidaten, bijvoorbeeld in commissies en/of het VO;
- Om niet terughoudend te zijn om externe hulp in te huren om knelpunten (capaciteit, audit functie, e.d.) op te lossen;
- Om de inrichting van de sleutelfuncties voortvarend af te ronden en hierbij niet te schromen externe inhuur in te roepen, teneinde de werk- en tijdsdruk van de bestuursleden niet verder te verzwaren;
- Om de verdere professionalisering van het functioneren van het VO door te zetten.

Het functioneren van het bestuur

De VC is van oordeel dat de bestuurlijke capaciteit een knelpunt is voor het goed functioneren van de governance van het pensioenfonds, ondanks dat het bestuur met veel inzet de juiste onderwerpen op de juiste momenten agendeert en op een zorgvuldige wijze besluitvorming voorbereid, bespreekt en vastlegt.

De VC van mening dat het bestuur als gevolg van de kwetsbare bestuurlijke capaciteit eerder reactief dan proactief bestuurt. Voor dit laatste zou het bestuur, naar het oordeel van de VC, meer ruimte moeten creëren.

De VC beveelt aan:

- Te zoeken naar mogelijkheden om efficiënter te besturen, bijvoorbeeld door na te gaan of 'hands-on' taken op een andere manier kunnen worden belegd om zo ruimte te creëren voor de meer beleidsmatige bestuurscyclus, de helikopterview en een meer proactieve bestuursagenda; en/of tijdig te kiezen voor externe hulp bij strategische vraagstukken.

Het beleid van het bestuur

Het bestuur evalueert en herijkt het beleid periodiek.

Gezien de omvang van het pensioenfonds en de door de VC geconstateerde kwetsbare bestuurlijke capaciteit, maar ook in het licht van de externe ontwikkelingen op het gebied van onder meer een nieuw pensioenstelsel vindt de VC het van belang dat met name in de missie, visie en strategie van het pensioenfonds een helder normenkader is geformuleerd over de vraag onder welke omstandigheden het bestuur het zelfstandig bestaansrecht van het pensioenfonds agendeert teneinde te toetsen of deze uitvoeringsvorm de missie, visie en strategie nog het beste dient.

De VC beveelt aan:

- Een normenkader te formuleren over de vraag onder welke omstandigheden een bestuurlijke discussie over het zelfstandig bestaansrecht van het pensioenfonds moet worden geagendeerd;
- Een eigen ESG-Beleid op te stellen in lijn met de normen van IORP II en het VO daarbij te betrekken;
- Een fondseigen IT-beleid te formuleren.

Algemene gang van zaken in het pensioenfonds

Met ingang van 1 januari 2018 geldt een nieuwe premiesystematiek voor de uitvoering van de pensioenregeling en is een bijstortingsverplichting voor de aangesloten werkgevers afgesproken. In de uitvoeringsovereenkomst moet nog een verdeelsleutel worden opgenomen voor deze bijstortverplichting onder de aangesloten werkgevers. De VC beveelt aan maatregelen te treffen die ertoe leiden dat daarover zo spoedig mogelijk duidelijkheid wordt verkregen.

Verder is de VC van mening dat een samenstelling van de BAC met tenminste twee bestuursleden bijdraagt aan het goed functioneren van de besluitvorming van het bestuur over beleggingen en beveelt aan daarmee rekening te houden bij de inrichting van de BAC.

De VC beveelt aan:

- Maatregelen te treffen die ertoe leiden dat zo spoedig mogelijk duidelijkheid bestaat over de verdeelsleutel onder de aangesloten werkgevers voor een eventuele bijstortverplichting;
- Bij de inrichting van de BAC na te gaan welke rollen een BAC-lid kan verenigen, hoe deze commissie zo evenwichtig mogelijk kan worden samengesteld en of de commissie kan worden aangevuld met aspirant-leden.

Adequate risicobeheersing

De VC vindt dat het bestuur in toenemende mate het risico framework versterkt en dat met name in de beheersstructuur van de beleggingscyclus grote stappen voorwaarts zijn gemaakt, maar nog verdere aandacht vereist om tot een volledige invulling en borging te komen, mede in het kader van IORP II.

De VC vindt het van belang dat tijdig en adequaat de nieuwe beheerstructuur met aansluitend de vaststelling van het reglement voor de BAC worden gerealiseerd.

Aanbevelingen

- De VC beveelt aan om voort te gaan met de tijdige en adequate invulling van de bevindingen van DNB voor de nog openstaande onderdelen, alsook van de nieuwe beheerstructuur met aansluitend de vaststelling van het reglement voor de BAC.
- De VC beveelt aan om in 2019 tot algehele adequate en tijdige invulling van IORP II te komen, inclusief invulling van alle sleutelhouders en de opzet van het raamwerk (o.a. charter, handboek, auditkalender van het pensioenfonds) voor de vervulling van de interne audit activiteiten.

Evenwichtige belangenafweging

De VC vindt dat het bestuur gedisciplineerd omgaat met de evenwichtige afweging van belangen bij bestuursbesluiten en beleidsdocumenten en dat de afwegingen die voorafgaan een bestuursbesluit zorgvuldig worden vastgelegd.

Aanbeveling

- De VC heeft over de evenwichtige belangenafweging geen aanbevelingen.

Communicatie

De VC is van oordeel dat de website een positieve bijdrage levert aan de communicatie met belanghebbenden bij het pensioenfonds. De VC zet wel vraagtekens bij het besluit om geheel over te gaan op digitale communicatie, nu de uitvoering daarvan vooralsnog vastloopt op het gebrek aan e-mailadressen en het besluit niet in lijn was met het bestaande communicatieplan.

De VC beveelt aan om:

- De werkgever aan te spreken op diens verantwoordelijkheid om gezamenlijk de arbeidsvoorwaarde pensioen goed te communiceren en daarbij de benodigde steun te verlenen, bijvoorbeeld door deel te gaan uitmaken van de werkgroep Communicatie;
- Het communicatiebeleidsplan te actualiseren en daarin op te nemen wat de stappen zullen zijn om enerzijds tot een volwaardig bestand aan mailadressen te komen en, indien dit niet lukt, hoe dan de -in dat geval gedeeltelijk digitale-communicatie er uit zal gaan zien.

Annemiek Vollenbroek
Diana Horsmeier
Piet Hein Oyens (voorzitter)

24 mei 2019

REACTIE BESTUUR OP RAPPORT VISITATIECOMMISSIE

Het bestuur heeft kennis genomen van het verslag van de visitatiecommissie (VC). Het bestuur bedankt de VC voor de wijze waarop de visitatie 2018 is uitgevoerd.

De oordelen en aanbevelingen zijn overwegend positief. Uiteraard is het altijd zo dat bepaalde zaken beter kunnen. Het bestuur is zelf continue bezig te verbeteren. De aanbevelingen van VC houden wat dat betreft voor het bestuur een bevestiging in. Met een aantal punten is het bestuur in 2019 al aan de slag gegaan.

Het bestuur
13 juni 2019

JAARREKENING

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

	2018	2017
ACTIVA		
Beleggingen voor risico pensioenfonds (1)	411.770	392.797
Vorderingen en overlopende activa (2)	79	447
Overige activa (3)	282	498
	<u>412.131</u>	<u>393.742</u>
PASSIVA		
Stichtingskapitaal en reserves (4)	25.005	48.700
Technische voorzieningen voor risico pensioenfonds (5)	384.843	342.236
Overige schulden en overlopende passiva (6)	2.283	2.806
	<u>412.131</u>	<u>393.742</u>
	2018	2017
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)		
Actuele dekkingsgraad	106,5	114,2
Beleidsdekkingsgraad	113,1	111,3

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

		2018	2017
BATEN			
Premiebijdragen voor risico pensioenfonds (van werkgevers en werknemers)	(7)	31.986	37.573
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds	(8)	-8.461	19.107
		<u>23.525</u>	<u>56.680</u>
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	(9)	2.317	1.907
Pensioenuitvoeringskosten	(10)	1.315	1.171
Mutatie technische voorzieningen voor risico pensioenfonds	(11)		
Pensioenopbouw		28.345	28.697
Toeslagen		336	-
Rentetoevoeging		-943	-747
Onttrekking voor pensioenuitkeringen		-2.290	-1.932
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten		454	472
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		-804	-65
Wijziging marktrente		24.749	-4.843
Wijziging actuariële uitgangspunten		-5.132	-635
Overige wijzigingen		-2.108	-2.373
		<u>42.607</u>	<u>18.574</u>
Saldo overdrachten van rechten voor risico pensioenfonds	(12)	910	84
Herverzekeringen	(13)	71	69
(*) De nummering verwijst naar de toelichting			
		<u>47.220</u>	<u>21.805</u>
Saldo van baten en lasten		<u><u>-23.695</u></u>	<u><u>34.875</u></u>
Bestemming van het saldo van baten en lasten			
Mutatie algemene reserve		<u><u>-23.695</u></u>	<u><u>34.875</u></u>

3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2018	2017
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premiebijdragen risico pensioenfonds	31.785	37.789
Ontvangen waardeoverdrachten voor risico pensioenfonds	235	523
Betaalde pensioenuitkeringen	-2.308	-1.906
Betaalde herverzekeringen	-73	-69
Betaalde waardeoverdrachten voor risico pensioenfonds	-1.347	-259
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-1.268	-1.484
	<u>27.024</u>	<u>34.594</u>
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	64.465	163.426
Betaald inzake aankopen beleggingen	-93.096	-191.944
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	380	-5.649
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	1.829	469
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-818	-749
	<u>-27.240</u>	<u>-34.447</u>
Mutatie liquide middelen	<u><u>-216</u></u>	<u><u>147</u></u>
Samenstelling geldmiddelen		
	2018	2017
Liquide middelen per 1 januari	498	351
Mutatie liquide middelen	-216	147
Liquide middelen per 31 december	<u><u>282</u></u>	<u><u>498</u></u>

4 TOELICHTING BEHORENDE BIJ DE JAARREKENING

Inleiding

Het doel van Stichting IKEA Pensioenfonds - STIP genaamd -, statutair gevestigd te Amsterdam, is het verlenen, het verzekeren of het doen verzekeren van pensioenen in/of andere uitkeringen in de meest ruime zin aan of ten behoeve van deelnemers, gewezen deelnemers en hun nabestaanden. STIP geeft invulling aan de uitvoering van de pensioenregeling van de aangesloten ondernemingen IKEA BV Nederland gevestigd te Amsterdam en Inter IKEA Systems BV en Inter IKEA Services beiden gevestigd te Delft.

Oprichting

STIP is opgericht op 24 september 2007. In de uitvoeringsovereenkomsten die zijn gesloten met IKEA BV Nederland en Inter IKEA Systems BV is overeengekomen dat de stichting vanaf 1 januari 2006 de pensioenovereenkomsten uitvoert die zijn afgesloten door de sponsors. Sinds 1 mei 2018 is hier Inter IKEA Services BV aan toegevoegd.

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving. Het bestuur heeft op 13 juni 2019 de jaarrekening opgemaakt.

Schattingswijziging grondslagen technische voorzieningen voor risico pensioenfonds

Vanaf boekjaar 2018 is de grondslag voor overlevingskansen gebaseerd op de Prognosetafel AG2018 zoals gepubliceerd door het Koninklijk Actuarieel Genootschap (AG).

De algemene sterftekansen die volgen uit de Prognosetafel AG2018 worden voor het pensioenfonds gecorrigeerd in verband met ervaringssterfte. Deze correctiefactoren zijn ongewijzigd conform het Milliman Ervaringssterftemodel 2017.

De nieuwe prognosetafel heeft geleid tot een verlaging van de voorziening pensioenverplichting van € 5,132 miljoen. Dit resultaat is via de Staat van Baten en Lasten als "Wijzigingen actuariële uitgangspunten" in het verslagjaar verantwoord.

Wijziging van de regeling

Het bestuur heeft besloten de pensioenregeling te wijzigen per 1 januari 2018. De pensioenleeftijd is verhoogd van 67 naar 68 jaar en de opgebouwde pensioenen zijn collectief neutraal herrekend naar 68 jaar.

Daarnaast is overgegaan op een systematiek waarin alle mutaties binnen de pensioenregeling worden uitgevoerd op dagen nauwkeurig.

Aangezien het besluit in 2017 is genomen, is het effect van deze twee wijzigingen reeds opgenomen in de technische voorzieningen per 31 december 2017.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

Alle bedragen in de tabellen zijn vermeld in duizenden euro's, de bedragen in de teksten zijn in euro's.

Beleggingen en pensioenverplichtingen worden gewaardeerd op reële waarde.

Overige activa en passiva worden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs, tenzij anders is vermeld.

Voor zover noodzakelijk, wordt op activa een voorziening voor oninbaarheid in mindering gebracht.

Opname in de balans en staat van baten en lasten

Een actief is in de balans opgenomen, als het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Een verplichting is in de balans opgenomen, als het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Een actief of verplichting is niet (meer) in de balans opgenomen:

- Als door een transactie (nagenoeg) alle toekomstige economische voordelen en (nagenoeg) alle risico's van een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen.
- Vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Hierdoor kan sprake zijn van een post "nog af te wikkelen transacties", die zowel een actief als een passief kan zijn.

Baten zijn in de staat van baten en lasten opgenomen, als een vermeerdering van het economisch potentieel -samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting- heeft plaatsgevonden en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Lasten zijn in de staat van baten en lasten opgenomen, als een vermindering van het economisch potentieel -samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting- heeft plaatsgevonden en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Saldering van een actief en een verplichting

Een actief en een verplichting zijn gesaldeerd (netto) opgenomen, als er sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen én de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De hiermee samenhangende rentebaten en rentelasten zijn eveneens gesaldeerd opgenomen.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening volgens Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt, die van invloed zijn op de grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa, verplichtingen, baten en lasten.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren, die -gegeven de omstandigheden- als redelijk zijn beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen, die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen zijn opgenomen:

- in het verslagjaar waarin de schatting is herzien, als de herziening alleen voor dat verslagjaar gevolgen heeft, of
- in het verslagjaar van herziening en toekomstige verslagjaren, als de herziening gevolgen heeft voor zowel het verslagjaar als toekomstige verslagjaren.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er is geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief transactiekosten, provisies, valutakoersverschillen, e.d., zijn als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta zijn omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde.

Baten en lasten uit transacties in vreemde valuta's zijn omgerekend naar euro's tegen de koers per transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

	31-12-2018	31-12-2017
Amerikaanse dollar	1,1432	1,2008
Britse pond	0,8976	0,8877
Japanse yen	125,4208	135,2702
Australische dollar	1,6238	1,5353
Canadese dollar	1,5613	1,5045
Hong Kong dollar	10,1350	9,3870
Braziliaanse real	4,4306	3,9832
Taiwanese dollar	35,1371	35,7338
Zuid-Koreaanse won	1275,5239	1285,5155

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Beleggingen voor risico pensioenfonds

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. Alleen als de reële waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs. Overlopende activa en passiva alsmede liquiditeiten vermogensbeheer worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Het verschil tussen reële waarde en nominale waarde is bij deze activa en passiva in het algemeen gering.

Participaties in beleggingspools en -instellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor die onderliggende beleggingen (look-through benadering). Bij gemengde beleggingsfondsen wordt aangesloten bij de hoofdcategorie, bepaald op basis van reële waarde.

Financiële instrumenten worden gebruikt ter afdekking van beleggingsrisico's en het realiseren van het vastgelegde beleggingsbeleid. De derivatenposities zijn opgenomen als een afzonderlijke beleggingscategorie.

Vastgoedbeleggingen

Beursgenoteerde (indirecte) vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers.

Niet-beursgenoteerde (indirecte) vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde welke is bepaald op basis van de door de vermogensbeheerder van het fonds afgegeven intrinsieke waarde, zijnde een benadering van de marktwaarde.

Aandelen

Beursgenoteerde aandelen en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers.

Niet aan een beurs genoteerde fondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde op basis van de door de vermogensbeheerder van het fonds afgegeven intrinsieke waarde, zijnde een benadering van de marktwaarde.

Vastrentende waarden

Beursgenoteerde vastrentende waarden en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers, verhoogd met de lopende interest.

Niet aan een beurs genoteerde fondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde op basis van de door de vermogensbeheerder van het fonds laatste afgegeven intrinsieke waarde. Of deze worden gewaardeerd op basis van de geschatte toekomstige netto kasstromen (rente en aflossingen) die uit de beleggingen zullen voortvloeien, contant gemaakt tegen de geldende markttrente en rekening houdend met het risicoprofiel en de looptijd.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd op reële waarde, te weten de relevante marktnotering of, als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingsmodellen.

Positieve posities uit hoofde van derivatencontracten ultimo verslagjaar worden gepresenteerd onder derivaten. Negatieve posities uit hoofde van derivatencontracten ultimo verslagjaar worden gepresenteerd onder kortlopende schulden en overlopende passiva.

Overige beleggingen

Onder overige beleggingen worden opgenomen die beleggingen die niet als een van de hiervoor opgesomde beleggingen geïnclassificeerd kunnen worden. Tevens worden onder de overige beleggingen opgenomen nog af te wikkelen beleggingstransacties en liquide middelen die beheerd worden door de vermogensbeheerder.

De overige beleggingen worden gewaardeerd tegen marktwaarde.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie en vervolgens de geamortiseerde kostprijs. Een voorziening wordt getroffen op de vorderingen op grond van verwachte oninbaarheid.

Overige activa

Onder overige activa zijn liquide middelen opgenomen, voor zover dit onmiddellijk opeisbare banktegoeden zijn. Liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties zijn opgenomen onder beleggingen.

Stichtingskapitaal en reserves

De algemene reserve is het vrije vermogen van het pensioenfonds. Jaarlijks wordt het volledige resultaat van het boekjaar ten gunste geboekt respectievelijk ten laste gebracht van de algemene reserve.

Technische voorzieningen voor risico pensioenfonds

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

De voorziening pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toezeggingen tot) toeslagen.

De waardering van de voorziening pensioenverplichtingen heeft plaatsgevonden op basis van navolgende actuariële grondslagen.

Rekenrente

De contante waarde van de technische voorziening wordt jaarlijks berekend op basis van de rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door DNB per 31 december 2018.

Sterftekansen

De Prognosetafel AG2018, startkolom 2019 (2017: Prognosetafel AG2016 startkolom 2018).

Deze tafel is gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van het pensioenfonds door gebruik te maken van de correctiefactoren volgens het Milliman Ervaringssterfmodel 2017.

Meeverzekerd partnerpensioen

Bij de vaststelling van de technische voorzieningen van het meeverzekerde partnerpensioen wordt tot de pensioengerechtigde leeftijd het zogenoemde 'onbepaalde partner-systeem' toegepast. Dit houdt in dat voor iedere verzekerde, ongeacht de burgerlijke staat of eventuele samenleving in de zin van het pensioenreglement, een nabestaandenpensioen wordt meeverzekerd. Iedereen wordt geacht met een bepaalde kans een partner te hebben.

De gebruikte partnerfrequenties zijn de partnerfrequenties CBS 2013-2017 inclusief opslag.

Na de datum van ingang van het ouderdompensioen geschiedt reservering van het partnerpensioen volgende het bepaalde partnersysteem.

Leeftijdsverschil

Verondersteld wordt dat een mannelijke verzekerde altijd een drie jaar jongere vrouwelijke partner heeft. Een vrouwelijke verzekerde heeft altijd een drie jaar oudere mannelijke partner.

Leeftijdsbepaling

De leeftijdsbepaling geschiedt in maanden nauwkeurig.

Kostenopslag

In de VPV is een opslag opgenomen van 2% ter dekking van toekomstige excassokosten en een extra kostenvoorziening van € 1.800.000. Deze extra voorziening is niet afhankelijk van de rentestand en zal jaarlijks geëvalueerd worden.

Voor andere toekomstige kosten is de VPV voor premievrijgestelde arbeidsongeschikten verhoogd met 4,6% (bruto opslag).

Reservering wezenpensioen

Gereserveerd wordt 5% van de VPV uitgesteld partnerpensioen voor actieve en gewezen deelnemers.

Arbeidsongeschiktheid

De VPV voor de premievrijstelling van arbeidsongeschikte deelnemers is berekend als de netto koopsom voor het nog niet opgebouwde vrijgestelde pensioen.

Sinds 1 januari 2011 worden arbeidsongeschiktheidsrisico's grotendeels in eigen beheer gehouden. Daarom is in 2011 een IBNR (incurred but not reported) voorziening gevormd.

De IBNR bedraagt tweemaal de risicopremie arbeidsongeschiktheid.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva zijn bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Daarna tegen de geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde als er geen sprake is van transactiekosten).

Dekkingsgraad

De actuele dekkingsgraad van het pensioenfonds wordt berekend door op balansdatum het balanstotaal minus de kortlopende schulden te delen op de technische voorzieningen zoals opgenomen in de balans.

De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als een voortschrijdend 12-maands gemiddelde van de actuele dekkingsgraad.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Baten en lasten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn sterk gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderinggrondslagen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten zijn opgenomen in het resultaat.

Premiebijdragen voor risico pensioenfonds (van werkgevers en werknemers)

Onder premiebijdragen wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds

De beleggingsresultaten voor beleggingen voor risico pensioenfonds zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Directe beleggingsopbrengsten zijn rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten, e.d. Dividend is verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Indirecte beleggingsopbrengsten zijn gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen en valutaresultaten:

- Er is geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen.
- Aankoopkosten zijn verwerkt in de reële waarde van de beleggingen.
- Verkoopkosten zijn verantwoord als onderdeel van de herwaarderingen.

Pensioenuitkeringen

Pensioenuitkeringen zijn de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

Pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Mutatie technische voorzieningen voor risico pensioenfonds

Deze mutaties zijn toegelicht bij de betreffende post in de toelichting op de staat van baten en lasten.

Saldo overdrachten van rechten voor risico pensioenfonds en risico deelnemers

Dit is het saldo van overgenomen en overgedragen pensioenaanspraken.

Herverzekeringen

Uitgaande herverzekeringspremies worden verantwoord in de periode waarop de herverzekering betrekking heeft. Vorderingen uit herverzekeringscontracten op risicobasis worden verantwoord op het moment dat de verzekerde gebeurtenis zich voordoet.

Vorderingen uit hoofde van winstdelingsregelingen worden verantwoord op het moment van toekenning door de herverzekeraar.

De risico's, voortvloeiend uit overlijdens- en arbeidsongeschiktheidstoezeggingen, zijn herverzekerd bij Zwitserleven te Amstelveen (Stop-loss).

GRONDSLAGEN KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode:

- Alle ontvangsten en uitgaven zijn hierbij als zodanig gepresenteerd.
- Er is onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioen- en beleggingsactiviteiten.

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico pensioenfonds

Verloopoverzicht per beleggingscategorie

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2018	5.218	160.733	211.116	380	14.049	391.496
Aankopen	-	9.886	83.210	-	-	93.096
Verkopen	-	-14.131	-50.334	-	-	-64.465
Overige mutaties	-303	1.221	-18.870	4.255	11.867	-1.830
Waardemutaties	-	-14.980	6.967	-	-	-8.013
Stand per 31 december 2018	<u>4.915</u>	<u>142.729</u>	<u>232.089</u>	<u>4.635</u>	<u>25.916</u>	<u>410.284</u>
Bij: Derivaten met een negatieve waarde						1.486
						<u>411.770</u>

In 2018 heeft het pensioenfonds AeAM European Credit Funds verkocht en aangekocht AeAM Dutch Mortgage Funds en AeAM Government Related Investment Funds. Dit verklaart de hogere bedragen bij aankopen en verkopen vastrentende waarden in 2018.

De overige mutaties hebben onder andere betrekking op mutaties liquide middelen onder beheer bij de vermogensbeheerder, de mutaties in de lopende intrest en de mutatie van de beleggingsdebiteuren en beleggingscrediteuren. Daarnaast is hieronder de reclassificatie vanwege het doorkijkprincipe verwerkt.

Derivaten met een negatieve waarde zijn verantwoord onder de overige schulden en overlopende passiva.

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2017	4.542	108.677	178.328	-3.349	49.632	337.830
Aankopen	-	155.274	36.670	-	-	191.944
Verkopen	-	-131.050	-8.321	-	-24.055	-163.426
Overige mutaties	676	4.938	2.723	3.729	-12.535	-469
Waardemutaties	-	22.894	1.716	-	1.007	25.617
Stand per 31 december 2017	<u>5.218</u>	<u>160.733</u>	<u>211.116</u>	<u>380</u>	<u>14.049</u>	<u>391.496</u>
Bij: Derivaten met een negatieve waarde						1.301
						<u>392.797</u>

In het voorjaar 2017 is het pensioenfonds overgestapt van AeAM World Equity Fund naar AeAM World Equity Index Fund. Dit verklaart de hoge bedragen bij aankopen en verkopen aandelen in 2017.

Er wordt niet belegd in aangesloten ondernemingen.

Binnen de Aegon fondsen wordt gebruik gemaakt van Securities Lending met als doel om tegen aanvaardbare risico's extra rendement te behalen. Als onderpand (collateral) worden alleen cash en OECD staatsobligaties met een minimale AA rating geaccepteerd. De posities op 31 december 2018 waren € 7.953.525 aan Securities Lending (uitgeleend) en hier tegen over staat € 8.140.894 aan non-cash collateral ontvangen als onderpand.

Met het indirect gebruik maken van Securities Lending en Collateral Management binnen de Aegon fondsen is het doel een effectieve en efficiënte uitvoering van het beleggingsbeleid mogelijk maken.

Reële waarde

Zoals vermeld in de toelichting zijn de beleggingen van het pensioenfonds nagenoeg alle gewaardeerd tegen reële waarde per balansdatum en is het over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Voor sommige andere financiële instrumenten, zoals beleggingsvorderingen en -schulden, geldt dat de boekwaarde de reële waarde benadert als gevolg van het kortetermijnkarakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Voor het bepalen van de reële waarde van de meerderheid van de financiële instrumenten van het pensioenfonds kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen. Echter, bepaalde financiële instrumenten, zoals bijvoorbeeld derivaten zijn gewaardeerd door middel van gebruikmaking van waarderingmodellen en -technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten.

Het pensioenfonds belegt zelf in beleggingsfondsen, maar met het oog op de transparantie inzake de beleggingen is de informatie in deze toelichting gebaseerd op de beleggingen in de portefeuilles van deze beleggingsfondsen ("Look through").

Directe marktnotering: beursnotering in een actieve markt (waarop geen prijsaanpassingen worden uitgevoerd).

Afgeleide marktnotering: geen directe beursnotering maar andere uit de markt waarneembare data danwel een prijs gebaseerd op een transactie in een niet-actieve markt met een niet-significante prijsaanpassing (gebaseerd op aannames en schattingen).

Waarderingsmodellen en -technieken: marktwaardebepaling niet gebaseerd op marktdata, maar gebaseerd op aannames en schattingen die de prijs significant beïnvloeden.

Op basis van deze indeling kan het volgende onderscheid worden gemaakt:

	Markt noteringen direct	Markt noteringen afgeleid	Waarderings- modellen en technieken	Totaal
Per 31 december 2018				
Vastgoedbeleggingen	4.915	-	-	4.915
Aandelen	142.729	-	-	142.729
Vastrentende waarden	232.089	-	-	232.089
Derivaten	-	4.635	-	4.635
Overige beleggingen	-	25.916	-	25.916
Totaal	<u>379.733</u>	<u>30.551</u>	-	<u>410.284</u>

	Markt noteringen direct	Markt noteringen afgeleid	Waarderings- modellen en technieken	Totaal
Per 31 december 2017				
Vastgoedbeleggingen	5.218	-	-	5.218
Aandelen	160.733	-	-	160.733
Vastrentende waarden	211.116	-	-	211.116
Derivaten	-	380	-	380
Overige beleggingen	-	14.049	-	14.049
Totaal	<u>377.067</u>	<u>14.429</u>	-	<u>391.496</u>

Opgemerkt wordt dat schattingen naar hun aard subjectief zijn en dat de geschatte actuele waarden van financiële instrumenten derhalve inherent onderhevig zijn aan onzekerheden en waarde-oordelen ten aanzien van volatiliteit, rentestand en kasstromen. Deze schattingen zijn momentopnames, gebaseerd op de marktomstandigheden en de op dat moment beschikbare informatie.

Vastgoedbeleggingen

	31-12-2018		31-12-2017	
	In %		In %	
Specificatie naar soort:				
Indirecte beleggingen in vastgoed	<u>4.915</u>	<u>100,0</u>	<u>5.218</u>	<u>100,0</u>

Aandelen

De aandelen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2018		31-12-2017	
	In %		In %	
Specificatie naar soort:				
Mature markets	128.612	90,1	145.764	90,7
Emerging markets	14.117	9,9	14.969	9,3
	<u>142.729</u>	<u>100,0</u>	<u>160.733</u>	<u>100,0</u>

Vastrentende waarden

	31-12-2018		31-12-2017	
	In %		In %	
Specificatie naar soort:				
Staatsobligaties	96.160	41,4	87.398	41,4
Hypothecaire leningen	56.759	24,5	34.024	16,1
Credits	78.528	33,8	89.228	42,3
Index - linked bonds	642	0,3	466	0,2
	<u>232.089</u>	<u>100,0</u>	<u>211.116</u>	<u>100,0</u>

Derivaten

	<u>31-12-2018</u>	<u>31-12-2017</u>
Specificatie naar soort:		
Overige derivaten	-1	2
Rentederivaten	3.847	-876
Valutatermijncontracten	789	1.254
	<u>4.635</u>	<u>380</u>

De negatieve derivatenposities zijn opgenomen onder overige schulden.

Een algemene toelichting op de derivaten wordt gegeven bij "S9 Operationeel risico - Specifieke financiële instrumenten" verderop in deze jaarrekening.

De derivatenposities per 31 december 2018:

Type contract	Activa	Passiva
Valutatermijncontracten	1.159	370
Rentederivaten	4.850	1.003
Overige derivaten	112	113
	<u>6.121</u>	<u>1.486</u>

De derivatenposities per 31 december 2017:

Type contract	Activa	Passiva
Valutatermijncontracten	1.367	113
Rentederivaten	168	1.044
Overige derivaten	146	144
	<u>1.681</u>	<u>1.301</u>

Derivaten met een negatieve waarde zijn onder de overige schulden en overlopende passiva opgenomen.

Overige beleggingen

	<u>31-12-2018</u>	<u>31-12-2017</u>
Specificatie naar soort:		
Liquide middelen voor beleggingsdoeleinden	12.171	8.104
Cash collateral	13.745	5.945
	<u>25.916</u>	<u>14.049</u>

2. Vorderingen en overlopende activa

	<u>31-12-2018</u>	<u>31-12-2017</u>
Vordering op werkgevers	-	412
Aegon restitutie beheerfee	54	31
Waardeoverdrachten	23	4
Verzekeringsmaatschappij	2	-
	<u>79</u>	<u>447</u>

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

3. Overige activa

	<u>31-12-2018</u>	<u>31-12-2017</u>
Liquide middelen	<u>282</u>	<u>498</u>

Onder de liquide middelen worden opgenomen die kasmiddelen en tegoeden op bankrekeningen, die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn.

PASSIVA

4. Stichtingskapitaal en reserves

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2018	48.700
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-23.695
Stand per 31 december 2018	<u>25.005</u>
	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2017	13.825
Uit bestemming saldo van baten en lasten	34.875
Stand per 31 december 2017	<u>48.700</u>

	31-12-2018		31-12-2017	
		In %		In %
Solvabiliteit				
Pensioenvermogen	409.848	106,5	390.936	114,2
Af: technische voorzieningen	384.843	100,0	342.236	100,0
Eigen vermogen	<u>25.005</u>	6,5	<u>48.700</u>	14,2
Af: vereist eigen vermogen	81.250	21,1	74.376	21,7
Vrij vermogen	-56.245	-14,6	-25.676	-7,5
Minimaal vereist eigen vermogen	18.029	4,7	16.283	4,8
Actuele dekkinggraad		106,5		114,2
Beleidsdekkinggraad		113,1		111,3

De vermogenspositie van het pensioenfonds op 31 december 2018 kan worden gekarakteriseerd als ontoereikende solvabiliteit, evenals op 31 december 2017. Voor de berekening van het vereist eigen vermogen wordt gebruik gemaakt van het standaardmodel van DNB.

Het verloop van de actuele dekkingsgraad is als volgt:

	2018	2017
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	114,2	104,3
Premie	-0,6	1,7
Uitkeringen	0,1	-
Toeslagen	-0,1	-
Rentetermijnstructuur	-7,7	1,6
Rendement	-2,2	6,2
Overige	2,8	0,4
Dekkingsgraad per 31 december	106,5	114,2

Herstelplan

Als de beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds onder de vereiste dekkingsgraad ligt, is er sprake van een tekortsituatie en moet het pensioenfonds een herstelplan maken.

Dit was het geval aan het einde van het tweede kwartaal 2015. Een herstelplan is ingediend bij DNB en goedgekeurd in november 2015. In 2016 en 2017 zijn de herstelplannen geactualiseerd en goedgekeurd door DNB.

Op 23 maart 2018 is een geactualiseerd herstelplan ingediend. Op 18 mei 2018 heeft DNB laten weten in te stemmen met het herstelplan 2018.

Op 21 maart 2019 is het laatste geactualiseerde herstelplan ingediend. In deze prognose wordt een volledig herstel (de beleidsdekkingsgraad is hoger of gelijk dan de vereiste dekkingsgraad) bereikt ruim binnen de wettelijke termijn van 10 jaar. Op 23 mei 2019 heeft DNB laten weten in te stemmen met het herstelplan 2019.

5. Technische voorzieningen voor risico pensioenfonds

Mutatieoverzicht technische voorzieningen

	Voorziening pensioen- verplichting
Stand per 1 januari 2018	342.236
Mutatie technische voorzieningen	42.607
Stand per 31 december 2018	384.843
	Voorziening pensioen- verplichting
Stand per 1 januari 2017	323.662
Mutatie technische voorzieningen	18.574
Stand per 31 december 2017	342.236

Mutatie technische voorzieningen

	2018	2017
Pensioenopbouw	28.345	28.697
Toeslagen	336	-
Rentetoevoeging	-943	-747
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-2.290	-1.932
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	454	472
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-804	-65
Wijziging marktrente	24.749	-4.843
Wijziging actuariële uitgangspunten	-5.132	-635
Overige wijzigingen	-2.108	-2.373
	<u>42.607</u>	<u>18.574</u>

Zie voor de toelichting op de verschillende posten de toelichting van de mutatie technische voorzieningen in de staat van baten en lasten.

De voorziening pensioenverplichtingen is naar categorie van deelnemers als volgt samengesteld:

	31-12-2018		31-12-2017	
	Aantal		Aantal	
Deelnemers (inclusief arbeidsongeschikte deelnemers)	6.927	222.841	6.941	207.529
Gewezen deelnemers	8.484	125.386	7.767	103.733
Pensioengerechtigden	334	32.286	288	26.480
IBNR voorziening	-	2.530	-	2.694
Kostenvoorziening	-	1.800	-	1.800
	<u>15.745</u>	<u>384.843</u>	<u>14.996</u>	<u>342.236</u>

De methode voor de berekening van de pensioenverplichtingen is zodanig toegepast dat er geen sprake is van een financieringsachterstand.

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

Vanaf 1 januari 2011 worden arbeidsongeschiktheidrisico's grotendeels in eigen beheer gehouden, daarom is er sinds 1 januari 2011 een IBNR (incurred but not reported) voorziening gevormd. De IBNR is gebaseerd op tweemaal de risicopremie arbeidsongeschiktheid.

Er is een extra kostenvoorziening van € 1.800.000 opgenomen ten behoeve van discontinuïteit. Deze extra voorziening is niet afhankelijk van de rentestand en zal jaarlijks geëvalueerd worden.

Korte beschrijving van de pensioenregelingen

STIP voert sinds 2014 nog één pensioenregeling met actieve opbouw uit. Dit is een middelloonregeling met de volgende kenmerken:

- Pensioengevend salaris: gehele salaris met uitzondering van gratificaties, onkostenvergoedingen, tantièmes en andere emolumenten gemaximeerd op € 105.075 (2017: € 103.317).
- Pensioenleeftijd 68 jaar.
- Franchise € 13.344 (2017: € 13.123), jaarlijks aante passen aan de AOW-ontwikkeling.
- 1,875% opbouw per jaar (2017: 1,875%).
- Salaris en franchise zijn per 2010 gebaseerd op een 40 uren voltijd dienstverband.

Toeslagverlening

De ambitie van het bestuur is om de opgebouwde pensioenen van de actieve deelnemers te verhogen met de algemene CAO-loonronde bij IKEA en de pensioenen van de gewezen deelnemers en pensioengerechtigden met het afgeleide consumentenprijsindexcijfer (meetperiode oktober-oktober). De toeslagen van de slapers en pensioengerechtigden kunnen nooit meer bedragen dan die van de actieve deelnemers.

Het toeslagbeleid is met de invoering van het nFTK gewijzigd. Maatstaf voor de toeslagverlening is de beleidsdekkingsgraad. Bij een beleidsdekkingsgraad van minder dan 110% mogen geen toeslagen worden verleend. Daarboven wel, maar pas volledig als dat toekomstbestendig kan. Een toekomstbestendig toeslagbeleid houdt in:

1. Er mag geïndexeerd worden vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%.
2. Indexatie is alleen toegestaan als er voldoende vermogen is om deze indexatie ook in de toekomst te kunnen verlenen.

Inhaaltoeslagen zijn onderdeel van het toeslagbeleid. In een periode van herstel kan het bestuur besluiten tot (gedeeltelijk) toeslagverlening indien de actuele dekkingsgraad boven de herstellijn vermeerderd met 5% ligt.

Het bestuur heeft begin 2018 besloten om de opgebouwde aanspraken voor actieve deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden te verhogen, omdat de beleidsdekkingsgraad per 31 december 2017 hoger was dan 110%. Actieve deelnemers ontvingen in 2018 een toeslag van 0,11% en gewezen deelnemers en pensioengerechtigden een toeslag van 0,09%.

De beleidsdekkingsgraad per 31 december 2018 was hoger dan 110%. Hierdoor heeft het bestuur begin 2019 besloten om een toeslag te verlenen per 1 januari 2019 van 0,36% voor de actieve deelnemers en 0,29% voor de gewezen deelnemers en de pensioengerechtigden.

6. Overige schulden en overlopende passiva

	<u>31-12-2018</u>	<u>31-12-2017</u>
Derivaten in passiva	1.486	1.301
Pensioenbetalingen (inclusief afkopen)	20	20
Nog te betalen administratiekosten	78	25
Nog te betalen actuariskosten	34	36
Nog te betalen accountantskosten	40	39
Waardeoverdrachten	76	260
Loonbelasting	79	70
Verschuldigd aan werkgevers	367	980
Overlopende passiva en overige schulden	103	75
	<u>2.283</u>	<u>2.806</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

STIP wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van STIP is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de marktwaarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het pensioenfonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat STIP niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd.

Indien de solvabiliteit van STIP zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat STIP de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele indexatie van opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het pensioenfonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

	31-12-2018	31-12-2017
Het tekort op FTK grondslagen is als volgt:		
Technische voorzieningen	384.843	342.236
Buffers:		
S1 Renterisico	25.879	24.833
S2 Risico zakelijke waarden	56.009	49.585
S3 Valutarisico	8.446	5.761
S4 Grondstoffenrisico	-	-
S5 Kredietrisico	14.247	14.539
S6 Verzekeringstechnisch risico	16.371	14.731
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
Diversificatie effect	-39.702	-35.073
Totaal S (vereiste buffers)	81.250	74.376
Vereist vermogen (artikel 132 Pensioenwet)	466.093	416.612
Pensioenvermogen (totaal activa - schulden)	409.848	390.936
Tekort/Tekort	-56.245	-25.676

Bij de berekening van de buffers past het pensioenfonds de standaardmethode toe. Voor de samenstelling van de beleggingen wordt uitgegaan van de strategische beleggingsmix in de evenwichtssituatie waarbij de vereiste dekkingsgraad 121,1% (2017: 121,7%) is.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid
- premiebeleid
- herverzekeringsbeleid
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

Marktrisico's (S1 - S4)

Marktrisico omvat de mogelijkheden voor winst of verlies en omvat het prijs(koers)risico, valutarisico en het renterisico. De strategie van STIP met betrekking tot het beleggingsrisico wordt bepaald door de beleggingsdoelstellingen. Het marktrisico wordt op dagelijkse basis beheerst in overeenstemming met de aanwezige beleidskaders en richtlijnen. De overall-marktposities worden periodiek gerapporteerd aan het bestuur.

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de markttrente.

Het renterisico was in 2018, in lijn met het in de nieuwe ALM-studie bepaalde, nieuwe strategische afdekkingspercentage, 45%. Voor de renterisico-afdekking wordt gebruik gemaakt van het SLM (Strategic Liability Matching) -fonds; het SLM-fonds is een overlayfonds.

Het gewicht van de renteafdekking mag conform het huidige beleid van het pensioenfonds fluctueren met een bandbreedte van 5% boven of 5% onder de geformuleerde strategische norm. Ultimo 2018 is het percentage uitgekomen op 41%.

Alle bovenstaande afdekkingspercentages zijn gebaseerd op het marktrentekader (waarbij geen rekening wordt gehouden met de UFR). Op basis van de UFR is de rentegevoeligheid van de verplichtingen veel lager en kwam het renteafdekkingspercentage ultimo 2018 uit op 57%.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration.

	31-12-2018		31-12-2017	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Vastrentende waarden (voor afdekking)	232.089	5,9	211.116	5,5
Totaal belegd vermogen	410.284	11,7	391.496	12,0
Technische voorzieningen	384.843	29,1	342.236	28,8

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is derhalve sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de actuele marktrentestructuur) daalt en de dekkingsgraad zal stijgen. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt. De mismatch is voor een groot deel teruggebracht door het toepassen van derivaten.

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2018		31-12-2017	
	In %		In %	
Resterende looptijd < 1 jaar	6.711	2,9	4.263	2,0
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	73.825	31,8	83.825	39,7
Resterende looptijd > 5 jaar	115.193	49,6	107.603	51,0
Doorlopende looptijd Aegon Hypotheken	36.360	15,7	15.425	7,3
	<u>232.089</u>	<u>100,0</u>	<u>211.116</u>	<u>100,0</u>

S2 Risico zakelijke waarden

Prijrisico is het risico van waardewijzigingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardewijzigingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico kan worden gemitigeerd door diversificatie. In aanvulling hierop kan het prijsrisico worden gehedged door het gebruik van afgeleide financiële instrumenten (derivaten), zoals futures.

	31-12-2018		31-12-2017	
	In %		In %	
Specificatie totale beleggingen naar sector:				
Basismaterialen	7.303	1,8	9.011	2,3
Cyclische consumentengoederen	15.609	3,8	19.962	5,1
Energie	9.041	2,2	10.432	2,7
Financiële instellingen	78.253	19,1	84.850	21,7
Gezondheidszorg	18.229	4,4	17.979	4,6
Industrie	15.122	3,7	17.912	4,6
Niet-cyclische consumentengoederen	31.553	7,7	39.506	10,1
Nutsbedrijven	6.590	1,6	7.856	2,0
Overheid	123.660	30,1	101.015	25,8
Informatietechnologie	22.122	5,4	30.175	7,6
Telecommunicatie	4.620	1,1	5.007	1,3
Vastgoed	4.841	1,2	5.109	1,3
Overige sectoren	71.439	17,4	39.930	10,2
Beleggingsbankrekening	1.902	0,5	2.752	0,7
	<u>410.284</u>	<u>100,0</u>	<u>391.496</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2018		31-12-2017	
	In %		In %	
Specificatie vastgoedbeleggingen naar regio:				
Europa (euro-zone)	312	6,4	343	6,6
Europa (niet euro-zone)	118	2,4	156	3,0
Noord Amerika	2.630	53,4	2.764	52,9
Azië	1.568	31,9	1.557	29,8
Pacific	235	4,8	317	6,1
Afrika	38	0,8	66	1,3
Zuid Amerika	14	0,3	15	0,3
	<u>4.915</u>	<u>100,0</u>	<u>5.218</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2018		31-12-2017	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar regio:				
Nederland	2.165	1,5	2.551	1,6
Europa (euro-zone)	12.678	8,9	15.152	9,4
Europa (niet euro-zone)	13.481	9,4	17.456	10,7
Noord Amerika	82.930	58,1	91.082	56,7
Azië	25.052	17,6	27.733	17,3
Pacific	3.577	2,5	3.510	2,2
Afrika	1.113	0,8	1.368	0,9
Zuid Amerika	1.733	1,2	1.881	1,2
	<u>142.729</u>	<u>100,0</u>	<u>160.733</u>	<u>100,0</u>

S3 Valutarisico

Door de vermogensbeheerder wordt belegd in niet-euro genoteerde vermogenstitels. Dit wordt door de vermogensbeheerders binnen de fondsen afgedekt. Dit betekent dat het pensioenfonds indirect valutarisico loopt.

Ultimo 2018 is € 181,1 miljoen (= 44,1% van de beleggingsportefeuille) belegd in vreemde valuta (2017: € 168,4 miljoen = 43,0% van de beleggingsportefeuille).

Eind 2018 is er voor een bedrag van € 138,5 miljoen aan vreemde valuta afgedekt (2017: € 134,1 miljoen).

De beleggingen in vreemde valuta voor afdekking kunnen per categorie als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2018	31-12-2017
Vastgoedbeleggingen	4.603	4.875
Aandelen	128.177	143.079
Vastrentende waarden	32.813	20.454
Overige beleggingen	15.540	-
	<u>181.133</u>	<u>168.408</u>

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Valuta-derivaten	Nettopositie na afdekking 2018	Nettopositie na afdekking 2017
USD	109.466	-99.419	10.047	-3.633
GBP	28.312	-27.929	383	131
CAD	4.550	168	4.718	5.390
HKD	6.081	-	6.081	6.347
JPY	11.891	-11.293	598	222
KRW	2.473	-	2.473	3.136
CHF	4.079	-	4.079	4.578
SEK	1.306	-	1.306	1.561
AUD	3.396	-	3.396	3.940
TWD	2.083	-	2.083	2.262
BRL	1.334	-	1.334	1.378
ZAR	1.075	-	1.075	1.362
Overig	5.087	-	5.087	5.901
	<u>181.133</u>	<u>-138.473</u>	<u>42.660</u>	<u>32.575</u>

S5 Kredietrisico

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor STIP als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop STIP (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee Over The Counter (OTC)-derivatenposities worden aangegaan en aan herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee STIP transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten waardoor STIP financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft jegens STIP; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door STIP (via Aegon) enkel belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert.

Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot niet-beursgenoteerde beleggingen, met name OTC-derivaten, wordt door STIP (via Aegon) enkel gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten zodat posities van STIP adequaat worden afgedekt door onderpand.

	31-12-2018		31-12-2017	
		In %		In %
Specificatie vastrentende waarden naar regio:				
Nederland	69.068	29,7	36.722	17,3
Europa (euro-zone)	105.426	45,4	105.142	49,8
Europa (niet euro-zone)	23.742	10,2	34.313	16,3
Noord Amerika	17.370	7,5	22.878	10,8
Zuid Amerika	3.071	1,3	1.182	0,6
Azië	5.796	2,5	4.153	2,0
Pacific	801	0,4	2.629	1,3
Afrika	2.017	0,9	691	0,3
Gemengde fondsen	4.798	2,1	3.406	1,6
	<u>232.089</u>	<u>100,0</u>	<u>211.116</u>	<u>100,0</u>

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2018		31-12-2017	
		In %		In %
AAA	73.893	31,8	48.686	23,1
AA	85.741	36,9	60.936	28,9
A	25.285	10,9	40.854	19,4
BBB	28.600	12,3	51.488	24,4
Lager dan BBB	18.570	8,1	9.152	4,2
	<u>232.089</u>	<u>100,0</u>	<u>211.116</u>	<u>100,0</u>

Verzekeringstechnische risico's (actuariële risico's) (S6)

De belangrijkste actuariële risico's zijn de risico's van langlevens, overlijden en arbeidsongeschiktheid.

Langlevensrisico

Het langlevensrisico is het belangrijkste verzekeringstechnische risico. Langlevensrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting. Door toepassing van de Prognosetafel AG2018 en geslachts- en leeftijdsafhankelijke correctiefactoren op deze sterftekansen (Milliman Ervaringssterftemodel 2017) is het langlevensrisico volgens de huidige verwachtingen verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat STIP in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen, waarvan de voorziening groter is dan de voorziening van het latente nabestaandenpensioen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat STIP voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen ("schadereserve"). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien.

Sinds 1 januari 2011 worden arbeidsongeschiktheidsrisico's grotendeels in eigen beheer gehouden.

Daarnaast zijn grote risico's, voortvloeiend uit overlijdens- en arbeidsongeschiktheidstoezeggingen, per 1 januari 2011 herverzekerd via een stop-loss verzekering. De herverzekeringsovereenkomst is aangegaan met Zwitserleven voor de periode van 1 januari 2016 tot en met 31 december 2020.

Met de herverzekeraar zijn geen resultatendelingen overeengekomen. Is na afloop van het contract de som van de verschuldigde overlijdens- en arbeidsongeschiktheids-kapitalen groter dan de som van het jaarlijkse eigen behoud, dan wordt het verschil uitgekeerd. Het contract kent een uitlooperperiode van 24 maanden.

De jaarlijkse stop-loss premie bedraagt vanaf 2016 1,7% van de jaarpremie bij volledige herverzekering. Het eigen behoud bedraagt 100% van de jaarpremie bij volledige herverzekering.

Vanaf 2011 is er een IBNR (incurred but not reported) voorziening gevormd. Deze IBNR wordt gebaseerd op tweemaal de risicopremie arbeidsongeschiktheid. In 2018 heeft er een onttrekking van € 164.000 plaats gevonden (2017: toevoeging van € 124.000).

Toeslagrisico

Het bestuur van STIP heeft de ambitie om de opgebouwde pensioenen te indexeren. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de financiële positie. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de indexatietoezegging voorwaardelijk is.

Ultimo 2018 bedraagt de beleidsdekkingsgraad 113,1%.

De beleidsdekkingsgraad per 31 december 2018 was hoger dan 110%. Hierdoor was er financiële ruimte om per 1 januari 2019 een toeslag toe te kennen.

S7 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor STIP op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen.

Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico kan worden beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities.

Er moet eveneens rekening worden gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies.

Inzake het liquiditeitsrisico kan het volgende worden gemeld:

- Zeker tot en met het jaar 2023 (termijn ALM-studie) zullen de inkomende premies het niveau van de uitkeringen overtreffen;
- Ultimo 2018 zijn er voldoende obligaties, die onmiddellijk zonder waardeverlies verkocht kunnen worden om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren.

S8 Concentratierisico

Grote posten zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd. Als grote post wordt aangemerkt elke post die meer dan 2% van het balanstotaal uitmaakt.

Dit betreft de volgende posten:

	<u>31-12-2018</u>	<u>31-12-2017</u>
Duitsland	23.267	27.999
Frankrijk	23.131	20.719

In het algemeen geldt dat concentratierisico kan optreden als een adequate spreiding van activa en passiva ontbreekt. Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. Een portefeuille van leningen die sterk sectorgebonden is, kan door deze sectorconcentratie een verhoogd risico lopen. Indien aandelen in dezelfde sector worden aangehouden is sprake van een cumulatief concentratierisico.

De blootstelling aan Aegon N.V. heeft betrekking op:

- deposito's binnen de beleggingsfondsen,
- valutaderivaten door Aegon Treasury afgesloten.

S9 Operationeel risico

Operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door STIP beheerst door het stellen van kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur.

Systeemrisico

Systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert, waardoor beleggingen van STIP niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor STIP niet beheersbaar.

Specifieke financiële instrumenten (derivaten)

Voor de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt tevens gebruikgemaakt van financiële derivaten. Als hoofdregel geldt, dat derivaten uitsluitend worden gebruikt voor zover dit passend is binnen het algemene beleggingsbeleid. De portefeuillestructuur en het risicoprofiel, berekend inclusief de economische effecten van derivaten, dienen zich binnen de door het bestuur vastgestelde grenzen (limieten) te bevinden.

Het pensioenfonds gebruikt derivaten hoofdzakelijk om de hiervoor vermelde vormen van marktrisico zo veel mogelijk af te dekken. Een van de belangrijkste risico's bij derivaten is het kredietrisico. Dit is het risico dat tegenpartijen niet aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen. Dit risico wordt beperkt door alleen transacties aan te gaan met te goeder naam en faam bekend staande partijen. Verder wordt bij grote openstaande derivatenposities onderpand verkregen. Deze posities worden op dagbasis (indien nodig) aangevuld.

Gebruik kan worden gemaakt van onder meer de volgende instrumenten.

- Futures: dit zijn standaard beursgenoteerde instrumenten waarmee snel posities kunnen worden gewijzigd. Futures worden gebruikt voor het tactische beleggingsbeleid. Tactisch beleggingsbeleid is slechts zeer beperkt mogelijk binnen de grenzen van het strategische beleggingsbeleid.
- Putopties op aandelen: dit betreft al dan niet beursgenoteerde opties waarmee het pensioenfonds het neerwaartse koersrisico van de aandelenportefeuille kan beperken. Voor deze opties wordt bij de verwerving een premie betaald die onder meer afhankelijk is van het actuele koersniveau van de onderliggende index, de looptijd van de opties en de uitoefenprijs van de opties.
- Valutatermijncontracten: dit zijn met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het verkopen van een valuta en de aankoop van een andere valuta, tegen een vooraf vastgestelde prijs en op een vooraf vastgestelde datum. Door middel van valutatermijncontracten worden valutarisico's afgedekt.
- Renteswaps: dit betreft met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het uitwisselen van rentebetalingen over een nominale hoofdsom. Door middel van swaps kan het pensioenfonds de rentegevoeligheid van de portefeuille beïnvloeden.

Verbonden partijen

Identiteit van verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen de verbonden partijen tussen STIP en de sponsor, de aangesloten ondernemingen en hun bestuurders.

Transacties met bestuurders

Per 1 juli 2014 is het beloningsbeleid voor het dagelijks bestuur, overige bestuursleden, aspirant bestuursleden en leden van de BAC aangepast. De vergoeding is gebaseerd op vaste bedragen. Bestuursleden namens de deelnemers of pensioengerechtigden ontvangen hun vergoeding rechtstreeks. De werkgever heeft recht op de vergoeding voor de bestuursleden namens de werkgever, maar heeft deze in 2018 en 2017 niet geclaimd.

Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op, (voormalige) bestuurders.

Overige transacties met verbonden partijen

Betreffende de uitvoeringsovereenkomst tussen STIP en werkgevers met betrekking tot de financiering van de aanspraken en de uitvoering van de regeling wordt verwezen naar de uitvoeringsovereenkomst.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Langlopende contractuele verplichtingen

STIP is contracten aangegaan met serviceorganisaties. Deze contracten zijn voor alle partijen niet direct opzegbaar.

- Het pensioenfonds heeft een uitbestedingsovereenkomst afgesloten met Achmea Pensioenservices voor een periode van twee jaar met ingang van 1 januari 2017. Januari 2019 is deze overeenkomst verlengd voor een periode van drie jaar. Einddatum van deze overeenkomst is dus 31 december 2021. De totale verplichting ultimo 2018 bedraagt ongeveer € 2.516.000 inclusief BTW (vaste vergoeding inclusief bestuursondersteuning).
- STIP heeft het overlijdensrisico en het arbeidsongeschiktheidsrisico herverzekerd bij Zwitserleven. De overeenkomst, een stop-loss contract, is aangegaan voor de periode van 1 januari 2016 tot en met 31 december 2020. De totale verplichting voor de resterende looptijd bedraagt ultimo 2018 ongeveer € 140.000.

Aankopen uit hoofde van beleggingen

Ultimo december 2018 zijn er aangegane verplichtingen voor investeringen in

- AeAM Dutch Mortgage Fund 2 voor € 15 miljoen

Gebeurtenissen na balansdatum

Toeslagverlening

In januari 2019 heeft het bestuur besloten de aanspraken en rechten te indexeren per 1 januari 2019 met 0,36% voor actieve deelnemers en 0,29% voor gewezen deelnemers en pensioengerechtigden.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

7. Premiebijdragen voor risico pensioenfonds (van werkgevers en werknemers)

	2018	2017
Premiebijdragen werkgevers	24.032	27.997
Premiebijdragen werknemers	7.954	9.576
	<u>31.986</u>	<u>37.573</u>

De deelnemersbijdrage in 2018 (en 2017) is 25% van de doorsneepremie en komt op 7,6% (2017: 9,7%) van de pensioengrondslag.

De kostendeekkende, gedempte kostendeekkende en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

	2018	2017
Kostendeekkende premie	36.614	37.573
Gedempte kostendeekkende premie	25.269	-
Feitelijke premie	31.986	37.573

De kostendeekkende premie, de gedempte kostendeekkende premie en de feitelijke premie bestaan uit de volgende componenten:

1. de actuariel benodigde premie voor inkoop van de onvoorwaardelijke pensioendelen (op basis van marktwaarde en voorgeschreven parameters), inclusief kostenopslagen
2. een opslag voor de uitvoeringskosten
3. een solvabiliteitsopslag

De samenstelling van de kostendeekkende premie is als volgt:

	2018	2017
Actuariel benodigde koopsom	29.043	29.411
Opslag voor uitvoeringskosten	1.269	1.133
Solvabiliteitsopslag	6.302	7.029
	<u>36.614</u>	<u>37.573</u>

Component 3 wordt niet in de voorziening pensioenverplichtingen opgenomen.

Bij de bepaling van de actuariel benodigde premie (component 1) voor enig jaar wordt uitgegaan van de actuariële grondslagen per 31 december van het voorgaande jaar. Hieronder valt onder andere de marktrente (= de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur (RTS)). De solvabiliteitsopslag (component 3) zorgt ervoor dat bij de inkoop van nieuwe aanspraken de dekkingsgraad op het benodigde peil blijft. Het pensioenfonds dient immers ook voor de nieuwe aanspraken over een extra vermogen te beschikken, welke niet in de componenten 1 en 2 is opgenomen.

De Pensioenwet vereist dat de premie een toeslag bevat om de reserves in stand te houden. De hoogte van deze solvabiliteitsopslag bij het pensioenfonds hangt af van het strategisch beleggingsbeleid. Dit houdt in dat voor de berekening van de kostendeekkende premie 2018 een solvabiliteitsopslag van 21,7% van de inkoopkosten inclusief risicopremies is gehanteerd (2017: 23,9%).

De Pensioenwet staat toe dat een pensioenfonds een gedempte kostendeekkende premie hanteert. STIP maakt sinds 1 januari 2018 gebruik van deze mogelijkheid.

Bij de bepaling van de gedempte kostendeekkende premie wordt gebruik gemaakt van het verwacht rendement.

	2018	2017
Actuarieel benodigde koopsom	12.731	-
Opslag voor uitvoeringskosten	1.269	-
Solvabiliteitsopslag	2.763	-
Toeslagen (gefinancierd uit premie)	8.506	-
	<u>25.269</u>	<u>-</u>

De samenstelling van de gedempte kostendeekkende premie is als volgt:

8. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds

2018	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten van vermogens- beheer	Totaal
Aandelen	-	-14.980	-	-14.980
Vastrentende waarden	393	6.967	-	7.360
Overige beleggingen	-7	-	-	-7
Overige opbrengsten en lasten	-6	-	-828	-834
	<u>380</u>	<u>-8.013</u>	<u>-828</u>	<u>-8.461</u>

Het beleggingsresultaat is niet op basis van het doorkijkprincipe.

Ontvangen en betaalde rente aangaande de bankrekeningcourant, waardeoverdrachten, verzekeringsmaatschappijen e.d. worden opgenomen onder overige opbrengsten en lasten.

Een betrouwbare toerekening van de kosten vermogensbeheer naar de beleggingscategorieën is niet mogelijk. De kosten vermogensbeheer bestaan uit kosten doorberekend door Aegon voor vermogensbeheer en rapportages, door Mercer voor beleggingsadvies en betaalde leden van de BAC.

De transactiekosten op factuurbasis zijn € 0 (2017: € 0).

2017	Directe beleggingsopbrengsten	Indirecte beleggingsopbrengsten	Kosten van vermogensbeheer	Totaal
Aandelen	-	22.894	-	22.894
Vastrentende waarden	-5.716	1.716	-	-4.000
Overige beleggingen	-7	1.007	-	1.000
Overige opbrengsten en lasten	-6	-	-781	-787
	<u>-5.729</u>	<u>25.617</u>	<u>-781</u>	<u>19.107</u>

De negatieve directe beleggingsopbrengst bij vastrentende waarden is het gevolg van een bijstortingsverplichting in het AeAM Strategic Liability Matching Fund (SLM-fonds) in 2017.

9. Pensioenuitkeringen

	2018	2017
Ouderdomspensioen	1.068	913
Partnerpensioen	462	376
Wezenpensioen	15	20
Prepensioen	39	21
WIA uitkeringen	43	50
	<u>1.627</u>	<u>1.380</u>
Afkopen	690	527
	<u>2.317</u>	<u>1.907</u>

De toeslag op de pensioenuitkeringen bedraagt per 1 januari 2018 zoals vastgesteld door het bestuur 0,09% (2017: 0,00%).

De post "Afkopen" betreft de afkoop van pensioenen die lager zijn dan € 474,11 (2017: € 467,89) per jaar, de afkoopgrens, overeenkomstig de Pensioenwet (artikel 66).

10. Pensioenuitvoeringskosten

	2018	2017
Administratiekosten en bestuursondersteuning	918	817
Actuariële kosten (certificering)	16	20
Actuariële kosten (advisering)	58	82
Advieskosten	113	9
Bestuurskosten	88	104
Accountantskosten	39	39
Communicatiekosten	37	44
Overige kosten	46	56
	<u>1.315</u>	<u>1.171</u>

De administratiekosten 2018 waren hoger dan in 2017 door éénmalige verrichtingen ten aanzien van de deelnemersadministratie; o.a. aanpassen pensioenleeftijd.

De advieskosten waren in 2018 hoger dan in 2017; er heeft een ALM-studie plaatsgevonden en het pensioenfonds is gestart met het actualiseren van het Integraal Risicomanagement in 2018.

De bestuurskosten zijn in 2018 lager dan in 2017 vanwege één betaald bestuurder minder.

Samenstelling accountantskosten:

	2018	2017
Onderzoek van de jaarrekening - verslagjaar	40	39

De controlewerkzaamheden zijn voor de verslagjaren 2018 en 2017 uitgevoerd door KPMG Accountants N.V.

Personeelsleden

Bij het pensioenfonds zijn geen werknemers in dienst.

Bezoldiging bestuurders

Per 1 juli 2014 is het beloningsbeleid aangepast voor bestuursleden en leden van de Beleggingsadviescommissie (BAC). Voorzitter en secretaris ontvangen maximaal € 27.600, overige bestuursleden maximaal € 12.000 en aspirant bestuursleden maximaal € 6.000 per jaar. Leden van de BAC ontvangen daar bovenop een maximale jaarvergoeding van € 6.400. Deze bedragen zijn zonder eventuele BTW.

In 2018 is er € 53.796 (inclusief BTW) opgenomen in de resultatenrekening als beloning aan bestuursleden voor bestuurs- en BAC-werkzaamheden (2017: € 65.796).

11. Mutatie technische voorzieningen voor risico pensioenfonds

	2018	2017
Pensioenopbouw	28.345	28.697
Toeslagen	336	-
Rentetoevoeging	-943	-747
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-2.290	-1.932
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	454	472
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-804	-65
Wijziging marktrente	24.749	-4.843
Wijziging actuariële uitgangspunten	-5.132	-635
Overige wijzigingen	-2.108	-2.373
	<u>42.607</u>	<u>18.574</u>

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariële berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen.

Toeslagen

Deze post bestaat uit de lasten van de in het boekjaar toegekende toeslagen uit hoofde van de voorwaardelijke toeslagverlening. Het bestuur heeft in het boekjaar besloten per 1 januari 2018 0,09% toeslag toe te kennen aan gewezen deelnemers en pensioengerechtigden en 0,11% aan actieve deelnemers.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen zijn opgerent met -0,260% (2017: -0,217%), zijnde de eenjaarsrente per 31 december 2017.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen van de verslagperiode.

Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten

Toekomstige uitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de kosten van de verslagperiode.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur.

Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente.

Wijziging overige actuariële uitgangspunten

Jaarlijks worden de actuariële grondslagen en/of methoden beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien van sterfte, langlevens, arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor de gehele bevolking als voor de populatie van STIP.

De vaststelling van de toereikendheid van de voorziening pensioenverplichtingen is een inherent onzeker proces, waarbij gebruik wordt gemaakt van schattingen en oordelen door het bestuur van STIP. Het effect van deze wijzigingen wordt verantwoord in het resultaat op het moment dat de actuariële uitgangspunten worden herzien.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen. Vanaf boekjaar 2018 is de grondslag voor overlevingskansen gebaseerd op de Prognosetafel AG2018. De wijziging van prognosetafel AG2016 naar prognosetafel AG2018 heeft een positief resultaat van € 5,132 miljoen opgeleverd.

Vanaf boekjaar 2017 zijn de sterftetekansen gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van het pensioenfonds door gebruik te maken van de correctiefactoren volgens het Milliman Ervaringssterfmodel 2017. En vanaf boekjaar 2017 worden de partnerfrequenties CBS 2013-2017 toegepast.

Overige wijzigingen

	2018	2017
Resultaat op kanssystemen:		
Resultaat op sterfte	-111	-1.560
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	-1.759	-1.187
Resultaat op mutaties	-238	-79
Resultaat op overige technische grondslagen	-	453
	<u>-2.108</u>	<u>-2.373</u>

Het resultaat op mutaties wordt voornamelijk veroorzaakt door de aanpassing van de expiratedatum voor het ANW bij twee polissen in 2018. Hierdoor was eerder de voorziening te hoog.

12. Saldo overdrachten van rechten voor risico pensioenfonds

	2018	2017
Inkomende waardeoverdrachten	253	435
Uitgaande waardeoverdrachten	-1.163	-519
	<u>-910</u>	<u>-84</u>
	2018	2017
Wijziging technische voorziening inzake overdracht van rechten:		
- toevoeging aan de technische voorzieningen	265	376
- onttrekking aan de technische voorzieningen	-1.069	-441
	<u>-804</u>	<u>-65</u>
	2018	2017
Het resultaat op de waardeoverdrachten is als volgt:		
- overgenomen pensioenverplichting	-12	59
- overgedragen pensioenverplichting	-94	-78
	<u>-106</u>	<u>-19</u>

13. Herverzekeringen

	2018	2017
Premies voor herverzekering	<u>71</u>	<u>69</u>

Belastingen

De activiteiten van STIP zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

Bestemming saldo van baten en lasten

Het bestuur heeft besloten om het negatief saldo baten en lasten van € 23.695.000 te onttrekken aan de Algemene Reserve.

Vaststelling van de jaarrekening door het bestuur

Het bestuur van Stichting IKEA Pensioenfonds heeft de jaarrekening 2018 vastgesteld in de vergadering van 13 juni 2019.

Stichting IKEA Pensioenfonds
Amsterdam, 13 juni 2019

Het bestuur

Albert Martens (voorzitter)

Angénis van den Clooster (secretaris)

Henk van der Meer

Mariska Zegwaard

Rob Werkman

7 ACTUARIËLE VERKLARING

Opdracht

Door Stichting IKEA Pensioenfonds te Amsterdam is aan Milliman Pensioenen v.o.f. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2018.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaaris ben ik onafhankelijk van Stichting IKEA Pensioenfonds zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Omdat Milliman Pensioenen v.o.f. beschikt over een door de toezichthouder goedgekeurde gedragscode, is het toegestaan dat andere actuarissen en deskundigen aangesloten bij Milliman Pensioenen v.o.f. wel andere werkzaamheden verrichten voor het pensioenfonds.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 4.100.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 204.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar hoger dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet met uitzondering van artikel 132.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, doch hoger dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting IKEA Pensioenfonds is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

Amsterdam, 13 juni 2019

drs. R. van der Meer AAG

verbonden aan Milliman Pensioenen v.o.f.

Aan: het Bestuur van Stichting IKEA Pensioenfonds

Verklaring over de in het jaarrapport opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarrapport opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting IKEA pensioenfonds per 31 december 2018 en van het resultaat over 2018, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

Wat we gecontroleerd hebben

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Stichting IKEA Pensioenfonds ('de Stichting') te Amsterdam gecontroleerd.

De jaarrekening omvat:

- 1 de balans per 31 december 2018;
- 2 de staat van baten en lasten over 2018;
- 3 het kasstroomoverzicht over 2018; en
- 4 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Stichting zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Controleaanpak

Samenvatting

MATERIALITEIT

- Materialiteit van EUR 4,1 miljoen
- circa 1% van het pensioenvermogen

KERNPUNT

- De waardering van technische voorzieningen

GOEDKEUREND OORDEEL

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 4,1 miljoen (2017: EUR 3,9 miljoen). Voor de bepaling van de materialiteit wordt uitgegaan van het pensioenvermogen (bestaande uit de algemene reserves en de technische voorzieningen) per 31 december 2018 [circa 1,0%]. Wij beschouwen het pensioenvermogen als de meest geschikte benchmark, omdat het pensioenvermogen een bepalende factor is in de berekening van de beleidsdekkingsgraad die de financiële positie van de Stichting weergeeft. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij hebben met het bestuur afgesproken dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de EUR 204.000 rapporteren aan het bestuur alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Reikwijdte van de controle

Uitbesteding van bedrijfsprocessen aan dienstverleners

De Stichting heeft het beheer van de beleggingen uitbesteed aan Aegon Investment Management B.V.. De pensioenadministratie is uitbesteed aan Achmea Pensioenservices N.V.. De jaarrekening wordt opgesteld op basis van informatie over de beleggingen en beleggingsopbrengsten die is verstrekt door Aegon Investment Management B.V. en informatie over de technische voorzieningen, premiebijdragen en pensioenuitkeringen en overige financiële posten die is verstrekt door Achmea Pensioenservices N.V..

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor het verwerven van inzicht in de aard en de significantie van de door de dienstverleners verleende diensten en in het effect ervan op de voor de controle relevante interne beheersing van de Stichting. Op basis hiervan identificeren wij de risico's op een afwijking van materieel belang en zetten wij controlewerkzaamheden op en voeren wij deze uit om op deze risico's in te spelen.

Bij de uitvoering van onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden en bevindingen van andere onafhankelijke accountants inzake de voor de Stichting relevante interne beheersingsmaatregelen van Aegon Investment Management B.V. en Achmea Pensioenservices N.V., zoals weergegeven in de specifiek daarvoor opgestelde (ISAE 3402 type II-)rapportages.

Onze controlewerkzaamheden bestaan uit het bepalen van de minimaal verwachte interne beheersingsmaatregelen en het bespreken van de beheersomgeving bij de dienstverlener met vertegenwoordigers van de dienstverlener. Op basis daarvan evalueren wij, de in de ISAE 3402-rapportage beschreven interne beheersingsmaatregelen, de verrichte werkzaamheden ter toetsing van de effectieve werking gedurende 2018 en de uitkomsten daarvan. Ook beoordelen wij de evaluatie door het bestuur van de kwaliteit van de uitbesteding aan Aegon Investment Management B.V. en Achmea Pensioenservices N.V..

Wij hebben eigen gegevensgerichte analyses uitgevoerd waarbij wij de uitkomsten van directe beleggingsopbrengsten, premiebijdragen en uitkeringen hebben getoetst op basis van verwachtingen die wij zelf hiervoor hebben ontwikkeld. Wij hebben door middel van deelwaarnemingen beleggingen, beleggingsstromen, mutaties in de pensioenadministratie, premiebijdragen en uitkeringen aan de hand van brondocumentatie bij de dienstverlener onderzocht.

Door bovengenoemde werkzaamheden op de uitbestede bedrijfsprocessen en aanvullende eigen werkzaamheden hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de beleggingen, beleggingsstromen en -opbrengsten, (mutaties in) deelnemergegevens en aanspraken die resulteren in (wijzigingen in) de technische voorzieningen, premiebijdragen en uitkeringen verkregen.

Het kernpunt van onze controle

In het kernpunt van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het belangrijkste waren tijdens onze controle van de jaarrekening. Het kernpunt van onze controle hebben wij met het bestuur gecommuniceerd, maar vormt geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot dit kernpunt bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van het kernpunt moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijk oordeel over het kernpunt.

De waardering van de technische voorzieningen

Omschrijving

De technische voorzieningen vormen een significante post op de balans van de Stichting en worden gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De waardering van de technische voorzieningen komt tot stand door middel van een berekening waarin aanspraakgegevens van deelnemers met behulp van belangrijke schattingen over levensverwachtingen, kostenniveaus en arbeidsongeschiktheid worden vertaald naar verwachte toekomstige kasstromen (uitkeringen). De kasstromen worden contant gemaakt tegen de marktrente (rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door De Nederlandsche Bank).

Het maken van de schattingen vergt een hoge mate van oordeelsvorming van het bestuur, waarbij gebruik wordt gemaakt van actuariële modellen en het bestuur zich laat adviseren door actuariële deskundigen. Gezien de complexiteit en de invloed hiervan op de hoogte van de technische voorzieningen, het saldo van baten en lasten, het eigen vermogen en de beleidsdekkingsgraad, vormde de waardering van de technische voorzieningen een kernpunt in onze controle.

Het bestuur heeft in de toelichting op de specifieke grondslagen de waarderingsgrondslagen en veronderstellingen voor de technische voorzieningen opgenomen. Uit deze toelichting blijkt dat schattingswijzigingen hebben plaatsgevonden. In noot beleid en risicobeheer (risicoparagraaf) is de gevoeligheid van de berekening van de technische voorzieningen voor schattingen uiteengezet.

Het evalueren van de waarderingsgrondslagen en het vaststellen van de juistheid en toereikendheid van de toelichtingen vormden onderdeel van onze werkzaamheden.

Onze aanpak

Bij onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden van de certificerende actuaris die door de Stichting is aangesteld. Wij hebben bij aanvang van de controle en bij afronding ervan afstemming gehad met de certificerende actuaris over de te volgen aanpak, de aandachtspunten en de uitkomsten.

Wij hebben de door het bestuur gehanteerde schattingsmethoden en veronderstellingen geëvalueerd. Hierbij hebben wij de consistentie, prudentie en actualiteit van de schattingsmethode en veronderstellingen betrokken. Wij hebben de onderbouwing van de veronderstellingen door het bestuur geëvalueerd aan de hand van een toetsing van de historische betrouwbaarheid daarvan en algemeen geactualiseerde uitgangspunten zoals overlevingskansen. De gehanteerde schattingsmethoden en veronderstellingen hebben wij besproken met de certificerende actuaris. Wij hebben de actuariële verklaring zoals opgenomen in de overige gegevens en de werkzaamheden in het dossier van de certificerende actuaris geëvalueerd.

Onze werkzaamheden omvatten verder het evalueren van de uitkomst van de actuariële analyse van het resultaat in relatie tot eerder gemaakte schattingen en kasstroomprojecties. Bij de uitvoering van deze werkzaamheden hebben wij gebruikgemaakt van een eigen actuaris.

Onze observatie

Wij vinden de waardering van de technische voorzieningen evenwichtig bepaald en de toelichting toereikend.

Verklaring over de in het jaarrapport opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarrapport andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens;
- bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder de informatie zoals vereist door Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de Stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsels moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de Stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de Stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de Stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een entiteit haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Amstelveen, 13 juni 2019

KPMG Accountants N.V.

F.M. van den Wildenberg RA

BIJLAGEN

1 VERLOOPSTAAT DEELNEMERS

	2018		2017	
	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal
Deelnemers				
Stand vorig boekjaar		6.941		6.631
Nieuwe toetredingen	1.692		1.799	
Ontslag met premievrije aanspraak	-1.676		-1.460	
Ingang pensioen	-18		-17	
Revalidering	-5		-5	
Overlijden	-6		-4	
Waardeoverdracht	-1		-	
Andere oorzaken	-		-3	
		-14		310
Stand einde boekjaar		6.927		6.941
Gewezen deelnemers				
Stand vorig boekjaar		7.767		7.147
Toetreding/herintreding	-117		-141	
Ingang pensioen	-30		-32	
Revalidering	5		5	
Overlijden	-7		-11	
Ontslag met premievrije aanspraak	1.541		1.360	
Waardeoverdrachten	-69		-40	
Afkopen	-547		-465	
Andere oorzaken	-59		-56	
		717		620
Stand einde boekjaar		8.484		7.767
Pensioentrekenden				
Stand vorig boekjaar		288		231
Ingang pensioen	48		49	
Overlijden	-1		-3	
Afkoop	-10		-9	
Toekenning nabestaandenpensioen	14		24	
Overige oorzaken	-5		-4	
		46		57
Stand einde boekjaar		334		288
		15.745		14.996

2 VERKLARENDE BEGRIPPENLIJST

Deze lijst legt uit wat er met een woord bedoeld wordt, het zijn geen definitives.

ABTN

De actuariële en bedrijfstechnische nota is een belangrijk document, waarin het beleid en de organisatie van STIP worden beschreven. Elk pensioenfonds moet een dergelijke ABTN hebben.

Actieve deelnemer

Werknemer die in de pensioenregeling pensioen opbouwt.

Actuariële grondslagen

Gegevens als sterftekansen, arbeidsongeschiktheidskansen, rekenrente en kosten die gebruikt worden om vast te stellen hoeveel geld er nodig is om de pensioentoezeggingen te kunnen waarmaken.

Actuaris

Verzekeringswiskundige, die voor het pensioenfonds bepaalt hoe hoog de premie is, risicoanalyses maakt en bepaalt welk bedrag voor toekomstige verplichtingen moet worden gereserveerd.

Afkoop

Bij afkoop wordt de afkoopwaarde van de pensioenaanspraken in één keer uitgekeerd, de pensioenvoorziening is dan definitief beëindigd.

ABS (Asset Backed Securities)

Asset-backed security, vaak afgekort tot ABS, is een financieel instrument / zekerheid dat wordt gefinancierd met de kasstroom (inkomsten) gegenereerd uit een portefeuille van activa. Deze activa zijn verstrekt als zakelijk onderpand. Vaak betreft het hier een groep van kleine, illiquide activa die individueel niet, maar samengevoegd wel, verhandeld kunnen worden.

AFM

De Autoriteit Financiële Markten (AFM) houdt toezicht op de financiële markten in Nederland. Het gaat dan om het gedrag van en de informatieverstrekking door de aanbieders van financiële producten en diensten en ondernemingen die effecten uitgeven.

ALM studie

Het doen van een Asset Liability Management studie is het proces van het krijgen van inzicht in de onderlinge afhankelijkheden in de ontwikkeling van pensioenen en beleggingen.

Beleggingsmandaat

De voorwaarden die STIP stelt aan de vermogensbeheerder (AEGON) voor de beleggingen namens STIP, bijvoorbeeld hoeveel procent van het vermogen belegd wordt in vastrentende waarden, aandelen, etc. (ook wel beleggingsmix).

Benchmark

Een benchmark is een maatstaf ter vergelijking van het beleggingsresultaat. Voor aandelenbeleggingen is de benchmark vaak een aandelenindex, bijvoorbeeld de AEX.

Bepaalde partnersysteem

Systeem voor reservering voor partnerpensioenen waarbij alleen gereserveerd wordt indien de deelnemer daadwerkelijk gehuwd is of een geregistreerd partnerschap is aangegaan.

Bruto koopsom / Netto koopsom

De bruto koopsom is de netto koopsom verhoogd met relevante opslagen, zoals een opslag voor toekomstige uitvoeringskosten.

De netto koopsom bestaat uit de kosten voor de aangroei van pensioenaanspraken voor het lopende jaar dan wel de periode tot pensionering.

Collateral

In onderpand gegeven of gekregen zekerheden (cash of effecten) ter dekking van verplichtingen.

Contante waarde

Het bedrag dat nodig is om in de toekomst een of meer betalingen mee te kunnen verrichten, waarbij rekening is gehouden met toekomstige rente. Binnen de pensioenregeling wordt met dit bedrag vaak de contante waarde van het toekomstig pensioen bedoeld.

COR

Centrale Ondernemingsraad van IKEA Nederland.

Credit default swaps

Dit zijn overeenkomsten tussen partijen waarbij het kredietrisico van een derde partij tegen betaling van een premie geheel of gedeeltelijk wordt overgedragen. In de praktijk komt het neer op een verzekering op een obligatie of hypotheeklening.

Credits

Engelse benaming voor bedrijfsobligaties. Verzamelnaam voor vastrentende beleggingen die uitgegeven worden door bedrijven met uiteenlopende kredietwaardigheid (kredietrating).

Dekkingsgraad

De **aanwezige of actuele dekkingsgraad** is de verhouding tussen enerzijds de contante waarde van de op dat moment geldende reglementaire pensioenaanspraken en anderzijds het aanwezige vermogen. Het aanwezige vermogen is de som van de waarde van de beleggingen, vorderingen, liquide middelen verminderd met de schulden.

Onder het nieuwe FTK (Financieel Toetsingskader) moeten pensioenfondsen ook hun **beleidsdekkingsgraad** berekenen. De beleidsdekkingsgraad wordt berekend door het gemiddelde te nemen van de aanwezige dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden. Deze beleidsdekkingsgraad is minder afhankelijk van dagkoersen. Het pensioenfonds is wettelijk verplicht om de beleidsdekkingsgraad te gebruiken als basis voor bepaalde beleidsbeslissingen.

De **vereiste dekkingsgraad** geeft aan hoe hoog de beleidsdekkingsgraad van een pensioenfonds wettelijk moet zijn. Is de beleidsdekkingsgraad hoger dan de vereiste dekkingsgraad, dan beschikt het pensioenfonds over een financiële buffer die voldoende is. Deze buffer dient om schommelingen in de waarde van de beleggingen en de verplichtingen op te vangen. Is de beleidsdekkingsgraad lager dan de vereiste dekkingsgraad, dan is de buffer onvoldoende groot.

Vanaf 2015 moet de **reële dekkingsgraad** per jaareinde worden gerapporteerd aan De Nederlandsche Bank. In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting.

De Nederlandsche Bank (DNB)

Verantwoordelijk voor het toezicht op de degelijkheid van financiële instellingen. Vanuit deze functie houdt de DNB onder andere toezicht op pensioenfondsen en verzekeraars.

Derivaten

Een derivaat geeft de koper het recht om iets voor een bepaalde koers te kopen of te verkopen. De waarde van een derivaat hangt af van de onderliggende waarde zoals de waarde van een aandeel, grondstof of vreemde valuta.

Bekende financiële derivaten zijn opties, swaps, futures, valutatermijncontracten e.d.

Doorkijkprincipe

Bij het doorkijkprincipe worden voor de beleggingsfondsen de aard en de samenstelling van de onderliggende beleggingen ook bekeken.

Emerging market debt (EMD)

Obligaties van landen met opkomende economieën (EMD).

Extern toezicht

Toezicht op het pensioenfonds door DNB en AFM.

FNV

FNV is de grootste vakbond in de marktsector.

Franchise

Dit is het deel van je maximum pensioengevend salaris waarover je geen pensioen opbouwt. Je bouwt hierover geen pensioen op, omdat je vanaf je 67ste een AOW-uitkering ontvangt van de overheid.

Futures

Dit is een financieel contract tussen 2 partijen die zich verbinden om op een bepaald tijdstip een bepaalde hoeveelheid van een product of financieel instrument te verhandelen tegen een vooraf bepaalde prijs. Men komt dus een transactie in de toekomst overeen.

Geamortiseerde kostprijs

Bedrag waarvoor activa (vordering) of passiva (schuld) op de balans is komen te staan, verminderd met eventuele aflossingen, waardeverminderingen of oninbaarheid.

Gewezen deelnemer

Een persoon die uit dienst is gegaan bij IKEA en voor wie niet langer pensioenpremie wordt betaald en dus geen pensioen meer opbouwt, maar wel pensioen krijgt op de pensioendatum. Ook bekend als slaper.

Haalbaarheidstoets

De haalbaarheidstoets, ingevoerd ter vervanging van de continuïteitsanalyse, is een wettelijk verplichte toets waarmee je als pensioenfonds bekijkt of je over een periode van 60 jaar het resultaat behaalt waar je naar streeft en welke risico's daarbij spelen.

Herstelplan

Als een pensioenfonds in onderdekking raakt (niet beschikt over voldoende vermogen om op lange termijn aan alle verplichtingen te kunnen voldoen), moet dit gemeld worden bij de DNB en een herstelplan worden gemaakt. In het herstelplan legt het pensioenfonds uit welke maatregelen het neemt om te zorgen dat er weer voldoende vermogen in het pensioenfonds komt.

High Yield

Obligaties worden bestempeld als high yield als ze zijn uitgegeven door minder kredietwaardige bedrijven. Het verwachte rendement maar ook het risico op dergelijke leningen is hoger dan op credits en staatsleningen.

IBNR

IBNR staat voor Incurred But Not Reported. Dit zijn schades die zich wel hebben voorgedaan, maar die nog niet gemeld of bekend zijn.

Het pensioenfonds houdt een voorziening aan voor het risico dat (zieke) deelnemers die zich bevinden in de periode van verplichting tot loondoorbetaling, binnen twee jaar arbeidsongeschikt worden.

Intern toezicht

Het kritisch bekijken van het functioneren van het bestuur door onafhankelijke deskundigen. Bij STIP wordt dit gedaan door de visitatiecommissie.

Kasstroomoverzicht indirect/direct

Een kasstroomoverzicht is een overzicht van de geldmiddelen die in een verslagperiode beschikbaar zijn gekomen en waarvoor deze geldmiddelen gebruikt zijn, ingedeeld naar de verschillende activiteiten.

Bij de indirecte methode kunnen alle gegevens afgeleid worden uit de jaarrekening. Dit in tegenstelling tot de directe methode waar een extra informatiestroom over uitgaven en ontvangsten noodzakelijk is.

Bij de directe methode worden alle werkelijke ontvangsten en uitgaven in de verslagperiode opgenomen.

Latent nabestaandenpensioen

Een nabestaandenpensioen dat pas ingaat nadat de hoofdverzekerde overlijdt. Latent komt erop neer dat het pensioen niet voor de hoofdverzekerde is, maar voor de partner.

Middeloonregeling

Veel voorkomende pensioenregeling waarbij je pensioen jaarlijks berekend wordt aan de hand van het salaris in dat jaar. De pensioenregeling, die wordt uitgevoerd door STIP, is ook een middeloonregeling en geldt voor de meeste deelnemers.

Obligatie

Schuldbrief uitgegeven door een bedrijf of instelling, die verhandeld kan worden op de beurs. De obligatiehouder ontvangt rente, aan het einde van de looptijd van de obligatie wordt de hoofdsom terugbetaald.

Onbepaalde partnersysteem

Systeem voor partnerpensioen waarbij er vanuit wordt gegaan dat een bepaald deel van de deelnemers een partner heeft voor wie een partnerpensioen moet worden verzekerd. Op het moment van overlijden van een deelnemer wordt pas onderzocht of deze al dan niet een pensioengerechtigde partner nalaat.

Pensioenovereenkomst

Overeenkomst tussen werkgever en werknemer, waarin afgesproken wordt hoe de pensioenregeling er uit ziet. Het pensioenfonds vertaalt de pensioenovereenkomst in een pensioenreglement.

Pensioenpremie

Het bedrag dat IKEA betaalt aan STIP om de op te bouwen pensioenaanspraken te financieren.

IKEA verhaalt een deel van de premie op de werknemers, dit heet werknemersbijdrage. De werknemersbijdrage wordt maandelijks op het salaris ingehouden.

Pensioenreglement

Algemene beschrijving van de pensioenregeling die in het betreffende bedrijf, beroepsgroep of bedrijfstak geldt. Daarin is vermeld wie deelnemen aan de regeling, hoe de hoogte van de pensioenen worden vastgesteld, welke aanspraken er zijn, wat de consequenties zijn bij ontslag, huwelijk, scheiding, arbeidsongeschiktheid, bereiken pensioendatum en overlijden. Het pensioenreglement is de juridische basis waaraan de betrokkenen hun aanspraken en uitkeringen ontleen.

Pensioenuitvoerder

Dat is het pensioenfonds of de verzekeraar die de pensioenregeling uitvoert voor een werkgever. STIP is dus een pensioenuitvoerder.

Performance

Het totale rendement op de beleggingen.

Rendement

Het resultaat dat een verzekeringsmaatschappij of een pensioenfonds behaalt op het belegde vermogen.

Securities Lending

Securities Lending is een financiële dienstverlening waarbij een instelling aan een andere instelling effecten uitleent. Voor dit uitlenen wordt een vergoeding ontvangen, waardoor er extra rendement behaald kan worden.

Solvabiliteit

Solvabiliteit is de mate waarin een pensioenfonds op langere termijn zijn pensioenverplichtingen kan voldoen.

Star Principles

Principes voor goed pensioenfondsbestuur, vastgelegd door de Stichting voor de Arbeid.

Stop-loss

Een pensioenfonds kan risico's voor overlijden of arbeidsongeschiktheid herverzekeren. Bij een stop-loss contract wordt slechts een deel van de schade herverzekerd en is het pensioenfonds bereid om zelf een deel van de schade te dragen (eigen behoud).

Taperen

Taperen betekent geleidelijk afbouwen van het opkoopprogramma van staatsleningen en hypotheekobligaties door de Federal Reserve, het Amerikaanse stelsel van centrale banken.

Toeslagverlening

Indexatie en toeslagverlening is precies hetzelfde maar volgens de wet moeten we het toeslag noemen. Het betekent verhoging van het pensioen met een bepaald percentage. Dat percentage kan gelijk zijn aan de prijs- of loonontwikkeling. Bij STIP is de indexatie voorwaardelijk, dat wil zeggen dat je er niet vanuit mag gaan dat als je het ene jaar wel een toeslag hebt gekregen op je pensioen, dat het volgende jaar ook zo zal zijn. Elk jaar beslist het bestuur of er wel of geen toeslag kan worden gegeven.

Ultimate Forward Rate (UFR)

De UFR-methode is in september 2012 ingevoerd voor Nederlandse pensioenfondsen. De UFR speelt een belangrijke rol bij de waardering van de verplichtingen van pensioenfondsen op de lange termijn. De pensioenverplichtingen worden met de UFR minder gevoelig voor schommelingen en mogelijke verstoringen in de lange rente. Het betreft de rekenrente na het laatste liquide punt in de swaptermijnmarkt. Het is een risicovrije rekenrente voor langjarige contracten, waarin wegens de lange looptijd onvoldoende handel in bestaat.

Uitgaande waardeoverdracht (UWO)

Geldbedrag dat ten behoeve van een deelnemer bij vertrek naar een andere werkgever, naar de pensioenuitvoerder van die andere werkgever wordt overgeheveld om daar pensioenaanspraken in te kopen.

Vastrentende waarden

Verzamelnaam voor beleggingen met een vaste rentevergoeding en een vaste looptijd, zoals obligaties en hypotheke.

Verantwoordingsorgaan

Het Verantwoordingsorgaan (bestaande uit een actieve, een gepensioneerde en een vertegenwoordiger van de werkgever) kijkt achteraf of het bestuur in het afgelopen jaar goed bestuurd heeft en zich aan de STAR principes heeft gehouden.

Visitatiecommissie

Een commissie van onafhankelijke deskundigen die het intern toezicht uitoefenen door kritisch te kijken naar het functioneren van het bestuur.

WIM

Werknemersvereniging IKEA Medewerkers.